Aleksandr Beleaev

Omul Amfibie

Aleksandr Beleaev

OMUL-AMFIBIE

Traducere de V. Probeanu , M. Cardas

Ilustratia Copertei: G. Iudin

Александр Веляев
Человек-амфибия
1928

E-Book realizat după volumul publicat de
EDITURA RADUGA MOSCOVA &
EDITURA ALBATROS BUCUREŞTI
1989

Aleksandr Romanovici Beleaev

(în rus. **Александр Романович Беляев**)

(n. 4 martie 1884,Smolensk - d. 6 ian. 1942, Puşkin)

Scriitor rus, maestru al genului SF. Deşi a început cariera literară abia la vîrsta de 39 de ani, a devenit repede cunoscut atît în URSS cît şi în alte ţări, mai ales datorită romanelor sale ştiinţifico-fantastice:

- Capul profesorului Dowell (1925),
- Insula corăbiilor naufragiate (1927),
- Omul amfibie (1928),
- Stăpînul lumii (1929),
- Ariel (1941)

Partea Întîi

„DIAVOLUL MĂRII”

Peste întreaga fire s-a aşternut înăbuşitoare o noapte de ianuarie a verii argentiniene. Cerul întunecos s-a acoperit cu stele. „Meduza” ancorată se contura imobilă în întuneric. Liniştea nopţii nu era tulburată nici de clipocitul undelor, nici de scîrţîitul greementului. Părea că oceanul doarme adînc...

Pescuitorii de perle, aproape goi, zăceau întinşi pe puntea goeletei. Oamenii erau istoviţi de munca grea şi de arşiţă. În somnul lor zbuciumat gemeau, strigau şi se zvîrcoleau; mişcau convulsiv braţele şi picioarele – poate se luptau cu duşmanul lor temut şi veşnic la pîndă, rechinul. În aceste zile toride cînd nici o adiere nu mişca aerul cu boarea răcoroasă, oamenii oboseau atît de rău, încît, după terminarea lucrului nu mai aveau putere nici să urce bărcile pe bord. De altfel, nu prea era nevoie: nimic nu prevestea schimbarea timpului, şi bărcile rămîneau peste noapte în apă, priponite de lanţul ancorei. Vergile stăteau strîmbe, greementul era slăbit, focul nestrîns tresărea uşor ori de cîte ori era mîngîiat de o boare lină. Pe punte, de la teugă pînă la dunetă se învălmăşeau grămezi de scoici de mărgăritar, bucăţi de calcar coraligen, odgoane care serveau la coborîrea

pescuitorilor pe fundul apei, saci de pînză în care se adună scoicile găsite, butoiaşe goale...

Lîngă arborele artimon stătea un butoi mare cu apă de băut, de care era prinsă cu un lănţişor o cană de tablă. În jurul butoiului, apa vărsată se întindea pe punte ca o pată întunecată.

Cînd şi cînd cîte un pescuitor se ridica, buimac de somn, şi pornea împleticindu-se spre butoiul cu apă, călcînd peste trupurile camarazilor săi care dormeau. Dădea de duşcă, fără să deschidă ochii, o cană plină şi cădea moale unde se nimerea, ca şi cum ar fi băut spirt curat, nu apă. Oamenii erau chinuiţi de sete: dimineaţa, înainte de a începe lucrul, era primejdios să mănînci – prea era mare presiunea pe care trebuia s-o suporte omul în apă – şi de aceea munceau toată ziua, pe nemîncate, pînă se întuneca în apele oceanului. Abia înainte de culcare înfulecau şi ei ceva, şi nu li se dădea decît carne sărată.

În timpul nopţii, stătea de veghe indianul Baltazar, mîna dreaptă a căpitanului Pedro Zurita, proprietarul goeletei „Meduza”.

În tinereţe, Baltazar fusese un vestit pescuitor de perle: putea să rămînă sub apă nouăzeci şi chiar o sută de secunde – de două ori mai mult decît un pescuitor obişnuit.

« „De ce?” mă întrebaţi. Pentru că pe vremea mea altfel se învăţa meseria. Ucenicia o făceai de mic copil, povestea Baltazar tinerilor pescuitori de perle. Să tot fi avut zece ani, cînd taică-meu m-a băgat ucenic la José, stăpînul unui tender, să învăţ meseria. Eram cu toţii doisprezece ucenici. Şi uite cum ne învăţa el: zvîrlea în apă o piatră albă sau o scoică, şi poruncea: „Aruncă-te şi scoate!”. Şi de fiece dată – tot mai adînc. De n-o aduceai, te bătea cu funia sau cu gîrbaciul şi te zvîrlea în apă ca pe un căţel. „Mai aruncă-te o dată!” Aşa ne-a învăţat să plonjăm. Apoi ne-a deprins să rămînem cît mai mult sub apă, şi iată cum: un pescuitor bătrîn, încercat, cobora pe fund şi lega de ancoră un coş sau un năvod, iar noi ne aruncăm în apă ca să le dezlegăm. Şi era vai de pielea noastră dacă ieşeam la suprafaţă fără să fi dus treaba asta la capăt – ne aştepta funia ori gîrbaciul.

Eram snopiţi în bătăi. Puţini am rezistat. Eu, însă, am devenit cel mai bun pescuitor de prin partea locului. Cîştigam bine.»

Cînd Baltazar îmbătrîni, se lăsă de primejdioasă meserie

de pescuitor de perle. Rămăsese cu piciorul stîng schilodit de dinţii unui rechin, iar pielea de pe coaste era toată numai o cicatrice: urmele unui lanţ de ancoră. Avea o mică dugheană la Buenos-Aires unde făcea negoţ cu perle, corali, scoici şi cu tot felul de rarităţi marine. Dar viaţa pe uscat îl plictisea. De aceea de multe ori îşi părăsea bucuros dugheana şi însoţea cîte o corabie care ieşea la pescuit. Negustorii de perle îl preţuiau mult. Nimeni nu cunoştea ca dînsul golful La Plata, ţărmurile lui şi locurile unde se găseau scoici cu perle. Pescuitorii îl stimau. Se purta în aşa fel, încît era pe placul tuturor – şi al pescuitorilor de perle şi al stăpînilor.

Tinerilor pescuitori le împărtăşea toate secretele meseriei: cum să-şi regleze respiraţia, cum să se apere de atacurile rechinilor, şi cînd era în toane bune îi învăţa chiar cum să ascundă perlele rare de ochii stăpînului.

Proprietarii goeletelor, care se îndeletniceau cu pescuitul perlelor, îl cunoşteau şi îl apreciau pentru că, dintr-o privire, ştia să preţuiască fără greş valoarea perlelor şi se pricepea să aleagă repede cele mai bune pentru patron.

De aceea, îl luau ei bucuros să le fie ajutor şi povăţuitor la pescuitul perlelor.

Baltazar şedea pe un butoiaş şi trăgea alene dintr-o ţigară groasă de foi. Felinarul, prins de catarg, îi lumina chipul. Avea faţa prelungă, obrajii teşiţi, nasul drept, ochii mari, frumoşi: faţă de araucan[1]; pleoapele se lăsau grele şi se ridicau alene: moţăia; dar în timp ce ochii lui dormeau, auzul îi era în permanenţă treaz şi lui Baltazar nu-i scăpa cel mai mic zgomot vestitor de primejdie, nici în somnul cel mai adînc. Acum, însă, nu auzea decît suspinele şi bolboroseala oamenilor care dormeau pe punte. Dinspre ţărm răzbea pînă la el duhoarea scoicilor lăsate acolo să putrezească, pentru a le putea scoate mai lesne perlele: nu e uşor să le desfaci cînd molusca e încă vie. Unui om nedeprins cu mirosul acesta i-ar fi venit greaţă. Baltazar însă îl adulmeca cu nesaţ, căci trezea în mintea acestui pribeag, căutător de perle, bucuriile vieţii lui libere de pescuitor şi primejdiile tulburătoare ale mărilor.

După scoaterea perlelor, scoicile cele mai mari erau aduse pe vas. Zurita era bun gospodar: vindea scoicile la fabrică, unde

---

[1] *Araucani – trib de indieni din America. (N. r.).*

se făceau din ele nasturi şi butoni de manşetă.

Baltazar dormea: ţigara îi scăpase dintre degetele desfăcute; capul îi căzuse pe piept...

Deodată, un sunet ciudat ce venea de departe, din largul oceanului, îi trezi atenţia. Sunetul se repetă, de data asta mai aproape. Baltazar deschise ochii. Se părea că cineva suflă din corn, iar un glas tînăr, voios, un glas de om, strigă: „A!" şi apoi cu o octavă mai sus: „A-a!”.

Primul sunet, melodios, ca de goarnă, nu semăna deloc cu şuieratul strident al sirenei unui vapor, iar exclamaţia voioasă nu aducea nici pe departe cu strigătul de ajutor al unui om în primejdie să se înece. Era ceva nou, nemaiauzit. Baltazar se ridică. I se păru că dintr-o dată se făcuse răcoare. Se apropie de bord şi scrută întinderea oceanului. Nici ţipenie de om. Linişte desăvîrşită. Baltazar împinse cu piciorul pe un indian ce dormea pe punte şi cînd acesta se ridică, îi spuse în şoaptă:

— Strigă cineva. Cred că e *el*.

— Nu aud nimic, îi răspunse tot atît de încet indianul, un huron[2], care sta în genunchi şi trăgea cu urechea. Deodată tăcerea fu din nou străpunsă de sunetul cornului, urmat de strigătul:

— A-a!...

Auzind acest strigăt, indianul huron se chirci de parcă l-ar fi plesnit cineva cu biciul.

— Ai dreptate, *el* e fără doar şi poate, făcu omul, clănţănind din dinţi de groază.

Ceilalţi pescuitori se treziră şi ei şi se tîrîră spre locul luminat de felinar, căutînd parcă în anemica lumină gălbuie ocrotire împotriva întunericului. Şedeau ghemuiţi, unul în altul, şi ascultau cu încordare. Sunetul cornului şi strigătul mai răsunară o dată, undeva departe. Apoi se aşternu din nou tăcerea.

— *El* e...

— „Diavolul mării”, şuşoteau pescarii.

— Nu mai putem rămîne aici!

---

[2] *Huroni – trib de indieni din America. (N. r.).*

— E mai rău decît rechinul!

— Să-l chemăm pe stăpîn!

Se auziră lipăind picioare desculţe. Pedro Zurita, stăpînul, ieşi pe punte căscînd şi scărpinîndu-şi pieptul păros. Era fără cămaşă, doar în pantaloni de pînză. Pe centura lată, de piele, atîrna un toc de revolver. Zurita se apropie de ceilalţi. Felinarul îi lumină faţa somnoroasă, arsă de soare. Părul lui des, ondulat, îi cădea în şuviţe pe frunte; avea sprîncene negre, mustăţi stufoase cu vîrfurile răsucite în sus şi o bărbuţă înspicată cu fire albe.

— Ce s-a întîmplat?

Vocea lui calmă, aspră şi mişcările sigure avură darul să-i mai liniştească pe indieni.

Începură să vorbească cu toţii de-a valma. Baltazar ridică mîna, ca să facă tăcere, şi spuse:

— Am auzit glasul „lui”... e „diavolul mării”.

— Ţi s-o fi năzărit! făcu somnoros Pedro cu capul căzut pe piept.

— Nu, nu ni s-a năzărit. Am auzit cu toţii „a-a”! Şi sunete de corn! Strigară pescarii.

Baltazar ridică din nou mîna şi cînd ceilalţi tăcură, continuă:

— Am auzit cu urechile mele. Numai „diavolul” poate să sufle aşa din corn. Nimeni altul nu strigă şi nu trîmbiţează aşa pe întinsul apelor. Trebuie s-o ştergem şi cît mai repede.

— Basme, făcu Pedro Zurita cu nepăsare. Nu-i convenea deloc să încarce vasul cu scoicile puturoase, pe jumătate putrezite, de pe ţărm şi să ridice ancora. Dar nu reuşi să-i convingă pe indieni. Scoşi din fire, aceştia strigau, gesticulau, ameninţau că mîine chiar vor coborî pe ţărm şi vor porni pe jos spre Buenos-Aires, dacă Zurita nu va ridica ancora.

— Naiba să-l ia pe diavolul ăsta al mării, cu voi cu tot! Fie. În zori ridicăm ancora. Şi căpitanul se îndreptă spre cabina lui, mormăind nemulţumit.

Îi pierise somnul. Făcu lumină, aprinse o ţigară de foi şi începu să măsoare în lung şi în lat strîmta lui cabină. Se gîndea la fiinţa stranie ce apăruse de la un timp în aceste ape, speriindu-i pe pescari şi pe localnicii de pe litoral.

Deşi nimeni nu-l văzuse, monstrul îşi anunţase de multe ori prezenţa. Despre „diavolul mării” se urzeau legende pe care

marinarii şi le povesteau în şoaptă, uitîndu-se cu frică în jur, ca şi cînd le-ar fi fost teamă să nu-i audă chiar *el*.

Unora, această fiinţă le pricinuia tot felul de necazuri, altora însă le venea pe neaşteptate în ajutor. „E zeul mărilor, spuneau indienii bătrîni, el iese din adîncul oceanului o dată la o mie de ani ca să facă dreptate pe pămînt”.

Preoţii papistaşi încercau să-i convingă pe superstiţioşii spanioli că fiinţa necunoscută nu este altcineva decît „diavolul mării”, care apăruse aici fiindcă localnicii au dat uitării sfînta biserică catolică.

Toate aceste zvonuri, purtate din gură în gură, au ajuns pînă la Buenos-Aires. Cîteva săptămîni „diavolul mării” a fost tema favorită a cronicarilor şi foiletoniştilor de la diferitele ziare amatoare de ştiri senzaţionale. Dacă piereau în împrejurări necunoscute goelete ori vase pescăreşti, dacă se rupeau năvoadele pescarilor sau dispărea peştele prins, vina era aruncată pe „diavolul mării”.

Alţii însă povesteau că „diavolul mării” zvîrlea uneori în bărcile pescarilor peşti mari şi că-ntr-o zi salvase pe cineva de la înec.

Un localnic susţinea că odată, cînd era cît pe-aci să se scufunde în apele oceanului, a simţit că cineva îl apucă de spate pe sub apă şi, sprijinindu-l mereu, înoată cu el pînă la ţărm. În clipă însă cînd cel salvat simţise sub picioare nisipul plajei, necunoscutul dispăruse în valuri.

Dar ceea ce surprindea îndeosebi era că nimeni nu-l văzuse pe „diavol”. Nimeni nu putea descrie cum arată această făptură misterioasă. S-au găsit fireşte „martori oculari” a căror fantezie îl înzestra pe „diavol” cu coarne, ţăcălie de ţap, labe de leu şi coadă de peşte, sau îl descriau ca pe o broască uriaşă, cu coarne, şi cu picioare de om...

La început, autorităţile de la Buenos-Aires n-au dat prea multă atenţie acestor povestiri şi ştirilor apărute în ziare, socotindu-le simple născociri.

Populaţia însă – în special pescarii – era din ce în ce mai alarmată. Mulţi pescari nici nu mai îndrăzneau să iasă în larg. Pescuitul scăzuse şi începu să se simtă lipsă de peşte. Atunci autorităţile locale hotărîră să cerceteze cazul. Mai multe şalupe şi bărci cu motor ale poliţiei de pază a litoralului începură să patruleze de-a lungul lui, cu ordinul „să aresteze pe individul

necunoscut care stîrneşte tulburare şi panică în rîndurile populaţiei de pe coastă”.

Poliţiştii au cutreierat timp de două săptămîni golful La Plata, litoralul, au arestat cîţiva indieni învinuiţi de a fi colportat cu premeditare zvonuri false, alarmiste, dar n-au reuşit să pună mîna pe „diavol”.

Atunci prefectul dădu publicităţii un comunicat oficial în care spunea că nu există nici un „diavol”; că toate zvonurile nu sînt decît născocirile unor ignoranţi care au şi fost arestaţi şi vor fi pedepsiţi după cum merită. Prefectul căuta să-i convingă pe pescari să nu dea crezare zvonurilor şi să iasă la pescuit.

Această măsură linişti oamenii o vreme. „Diavolul”, însă, îşi văzu mai departe de pozne.

Într-o noapte, mai mulţi pescari, aflîndu-se destul de departe de ţărm, fură treziţi de behăitul unui ied care nimeri ca prin minune în barcazul lor. Alţi pescari îşi găsiră năvoadele făcute ferfeliţă.

Gazetarii se bucurară de reapariţia „diavolului” şi acum aşteptau explicaţiile oamenilor de ştiinţă.

Aceştia nu se lăsară mult aşteptaţi.

Savanţii erau de părere că nu este cu putinţă să existe un monstru marin necunoscut ştiinţei, în stare să facă lucruri de care numai un om e capabil. „Cu totul altfel s-ar pune problema – scriau învăţaţii – dacă o asemenea fiinţă ar fi apărut în adîncurile puţin cercetate ale oceanului”. În orice caz, oamenii de ştiinţă nu puteau admite că ea ar putea acţiona ca o fiinţă raţională. Ei susţineau, ca şi comandantul poliţiei de pază a coastei dealtfel, că autorul acestor isprăvi e cine ştie ce poznaş.

Dar nu chiar toţi savanţii erau de această părere.

Unii din ei se refereau la vestitul naturalist elveţian Conrad Gesner[3] care a descris pe „fecioara mării”, pe „diavolul mării”, pe „călugărul mării”, şi pe „episcopul mării”.

---

[3] *Conrad Gesner – cunoscut om de ştiinţă de origină germană din secolul al XVI-lea. A scris „Cartea despre animale” care multă vreme a exercitat o influenţă deosebit de puternică asupra naturaliştilor. (N. a.).*

„La urma urmelor multe din cele scrise de cărturarii antici şi medievali, s-au confirmat, cu toate că ştiinţa modernă a refuzat să recunoască aceste vechi teorii. Creaţia divină nu cunoaşte margini şi noi, oamenii de ştiinţă, se cuvine să fim mai modeşti şi mai prudenţi, decît oricare alţii, în deducţiile noastre” – scriau unii savanţi bătrîni.

De fapt, nici nu puteai să-i numeşti savanţi pe aceşti oameni modeşti şi prudenţi. Ei credeau mai mult în minuni decît în ştiinţă şi prelegerile lor sunau a predică.

În cele din urmă fusese organizată o expediţie ştiinţifică pentru ca lucrurile să fie lămurite o dată pentru totdeauna.

Membrii expediţiei n-au avut norocul să-l întîlnească pe „diavol”. În schimb, aflară multe lucruri noi despre faptele „individului necunoscut” (oamenii de ştiinţă bătrîni stăruiau că expresia „individ” să fie înlocuită cu „făptură”).

În raportul, publicat în ziare, membrii expediţiei scriau:

„1. Pe alocuri noi am observat pe bancurile de nisip urmele înguste ale unor picioare de om. Unele veneau dinspre mare, iar altele duceau spre mare. Se prea poate însă ca aceste urme să fi fost lăsate de un om venit cu o barcă.

2. Năvoadele pe care le-am cercetat prezintă tăieturi ce par făcute cu o lamă ascuţită. Se prea poate însă ca năvoadele să se fi agăţat de colţurile tăioase ale unor stînci submarine, sau de resturile metalice ale unor vase naufragiate şi să se fi rupt în felul acesta.

3. După declaraţiile unor martori oculari, un delfin, pe care furtuna l-a aruncat pe ţărm, la o distanţă apreciabilă de apă, a fost tras în timpul nopţii de cineva în ocean, iar pe nisip s-au găsit urme de picioare şi parcă de gheare lungi. Este de presupus că un pescar milos a tras delfinul în apă.

Se ştie că vînînd diferiţi peşti, delfinii îi ajută pe pescari, înghesuind peştii lîngă bancurile de nisip. La rîndul lor, pescarii îi ajută deseori pe delfini, la nevoie. Urmele de gheare puteau fi foarte bine urmele unor degete de om. Imaginaţia celor ce le-au văzut i-a făcut să-şi închipuie că sînt urme de gheare.

4. Iedul putea fi adus într-o barcă de vreun poznaş şi aruncat în luntrea pescarilor”.

Oamenii de ştiinţă ai expediţiei găsiră şi alte explicaţii, la fel de simple, ale originii urmelor lăsate de „diavol”.

Ei ajunseră la concluzia că nici un monstru marin nu era

capabil de acţiuni atît de complicate.
Totuşi aceste explicaţii nu au satisfăcut pe toţi. Chiar şi între oamenii de ştiinţă erau cîţiva care se cam îndoiau de valoarea lor. Oricît de abil şi de perseverent ar fi fost omul care făcea aceste pozne, cum de izbutise atîta timp să nu fie văzut de nimeni? Dar ceea ce era mai curios, lucru pe care savanţii nu l-au menţionat în raportul lor, era că, după cum s-a constatat, „diavolul” îşi săvîrşea isprăvile la intervale scurte, în locuri diferite, situate la distanţe mari unele de altele. Explicaţiile erau multiple: fie că „diavolul” putea să înoate cu o viteză nemaipomenită, fie că dispunea de dispozitive speciale ori, în sfîrşit, nu exista un singur „diavol” ci mai mulţi. În acest caz, însă, toate glumele păreau şi mai ciudate, şi mai neliniştitoare.
Pedro Zurita îşi amintea de această poveste misterioasă în timp ce se plimba prin cabină.
Nici nu observă cînd răsări soarele şi o rază trandafirie se strecură prin geamul hubloului. Stinse lampa şi începu să se spele.
Pe cînd îşi turna pe cap apă călduţă, se auziră dinspre punte strigăte de groază. Zurita urcă într-un suflet scara, aşa ud cum era.
Pescuitorii de perle, care nu purtau altceva decît o fîşie de pînză în jurul şoldurilor, erau grămădiţi lîngă parapet şi vociferau dînd din mîini. Pedro aruncă o privire în apă şi văzu că cineva dezlegase bărcile pe care le lăsaseră în apă peste noapte. Briza nopţii le mînase destul de departe, în larg. Acum, briza dimineţii le ducea încet spre ţărm. Vîslele se zăreau plutind ici-colo în golf, pe suprafaţa apei.
Zurita porunci pescuitorilor să adune bărcile, dar nici unul din ei nu se încumeta să intre în apă. Zurita repetă ordinul.
— Aruncă-te tu în ghearele „diavolului”, se auzi un glas.
Zurita duse mîna la tocul revolverului. Pescuitorii se dădură înapoi şi se strînseră buluc lîngă catarg, privindu-l cu duşmănie. O ciocnire părea inevitabilă. Deodată interveni Baltazar.
— Un araucan nu se teme de nimic, spuse indianul, dacă nici rechinul n-a reuşit să mă mănînce, şi „diavolului” o să-i rămînă în gît bătrînele mele ciolane. Şi împreunîndu-şi palmele deasupra capului se aruncă peste parapet în apă şi înotă spre barcă cea mai apropiată. Pescuitorii veniră lîngă parapet şi îl

urmăreau cu spaimă în suflet. Deşi bătrîn şi cu piciorul bolnav, Baltazar înota admirabil. Din cîteva mişcări, ajunse pînă la barcă, prinse o vîslă care plutea prin apropiere şi se caţără în barcă.

— Frînghia a fost tăiată cu un cuţit, strigă el, şi tăiată bine! Cuţitul era ascuţit ca un brici.

Văzînd că nu i se întîmpla nimic rău lui Baltazar, mai mulţi pescari săriră şi ei în apă.

CĂLARE PE DELFIN

Deşi abia răsărit, soarele dogorea fără milă. Pe azurul argintiu al cerului nici urmă de nor, iar oceanul încremenise parcă. „Meduza” ajunse la vreo 20 de kilometri spre sud de Buenos-Aires.

După sfatul lui Baltazar, aruncară ancora într-un mic golf, lîngă ţărmul stîncos care se ridica din apă formînd două terase.

Bărcile se împrăştiară prin golf. Ca de obicei, în fiecare barcă se aflau doi pescuitori: unul plonja, iar celălalt îşi scotea camaradul din apă; apoi, inversau rolurile.

Una din bărci veni destul de aproape de mal. Pescuitorul care urma să plonjeze prinse cu picioarele o bucată mare de calcar coraligen, legată de capătul unei frînghii şi se lăsă repede la fund.

Apa era foarte caldă şi străvezie. Desluşeai pe fund fiecare pietricică. Mai aproape de ţărm se ridicau de pe fundul oceanului coloniile de mărgean – tufele încremenite ale grădinilor submarine. Peştişori mici, cu licăriri de aur şi argint, mişunau între ele.

Pescuitorul coborî la fund şi, îndoindu-se din şale, începu să strîngă repede scoici pe care le punea în săculeţul legat de o cureluşă la şold.

Camaradul său, un indian huron, ţinea de celălalt capăt al frînghiei şi, aplecat peste marginea bărcii, privea în apă.

Deodată huronul văzu cum omul de pe fund sări în picioare cît de repede putu, ridică braţele, apucă frînghia şi o smuci atît de tare, încît puţin a lipsit să-l tragă şi pe el în apă. Barca se înclină. Indianul huron se grăbi să-şi scoată tovarăşul din apă şi îl ajută să se urce în barcă. Omul gîfîia cu gura larg căscată şi ochii holbaţi. Sîngele îi pierise din obraji, iar faţa lui, de obicei ca aramă, era acum pămîntie.

— Un rechin?

Celălalt însă se prăbuşi în fundul bărcii. Nu era în stare să scoată un cuvînt...

„Ce-o fi văzut el de s-a speriat atît de rău?” Huronul se aplecă şi privi atent în apă. Da, acolo se petrecea ceva.

Peştişorii mici, asemenea păsărelelor cînd zăresc un uliu, se grăbeau să se ascundă în hăţişurile dese ale pădurilor submarine.

Deodată, indianul huron văzu cum de după colţul proeminent al unei stînci submarine apăru un fel de pîclă purpurie. Această pîclă se resfiră încet în toate părţile, colorînd apa în roz. Apoi, se ivi un corp întunecat: rechinul. Fiara se întoarse încet şi dispăru după stînca. Această pîclă purpurie nu putea fi decît sînge. Ce s-o fi întîmplat pe fundul oceanului? Huronul îşi privi tovarăşul, dar acesta era nemişcat, întins pe spate, şi prindea aerul cu gura larg deschisă privind spre cer cu ochii rătăciţi. Indianul puse mîna pe vîsle şi se grăbi să-l ducă pe puntea „Meduzei” pe camaradul său fulgerat de boală.

În sfîrşit omul îşi reveni puţin, dar parcă îi pierise graiul. Scotea doar sunete nearticulate, clătina din cap şi răsufla greu umflîndu-şi buzele.

Pescuitorii care se găseau pe punte făcură roată în jurul său, nerăbdători să afle ce s-a întîmplat.

— Vorbeşte odată! izbucni în sfîrşit un tînăr indian zgîlţîindu-l. Vorbeşte, că de nu, sufletul tău laş se va despărţi de tine.

Pescuitorul scutură din cap şi şopti cu o voce surdă:

— L-am văzut... pe „diavolul mării”.

— *Pe el*?

— Hai spune... Zi-i mai repede! strigau pescuitorii plini de nerăbdare...

— Culegeam scoici... deodată văd că vine... glonţ... o namilă neagră... un rechin... S-a zis cu mine!... Rechinul îşi căscase botul să mă înhaţe... Încă o clipă şi mă sfîşia... Cînd... din apă... văd că se apropie...

— Un alt rechin?...

— Nu... „diavolul”...

— Cum arată? Are cap?

— Cap? Parcă are. Şi ochi... mari cît un pahar...

— Dacă are ochi trebuie să aibă şi cap, spuse convins tînărul indian, căci ochii trebuie să fie prinşi şi ei de ceva. Şi zi, labe are?

— Are nişte lăboaie de broască, cu degete lungi, verzi, cu gheare şi membrană. Şi trupul îi e acoperit cu solzi lucioşi, ca de peşte. S-a apropiat de rechin şi cînd i-a tras o labă – hîrşti! a

ţîşnit sîngele din pîntecul dihaniei...

— Cum îi sînt picioarele? întrebă un pescuitor.

— Picioarele? se căznea omul să-şi amintească. N-are deloc picioare! În schimb, are o coadă mare de tot, iar la capătul ei, doi şerpi.

— Ia spune drept, de cine te-ai speriat mai rău: de rechin sau de monstru?

— De monstru, răspunse omul fără ezitare. De monstru, deşi mi-a salvat viaţa. *El* a fost...

— Da, *el* a fost.

— „Diavolul mării”, spuse indianul.

— „Zeul mării” care-i ajută pe cei nevoiaşi, îl îndreptă un indian bătrîn.

Vestea prezenţei diavolului se răspîndi ca fulgerul printre pescuitorii care se aflau cu bărcile în golf. Pescuitorii se îndreptară grăbiţi spre goeletă şi urcară bărcile pe punte.

Se strînseră cu toţii în jurul celui salvat de la moarte de „diavolul mării”. Şi acesta trebui să-şi repete povestirea o dată şi încă o dată, adăugînd noi şi noi amănunte. La un moment dat îşi aduse chiar aminte că din nările monstrului ţîşneau flăcări roşii, iar dinţii îi erau ascuţiţi şi lungi cît degetul, că i se mişcau urechile, că pe coaste avea aripioare, iar în spate o coadă ca o cîrmă.

Pedro Zurita se plimba pe punte îmbrăcat într-un şorţ alb, gol pînă la brîu, pe cap cu o pălărie de paie înaltă cu boruri mari şi tîrşindu-şi papucii, pe care-i purtă pe piciorul gol; trăgea cu urechea ce se vorbea.

Cu cît indianul înflorea mai mult povestirea, cu atît creştea convingerea lui Pedro că omul se speriase pur şi simplu la apropierea rechinului, iar restul erau înflorituri.

„Adică de născocit, n-a născocit el chiar totul. Cineva spintecase într-adevăr burta rechinului: toată apa în golf se înroşise. De minţit, însă, tot minte indianul. Dar povestea lui are un sîmbure de adevăr... Ciudată afacere... ei, drăcia dracului!”

În acest moment gîndurile lui Zurita fură întrerupte de un sunet de corn ce răsună de după stîncă.

Echipajul „Meduzei” se sperie de parcă ar fi căzut un trăsnet din senin: amuţiră cu toţii, păliră la faţă. Privirile în care lucea o groază superstiţioasă li se îndreptară spre stînca din dosul căreia răsunau sunetele de corn.

În apropierea stîncii, se zbenguia pe suprafaţa oceanului un cîrd de delfini. Un delfin se despărţi de ceilalţi, fornăi puternic ca şi cînd ar fi răspuns chemării cornului, apoi înotă repede spre stîncă şi dispăru îndărătul ei. Trecură cîteva clipe de aşteptare încordată. Deodată, pescuitorii văzură cum de după stînca reapare delfinul călărit de fiinţa misterioasă – „diavolul”, despre care le vorbise cu cîteva minute înainte omul scăpat de la moarte. Monstrul avea trup de om, iar pe chipul său atrăgeau îndeosebi atenţia ochii lui mari, asemenea ceasornicelor vechi, cu capacele bombate, lucind în razele soarelui ca farurile unui automobil. Pielea trupului avea o culoare gingaşă, albăstruie, cu reflexe argintii. Mîinile se terminau cu nişte labe ca de broască, de un verde închis, cu degete lungi unite prin membrane. De la genunchi în jos picioarele le ţinea în apă şi nu puteai şti dacă ele se terminau cu aripioare sau erau picioare normale de om. Ciudata făptură ţinea în mînă o scoică lungă, răsucită; mai suflă o dată în spirala ei şi izbucni într-un rîs voios, omenesc, apoi, pe neaşteptate, strigă într-o spaniolă curată: Înainte, Leading[4], mai repede! Lovi uşor de cîteva ori cu laba de broască spinarea lucioasă a delfinului şi-i înfipse călcîiele în coastă. Asemenea unui cal inimos, delfinul mări viteza.

Pescuitorii nu-şi putură reţine o exclamaţie de uimire.

Neobişnuitul călăreţ întoarse capul şi zărindu-i pe oameni, lunecă repede ca o şopîrlă de pe spinarea delfinului şi se ascunse după corpul animalului. Apoi se mai ivi doar o mîna verde care lovi delfinul pe spinare. Animalul docil se scufundă împreună cu monstrul.

Ciudata pereche descrise un semicerc sub apă şi dispăru după o stîncă submarină...

Această exhibiţie neobişnuită nu ţinuse decît cel mult un minut, dar oamenii nu putură să-şi revină încă mult timp.

Pescuitorii se agitau pe punte vociferînd şi apucîndu-se cu mîinile de cap. Indienii căzură în genunchi implorînd îndurare zeului mărilor. Un tînăr mexican se caţără de groază pe arborele mare al vasului şi începu să ţipe în neştire. Negrii se rostogoliră în cală şi se înghesuiră într-un ungher.

Nu mai putea fi vorba de pescuit. Pedro şi Baltazar abia

---

[4] *Leading – în limba engleză: căpitan. (N. a.).*

izbutiră să facă ordine. „Meduza” ridică din nou ancora şi se îndreptă spre miazănoapte.

ZURITA N-ARE NOROC

Căpitanul „Meduzei” coborî în cabina sa ca să chibzuiască la cele întîmplate.

— Să înnebuneşti, nu alta! bombăni Zurita, turnîndu-şi pe cap o cană cu apă călduţă. Un monstru marin care vorbeşte în cel mai curat dialect castilian! Ce-o mai fi şi asta? Auzi drăcovenie! Poate mi-am pierdut minţile? Dar este cu neputinţă să înnebunească din senin întregul echipaj. Nu se întîmpla ca doi oameni să aibă acelaşi vis. Ori noi am văzut cu toţii pe acest diavol al mărilor. Aici nu mai încape nici o îndoială. Prin urmare el există, oricît de necrezut ar părea. Zurita îşi turnă din nou apă pe cap şi scoase capul prin hublou, ca să se răcorească. În tot cazul, îşi spuse el, după ce se mai linişti puţin, monstrul are minte de om şi poate acţiona cu judecată.

Pare-se că se simte la îndemînă şi în apă, şi la suprafaţă. Şi apoi, vorbeşte spaniola. Aşadar, te poţi înţelege cu el. Ce ar fi dacă... Ce ar fi să-l prind pe acest monstru, să-l domesticesc şi să-l pun să caute perle! Un broscoi ca ăsta care poate trăi în apă ar înlocui o echipă întreagă de pescuitori. Şi cît aş fi de cîştigat! Vreau, nu vreau, trebuie să-i dau fiecărui pescuitor a patra parte din tot ce găseşte. Broscoiul nu m-ar costa nimic. În felul acesta aş agonisi în te miri cît timp sute de mii, milioane de pesos!

Zurita se lăsă furat de visuri. Pînă acum, îmboldit de dorinţa de a face avere, căutase perle acolo unde nu mai venise nimeni înaintea lui să pescuiască. Golful Persic, coasta apuseană a Ceylonului, Marea Roşie, apele Australiei – toate aceste locuri bogate în perle se aflau prea departe şi apoi, oamenii le scotoceau de mult. Să se aventureze în golful Mexic sau al Californiei, spre insulele Torna şi Margareta? Zurita n-avea cum să ajungă pe ţărmurile Venezuelei unde se găsesc cele mai frumoase perle din America. Goeleta sa şubredă n-ar fi rezistat unui asemenea drum, şi apoi nici n-avea destui pescuitori. Zurita ar fi vrut să lucreze în stil mare, dar nu-i ajungeau banii! De aceea a rămas el să moşmondească tot pe lîngă ţărmurile Argentinei. Acum însă! Acum, dacă ar reuşi să-l prindă pe «diavolul mării”, s-ar putea îmbogăţi într-un singur an.

Va deveni cel mai bogat om din Argentina, sau poate chiar din America. Banii îi vor deschide drumul spre putere. Numele lui Pedro Zurita va fi pe toate buzele. Trebuie să fie însă cu multă băgare de seamă, şi mai ales să păstreze taina.

Zurita se urcă pe punte şi după ce adună întregul echipaj inclusiv bucătarul, le spuse:

— Ştiţi ce au păţit acei care au răspîndit zvonuri despre „diavolul mării”? Poliţia i-a arestat şi acum stau cu toţii la puşcărie. Ţin să vă previn că la fel va păţi oricare dintre voi dacă o să sufle măcar o vorbuliţă despre ceea ce a văzut. O să vă putrezească oasele în închisoare. Aţi înţeles? De aceea, dacă ţineţi la viaţă, să nu vorbiţi nimănui despre „diavol”.

„Oricum nu le-ar da nimeni crezare: toate acestea seamănă prea mult a poveste”, se gîndi Zurita şi coborînd în cabină împreună cu Baltazar, îi împărtăşi planul său.

Baltazar ascultă cu atenţie ce-i spunea stăpînul, şi, după o scurtă tăcere, îi răspunse:

— Toate acestea sînt foarte bune. „Diavolul mării” valorează cît o sută de pescuitori. N-ar fi rău să-l pui pe „diavol” să muncească pentru tine. Dar cum să-l prinzi?

— Cu năvodul, îşi dădu Zurita cu părerea.

— O să taie năvodul, cum a spintecat şi burta rechinului.

— Am putea comanda o plasă de metal.

— Dar cine se va învoi să-l prindă? Pescuitorilor noştri li se moaie genunchii numai cînd aud vorbindu-se de „diavol”. Nu s-ar învoi nici pentru un sac cu aur.

— Dar tu, Baltazar? Indianul ridică din umeri:

— Nu mi s-a întîmplat pînă acum să vînez diavoli în mare. Cred că nu va fi uşor să-l pîndim pe ăsta, dar de omorît n-ar fi mare lucru dacă e făcut şi el din carne şi oase. Vrei însă să-l prinzi viu.

— Spune, Baltazar, nu ţi-e frică de el? Ce gîndeşti despre „diavolul mării”?

— Ce aş putea gîndi despre un jaguar care zboară deasupra apei sau despre un rechin care se caţără în copaci? O fiară necunoscută pare mai fioroasă. Mie însă îmi place să vînez fiare fioroase.

— Te voi răsplăti cu dărnicie. Zurita îi strînse mîna lui Baltazar şi continuă să-i vorbească despre planul său:

— Cu cît vor participa mai puţini oameni la această

afacere, cu atît va fi mai bine. Să stai de vorbă cu toţi araucanii. Sînt oameni îndrăzneţi şi ageri la minte. Alege vreo cinci, nu mai mult. Dacă nu se vor învoi ai noştri, găseşte în altă parte. „Diavolul” se ţine tot pe lîngă ţărm. Întîi şi întîi va trebui să aflăm unde îşi are vizuina. Atunci ne va fi uşor să-l prindem cu plasa.

Zurita şi Baltazar se puseră îndată pe treabă. Zurita comandă o reţea de sîrmă care semăna cu un butoi mare, fără fund. Înăuntru Zurita întinse o mreajă din sfoară de cînepa, în care „diavolul” putea să se încurce ca într-o pînză de păianjen. Îi concediară pe pescuitori. Din întregul echipaj al „Meduzei”, Baltazar reuşi să convingă numai pe doi indieni araucani să ia parte la vînarea „diavolului”. Mai tocmi alţi trei la Buenos-Aires.

Hotărîră să-l pîndească pe „diavol” în golful unde echipajul „Meduzei” îl văzuse pentru prima oară. Pentru a nu-i trezi bănuielile, goeleta ancorase la cîţiva kilometri departe de micul golf. Zurita şi tovarăşii săi se apucau din cînd în cînd de pescuit peşte, ca şi cînd pentru aceasta ar fi venit aici. În acelaşi timp, însă, trei din ei, pitindu-se pe rînd îndărătul pietrelor de pe ţărm iscodeau cu atenţie apele golfului.

Trecu o săptămînă, trecură aproape două, şi nici urmă de „diavol”.

Baltazar se împrieteni cu localnicii, cu fermierii indieni ce locuiau pe litoral, le vindea ieftin peştele şi, pălăvrăgind cu ei despre una, despre alta, aducea pe nesimţite vorba de „diavolul mării”. Bătrînul indian putu să-şi dea astfel seama că aleseseră bine locul: mulţi din indieni care locuiau prin apropierea golfului auziseră sunete de corn şi văzuseră pe nisip urme de paşi. Ei susţineau că, „diavolul” are călcîie de om, degetele însă erau mult mai lungi. Totodată, indienii găseau uneori pe nisip o adîncitură ca aceea lăsată de un om care stă întins pe spate, pesemne că „diavolul” ieşea pe plajă să se odihnească. „Diavolul” nu făcea nici un rău localnicilor şi aceştia nu mai luau în seamă urmele pe care le lăsa el din cînd în cînd, anunţîndu-şi astfel prezenţa. Şi totuşi, nimeni nu-l văzuse încă.

„Meduza” stătea de două săptămîni ancorată în golf, îndeletnicindu-se de ochii lumii, cu pescuitul. Zurita, Baltazar şi indienii pe care îi tocmiseră, timp de două săptămîni iscodiră neîncetat suprafaţa oceanului, dar „diavolul mării” nu apăru. Zurita devenea tot mai neliniştit. Pe cît era de nerăbdător, pe

atît era de zgîrcit. Fiecare zi îl costa bani, iar „diavolul” se cam lăsa aşteptat. La un moment dat, Pedro începu să aibă îndoieli. Dacă „diavolul” e o fiinţă supranaturală, nu e plasă în care să-l poţi prinde. Şi apoi era primejdios să-şi puie mintea cu necuratul. Zurita era superstiţios. Ce-ar fi să aducă pe vas un preot cu crucea şi sfintele daruri? Noi cheltuieli! Sau, mai ştii, poate „diavolul mării” nu e diavol, ci un bun înotător care se ţine de pozne şi face pe diavolul doar ca să sperie oamenii? Iar delfinul? Ca orice alt animal, poate fi şi el domesticit şi dresat. N-ar fi mai bine să lase baltă toată afacerea?

Zurita făgădui o recompensă aceluia care îl va zări primul pe „diavol” şi hotărî să mai aştepte cîteva zile.

Mare îi fu bucuria cînd, la începutul celei de a treia săptămîni, „diavolul” reapăru în sfîrşit.

Într-o zi, pe înserat, după pescuit, Baltazar lăsase lîngă mal o barcă plină cu peşte. În zori, urmau să vină cumpărătorii. Baltazar se duse la o fermă să viziteze pe un cunoscut de al său, un indian. Cînd se întoarse pe mal, barca era goală. Baltazar se gîndi îndată că numai „diavolul” putea săvîrşi asemenea ispravă. „Oare să se fi îndopat cu atîta peşte?” se minună Baltazar.

În noaptea aceea, unul din indienii care stăteau de veghe, auzi sunînd cornul spre sud de golf. Peste alte două zile, în zori un tînăr araucan îl anunţă că avusese în sfîrşit norocul să-l zărească pe „diavol”. Şi de data asta venise cu delfinul, dar nu-l călărea, ci înota alături de el, ţinînd cu mîna „hamul” – o zgardă lată de piele. Cînd ajunseră în golf, „diavolul” scoase zgarda de pe gîtul animalului, îl lovi de cîteva ori uşor cu palma şi dispăru în adîncul golfului, la poalele unei stînci abrupte. Delfinul se ridică la suprafaţă şi se făcu nevăzut.

După ce ascultă toate astea, Zurita mulţumi indianului, îi făgădui că-l va răsplăti şi adăugă:

Mă îndoiesc că în cursul zilei „diavolul” să-şi părăsească adăpostul. De aceea trebuie să cercetăm fundul golfului. Cine are curaj?

Dar nici unul nu era dispus să coboare pe fundul oceanului, riscînd să se întîlnească nas în nas cu monstrul nemaivăzut. Baltazar făcu un pas înainte.

— Sînt gata! spuse el scurt. Obişnuia să se ţină de cuvînt.

„Meduza” tot mai stătea ancorată în acelaşi loc. Coborîră

cu toţii pe mal în afară de oamenii care făceau de gardă şi se îndreptară spre stînca abruptă de pe malul golfului.

Baltazar se încinse cu o funie, ca la nevoie să poată fi tras la suprafaţă (dacă va fi rănit bunăoară), luă un cuţit, strînse un pietroi între picioare şi se lăsă la fund.

Araucanii aşteptau cu nerăbdare întoarcerea bătrînului, urmărind cu atenţie pată întunecată ce tremura în întunericul siniliu al apei, umbrită de stînci. Trecură patruzeci de secunde, cincizeci, un minut – Baltazar nu se întoarse. În sfîrşit, el smuci funia şi fu ridicat la suprafaţă. După ce respiră de cîteva ori adînc, spuse:

— O galerie îngustă duce spre o peşteră submarină. Acolo e întuneric ca în burta unui rechin. Numai în această peşteră a putut să dispară „diavolul mării". Iar de ambele părţi ale peşterii se înalţă un perete neted.

— Straşnic! exclamă Zurita. Cu atît mai bine că e întuneric acolo. Vom arunca plasa şi peştişorul va fi al nostru.

Îndată ce apuse soarele, indienii coborîră mreaja de sîrmă, legată de frînghii trainice, chiar la intrarea peşterii. Capetele frînghiilor le fixară pe ţărm. Baltazar atîrna de aceste frînghii nişte clopoţei care trebuiau să sune la cea mai uşoară atingere a reţelei.

Zurita, Baltazar şi cei cinci araucani se aşezară pe mal şi începură să aştepte în tăcere.

Pe goeletă nu mai rămase nimeni.

Întunericul devenea tot mai dens. Apoi răsări luna şi lumina ei se răsfrînse pe suprafaţa oceanului liniştit. Oamenii erau foarte emoţionaţi. Vor vedea poate peste cîteva clipe fiinţa ciudată care băgase groaza în pescari şi în căutătorii de perle.

Orele nopţii se scurgeau încet. Începură să moţăie.

Deodată se auzi un sunet de clopoţel.

Oamenii săriră în picioare, apucară frînghiile şi începură să tragă plasa. Era grea. Frînghiile tremurau: cineva se zbătea în plasă.

Iată că plasa ajunse la suprafaţa oceanului. Văzură la lumina palidă a lunii cum se zbate în ea o fiinţă, pe jumătate om, pe jumătate animal. Ochii ei neobişnuiţi de mari şi solzii argintii străluceau în razele lunii. „Diavolul" se zbătea din răsputeri că să-şi elibereze braţul prins în plasă. În sfîrşit reuşi. Atunci smulse cuţitul care-i atîrna la şold de o cureluşă subţire şi

începu să taie plasa.

— Aş! N-o să-ţi meargă! murmură Baltazar, în care se trezise vînătorul pasionat.

Dar spre mirarea lui, „diavolul” veni de hac reţelei de sîrmă. Prin mişcări iscusite lărgi gaura. Pescuitorii dădeau zor, să tragă mai repede plasa la ţărm.

— Trageţi, nu vă lăsaţi! Hei-rup! începu să strige Baltazar.

Dar chiar în clipa cînd li se păru că au pus mîna pe pradă, „diavolul” ţîşni prin gaura pe care o făcuse în reţeaua de sîrmă, stîrnind o jerbă de stropi sclipitori şi dispăru în adîncuri.

Pescuitorii, disperaţi, lăsară să cadă plasa.

— Straşnic cuţit! Auzi, taie sîrmă! exclamă Baltazar cu admiraţie. Făurarii de sub apă sînt mai buni decît ai noştri.

Zurita se uită abătut în apă. Avea o mutră de parcă i s-ar fi dus la fund tot tezaurul.

Apoi ridică capul, îşi ciupi mustaţa şi lovi înciudat din picior.

— Las' că-ţi vin eu de hac! strigă el. Mai bine să crapi tu în peştera ta submarină, decît să mă dau eu bătut. N-am să mă uit la bani, am să tocmesc scafandri, voi înţesa tot golful cu plase şi curse. N-ai să-mi scapi!

Era îndrăzneţ, îndărătnic, nu se lăsa bătut cu una cu două. Nu degeaba în vinele lui Pedro Zurita curgea sîngele conquistadorilor[5] spanioli. Şi apoi, avea şi pentru ce să lupte.

Aşa deci, „diavolul mărilor” nu era o fiinţă supranaturală, atotputernică. Era şi el făcut din carne şi oase, cum spunea Baltazar. Prin urmare, putea fi prins, pus în lanţuri şi silit să

---

[5] *Conquistadori – cuceritori spanioli care au pus stăpînire pe ţinuturi din America de Sud şi America Centrală, în secolul XV-XVI. Nobili scăpătaţi, delicvenţi de drept comun sau mercenari, conquistadorii erau mînaţi de setea de aur, peste ocean, unde au împilat paşnica populaţie băştinaşă. (N. r.).*

caute pentru Pedro Zurita bogăţii pe fundul oceanului. Baltazar îl va prinde, chiar dacă Neptun, zeul mărilor, în persoană îl va scăpa cu tridentul său pe acest diavol.

DOCTORUL SALVADOR

Zurita începu să-şi ducă la îndeplinire ameninţarea. Fixă de fundul golfului numeroase baraje de sîrmă; întinse reţele în toate direcţiile; aşeză curse. Deocamdată însă singurele lui victime erau peştii. Pe „diavolul mării” parcă îl înghiţiseră adîncurile. Nu se mai arăta şi nu-şi mai anunţa prin nimic prezenţa. Zadarnic apărea în fiecare zi, în golf, delfinul domesticit, plonjînd şi fornăind ca şi cînd ar fi invitat la o plimbare pe ciudatul său prieten. Acesta însă nu se ivea şi delfinul dispărea în larg, fornăind supărat.

Vremea începu să se strice. Vîntul care bătea dinspre răsărit învălura suprafaţa oceanului; apele golfului se tulburară de nisipul stîrnit de valuri. Crestele înspumate ascunseră fundul. Nimeni nu mai putea desluşi ce se petrece acolo.

Zurita era în stare să rămîie ore întregi pe ţărm privind crestele valurilor. Talazuri uriaşe se fugăreau pe suprafaţa oceanului prăbuşindu-se în chip de cascade tumultuoase, iar păturile lor inferioare se rostogoleau cu vuiet mai departe, pe nisipul umed, cărînd pietriş şi scoici pînă la picioarele lui Zurita.

— Nu, aşa nu mai merge, îşi spunea Zurita. Trebuie să născocesc altceva. „Diavolul” trăieşte pe fundul oceanului şi nu vrea să-şi părăsească adăpostul. Prin urmare, ca să-l putem prinde, trebuie să ne ducem la el, adică să coborîm pe fundul oceanului. E limpede! Şi adresîndu-se lui Baltazar, care meşterea o nouă capcană, foarte complicată, îi spuse:

— Du-te îndată la Buenos-Aires şi adu-mi de acolo două costume de scafandru cu rezervoare de oxigen. Aici, nu o scoatem la capăt cu costumul obişnuit, numai cu tubul pentru pomparea aerului: Diavolul ar putea să taie tubul. Şi apoi, poate va trebui să întreprindem o mică călătorie sub apă. Să nu uiţi să iei şi nişte lanterne electrice.

— Vreţi să faceţi o vizită „diavolului”? întrebă Baltazar.

— Fireşte, împreună cu tine, bătrîne!

Baltazar aprobă, clătinînd din cap, şi plecă la drum.

Aduse nu numai costume de scafandru şi lanterne, ci şi două cuţite de bronz, lungi, încovoiate, de o formă ciudată.

— Acum nu mai găseşti pe nimeni care să ţi le facă, spuse

el. Sînt cuţite vechi, araucaniene, cu care străbunii mei spintecau burţile albilor – adică ale străbunilor voştri, nu vă fie cu supărare.

Zurita nu fu prea încîntat de această informaţie istorică, dar cuţitele îi plăcură.

— Eşti foarte prevăzător, Baltazar.

A doua zi, în zori, deşi oceanul era foarte agitat, Zurita şi Baltazar îşi puseseră costumele de scafandru şi coborîră pe fundul apei. Desfăcură cu greutate plasele de la intrarea peşterii submarine şi pătrunseră în coridorul îngust. În jurul lor era un întuneric de nepătruns. Ridicîndu-se în picioare şi scoţîndu-şi cuţitele, scafandrii aprinseră lanternele. Mai întîi, speriaţi de lumină, peştişorii o zbughiră cît colo; apoi, însă, se apropiară de lanterne şi începură să se vînzolească în lumina lor albăstruie, asemenea unui roi de musculiţe.

Zurita îi alungă cu mîna; strălucirea solzilor îl orbea. Peştera era destul de mare. Avea cel puţin patru metri înălţime şi cinci-şase lăţime. Scafandrii cercetară toate ungherele. Peştera era goală şi nelocuită. Nu se aflau aici decît cîrduri de peştişori veniţi să se adăpostească probabil de furia valurilor şi de duşmani.

Zurita şi Baltazar înaintau cu multă băgare de seamă. Peştera devenea din ce în ce mai îngustă. Deodată Zurita se opri uimit. Raza lanternei lumină un grilaj cu drugi groşi de fier, ce le bara drumul.

Nu-i venea să-şi creadă ochilor. Apucă drugii grilajului şi începu să-i zgîlţîie, încercînd să-şi croiască drum prin acest baraj de fier. Dar grilajul era foarte solid. Cu ajutorul lanternei, Zurita se convinse că e bine fixat în pereţii ciopliţi ai peşterii şi prins cu balamale; iar de partea cealaltă se închide cu un zăvor.

Se aflau în faţa unei noi enigme.

Pare-se că „diavolul mării” nu era numai o fiinţă dotată cu raţiune, dar şi cît se poate de înzestrată. El izbutise să domesticească un delfin, ştia cum se lucrează metalul. În sfîrşit, reuşise să dureze pe fundul oceanului un zid trainic, de fier, ca să-şi apere adăpostul... De necrezut! Dar el n-avea cum să făurească drugi de fier sub apă! Prin urmare, el nu trăieşte numai în apă sau, în orice caz, iese pentru mai mult timp pe uscat.

Zurita simţea cum îi zvîcnesc tîmplele ca şi cînd n-ar fi

avut destul oxigen în cască, cu toate că nu stătuse în apă mai mult de cîteva minute.

Îi făcu semn lui Baltazar. Ieşiră amîndoi din peşteră – nu mai aveau ce face aici – şi se ridicară la suprafaţă.

Araucanii, care îi aşteptau cu nerăbdare, se bucurară foarte mult cînd îi văzură nevătămaţi.

După ce-şi scoase casca şi respiră de cîteva ori adînc, Zurita îl întrebă pe bătrînul indian:

— Ce zici de asta, Baltazar?

Araucanul îşi desfăcu cu un gest de resemnare braţele:

— După părerea mea va trebui să mai zăbovim multă vreme pe aici. „Diavolul” se hrăneşte probabil cu peşte, iar acolo găseşti peşte cît vrei. Ca să-l înfometăm şi să-l silim astfel să iasă din peşteră, nici vorbă. Singura soluţie ar fi să dinamităm grilajul şi să-l aruncăm în aer.

— Spune-mi, Baltazar, nu crezi că peştera ar putea să aibă două ieşiri: una spre golf, iar cealaltă să răspundă undeva pe ţărm?

— Baltazar nu s-a gîndit la aşa ceva.

— Trebuie să te gîndeşti totuşi. Cum de nu ne-a venit pînă acum în minte să cercetăm împrejurimile! Zise Zurita.

Începură să exploreze litoralul.

Într-o bună zi, Zurita dădu de un zid înalt din piatră albă, care împrejmuia un teren întins de cel puţin zece hectare. Ocoli zidul, dar nu găsi decît o singură poartă, din tablă groasă. În poartă se vedea o uşă mică de fier cu un ochi de ferestruică închis pe dinăuntru.

„Parcă ar fi o închisoare sau o fortăreaţă, gîndi Zurita. Foarte ciudat. Fermierii nu obişnuiesc să facă ziduri atît de groase şi de înalte. Nicăieri nu se vede o deschizătură sau o crăpătură prin care să poţi strecura o privire înăuntru.”

În jur, nu era nici o locuinţă omenească. Nu se vedeau decît stînci golaşe, cenuşii, şi pe alocuri mărăciniş şi cactuşi.

Iar jos, se aşternea golful.

Zurita dădu cîteva zile în şir tîrcoale zidului şi pîndi îndelung poarta de fier. Dar porţile nu se deschideau: nu ieşea şi nu intra nimeni. Nici un zgomot nu răzbătea de după zid.

Într-o seară, întorcîndu-se pe vas, Zurita îl chemă pe Baltazar şi-l întrebă:

— Ştii oare cine locuieşte în fortăreaţa aceea de pe ţărm,

deasupra golfului?

— Ştiu, i-am întrebat pe indienii care lucrează pe la ferme. E locuinţa lui Salvador.

— Cine e acest Salvador?

— Un zeu, răspunse Baltazar.

Zurita îşi ridică mirat sprîncenele negre, groase.

— Glumeşti, Baltazar?

Indianul schiţă un zîmbet.

— Repet şi eu ce-am auzit. Foarte mulţi indieni susţin că Salvador e un zeu şi îl numesc mîntuitorul lor.

— Şi de la ce îi salvează?

— De la moarte. Ei spun că Salvador e atotputernic, că poate să facă minuni. El ţine în mîinile sale viaţa şi moartea. Ologilor le dă picioare noi, picioare vii, orbilor, ochi ageri ca ai vulturului. Învie chiar şi morţii.

— Afurisită treabă! mormăi Zurita, zbîrlindu-şi cu degetele mustaţa stufoasă. În apă s-a oploşit „diavolul mării", iar pe ţărm trăieşte un „zeu". Nu crezi, Baltazar, că „diavolul" şi „zeul" se ajută între ei?

— Cred doar atît, că ar fi bine s-o ştergem cît mai repede de aici, pînă nu ne-om scrînti de atîtea minuni.

— Ai văzut tu pe vreunul din cei tămăduiţi de Salvador?

— Da, am văzut. Indienii mi-au arătat un om care îşi rupsese un picior. După ce a trecut pe la Salvador, omul a început să alerge ca un mustang. Am mai văzut un indian pe care Salvador l-a înviat. Tot satul e martor că acest indian era un cadavru cînd l-au adus la Salvador: avea ţeasta crăpată, i se vedeau creierii. De la Salvador s-a întors teafăr şi vesel şi după învierea din morţi s-a însurat cu o fată vrednică. Şi am mai văzut copii de indieni...

— Prin urmare, Salvador primeşte?...

— Da, dar numai indieni. Şi aceştia vin la el de pretutindeni: din Ţara de Foc, de prin ţinutul Amazonului, din deşertul Atacama şi din Asuncion.

Aflînd toate acestea, Zurita hotărî să facă un drum la Buenos-Aires.

I se spuse acolo că Salvador îi lecuieşte pe indieni şi se bucură printre ei de faimă de făcător de minuni. Adresîndu-se medicilor, Zurita află că Salvador e un chirurg eminent, genial chiar, dar în acelaşi timp un om foarte ciudat, ca dealtfel mulţi

dintre oamenii remarcabili. Numele lui Salvador era bine cunoscut în cercurile ştiinţifice ale Lumii Vechi şi Noi. În America devenise celebru datorită îndrăzneţelor sale intervenţii chirurgicale. Cînd starea bolnavului era disperată şi medicii refuzau să opereze, era chemat Salvador. El nu refuza niciodată. Îndrăzneala şi ingeniozitatea lui nu cunoşteau margini. În timpul războiului imperialist a fost pe frontul francez, unde s-a ocupat aproape exclusiv de trepanaţii. Mii de oameni îi datorau viaţa. După încheierea păcii, s-a întors în patrie, în Argentina. Practica medicală şi afacerile izbutite cu nişte terenuri i-au adus o avere imensă. Cumpără apoi un teren mare lîngă Buenos-Aires, îl împrejmui cu un zid puternic – una din ciudăţeniile sale – şi după ce se instală acolo, încetă să mai practice medicina. Nu se ocupă decît de munca ştiinţifică în laboratorul său. Singurii pe care îi primea şi îi trata erau indienii care spuneau despre el că e un zeu coborît pe pămînt.

Zurita izbuti să afle încă un amănunt în legătură cu viaţa lui Salvador. Acolo unde se întindea astăzi vastul domeniu al doctorului, înainte de război fusese o căsuţă cu o grădină de asemenea împrejmuită cu un zid de piatră. În tot timpul cît Salvador se afla pe front, căsuţa a fost păzită de un negru şi cîţiva cîini uriaşi. Aceşti paznici incoruptibili nu lăsau nici un om să intre în curte.

De la o vreme, Salvador se înconjurase de şi mai mult mister. Refuza să primească pînă şi pe foştii săi colegi de universitate.

Aflînd toate acestea, Zurita îşi spuse:

„O dată ce Salvador e medic, el nu are dreptul să refuze un bolnav care-l solicită. Ce-ar fi să mă îmbolnăvesc? În felul acesta voi putea pătrunde la el, iar odată intrat, văd eu ce fac.”

Zurita se îndreptă spre poarta de fier care străjuia intrarea în domeniul lui Salvador şi începu să bată. A bătut mult şi bine, dar n-a venit nimeni să-i deschidă. Scos din fire, apucă un pietroi şi începu să lovească cu el în poartă. Zgomotul pe care-l făcea ar fi putut să trezească şi morţii.

Undeva departe, dincolo de zid, se auzi lătratul unor cîini. Apoi se întredeschise ferestruica din uşiţa porţii.

— Ce vrei? îl întrebă cineva într-o spaniolă stîlcită.

— Sînt bolnav, deschideţi repede, se văita Zurita.

— Un bolnav nu bate aşa, îi răspunse calm aceeaşi voce şi

un ochi iscodi prin ferestruică. Domnul doctor nu primeşte.

— Dar el n-are dreptul să refuze ajutorul cerut de un bolnav, se mînie Zurita.

Ferestruica se închise şi se auziră paşii îndepărtîndu-se. Numai cîinii continuau să latre cu furie.

După ce epuiza tot stocul său de înjurături, Zurita se întoarse pe goeletă.

Să-l reclame pe Salvador la Buenos-Aires? N-ar rezolva nimic prin aceasta. Zurita tremura de furie. Mustaţa lui neagră, stufoasă era în mare primejdie – scos din sărite, o smucea întruna. Vîrfurile ei se lăsară în jos, asemenea acului unui barometru, ce arată timp urît.

Încetul cu încetul se linişti şi începu să chibzuiască la ce ar mai putea face.

Pe măsură ce se gîndea, degetele sale cafenii, arse de soare, răsuceau în sus, tot mai des, mustaţa răvăşită. Barometrul urca – arăta din nou vreme frumoasă.

În sfîrşit se sui pe punte, şi, spre mirarea tuturora, dădu comanda pentru ridicarea ancorei.

„Meduza” se îndreptă spre Buenos-Aires.

— Foarte bine! aprobă Baltazar. Destul timp am pierdut de pomană! Dracul să-l ia pe „diavol” cu „zeu” cu tot.

NEPOŢICA BOLNAVĂ

Soarele dogorea năprasnic. Pe drumul prăfos ce şerpuia de-a lungul lanurilor mănoase de grîu, porumb şi ovăz, mergea un indian bătrîn, vlăguit, îmbrăcat în zdrenţe. Purta în braţe un copilaş bolnav, învelit cu o pătură veche, cu care căuta să-l ferească de razele arzătoare ale soarelui. Copilul ţinea ochii întredeschişi. Avea la gît o umflătură mare. De cîte ori bătrînul se poticnea, copilul scotea un geamăt ca un horcăit şi ridica puţin pleoapele. Atunci bătrînul se oprea şi sufla uşor pe feţişoara copilului, să-l mai învioreze.

— Numai de n-ar muri pe drum! murmură moşneagul, grăbind pasul.

Apropiindu-se de poarta de fier, indianul schimbă braţul în care ţinea copilul şi lovi de patru ori cu dreapta în poartă.

Cineva crăpă uşor ferestruica porţii, un ochi apăru în

deschizătură, apoi scîrţiiră zăvoarele şi poarta se deschise.

Indianul trecu cu sfială pragul. În faţa lui stătea un negru bătrîn, cu părul creţ, alb ca neaua şi îmbrăcat într-un halat alb.

— Am venit la doctor, e bolnav copilul, spuse indianul.

Negrul dădu în tăcere din cap, închise poarta şi-i făcu semn să-l urmeze.

Indianul privi în jur. Se afla într-o curte mică, pavată cu lespezi late de piatră. Într-o parte a curţii se înălţa un zid înalt, exterior, iar de cealaltă parte – un zid mai scund o despărţea de partea interioară a domeniului. Nicăieri nu se zărea nici fir de iarbă, nici tufă – o adevărată curte de închisoare. Într-un colţ al curţii, lîngă poarta zidului mai scund, se înălţa o clădire albă cu ferestre mari, largi. Lîngă casă aşteptau, şezînd pe pămînt, mai mulţi indieni, bărbaţi şi femei. Mulţi din ei erau însoţiţi de copii.

Aproape toţi copiii păreau cu desăvîrşire sănătoşi. Unii dintre ei se jucau cu scoici de-a „cu soţ sau fără soţ”; alţii se luaseră la trîntă, însă în cea mai desăvîrşită linişte. Negrul cu părul nins veghea cu străşnicie să nu se facă gălăgie.

Bătrînul indian se aşeză, umil, pe pămînt, la umbra casei şi începu să sufle uşor pe feţişoara încremenită, vînătă a copilului. Lîngă el şedea o bătrînă indiană cu un picior umflat. După ce se uită la copilaşul culcat pe genunchii indianului, întrebă:

— Fiică?

— Nu, nepoţică, răspunse indianul. Bătrîna spuse clătinînd din cap:

— Duhul bălţilor a intrat în nepoţica ta. Dar *dînsul* e mai tare decît duhurile rele. *Dînsul* va izgoni duhul bălţilor şi nepoţica ta se va face bine.

Indianul dădu afirmativ din cap.

Negrul în halat alb se uită la fiecare bolnav şi cînd ajunse la indianul cu copilul în braţe, îi făcu semn spre uşa casei.

Indianul intră într-o încăpere mare, pardosită cu dale de piatră, în mijlocul căreia se afla o masă lungă, îngustă, acoperită cu un cearceaf alb. Printr-o altă uşă, cu geamuri mate, intră în cameră doctorul Salvador, un bărbat înalt, oacheş, lat în spate, îmbrăcat într-un halat alb. Doctorul avea sprîncene şi gene negre. Pe cap, însă, nici urmă de păr. Se rădea probabil întotdeauna pe cap, încît pielea îi era tot atît de bronzată în creştet ca şi pe faţă. Nasul său acvilin, destul de mare, bărbia

ascuţită şi puţin proeminentă, buzele strînse îi dădeau un aer de cruzime, făcîndu-l să semene cu o pasăre de pradă. Ochii căprui priveau rece. Indianul nu se prea simţi în largul său, sub această privire.

Bătrînul se înclină adînc şi întinse doctorului copilul. Salvador luă fetiţa bolnavă din mîinile indianului cu un gest iute, sigur şi totodată delicat; desfăcu cîrpele în care era învelită şi le zvîrli într-o ladă aşezată într-un colţ. Indianul porni, şontîc-şontîc, spre ladă, ca să ia cîrpele, dar Salvador îl opri cu severitate:

— Lasă-le acolo, nu pune mîna!

Apoi culcă fetiţa pe masă şi se aplecă asupra ei. Indianul îl vedea din profil şi i se păru dintr-o dată că nu doctorul, ci un condor se apleacă asupra fetiţei ca asupra unei păsărele. Salvador începu să palpeze umflătura de la gîtul copilului şi degetele doctorului îl impresionară şi ele pe indian. Erau lungi, extraordinar de flexibile. Părea că se pot îndoi, nu numai în jos, dar şi lateral, ba chiar şi în sus. Indianul, care nu era deloc un fricos, căuta să nu se lase biruit de groază pe care i-o inspira acest om bizar.

— Foarte bine. Minunat, spunea Salvador, admirînd parcă tumoarea pe care o palpa cu degetele.

După ce examina copilul, Salvador se întoarse spre indian şi-i zise:

— Acum e lună nouă. Vino peste patru săptămîni, cînd va fi iarăşi lună nouă, şi-ţi vei lua fetiţa vindecată.

Apoi, ridicînd în braţe copilul, ieşi prin uşa cu geamurile mate. Dincolo se afla camera de baie, sala de operaţii şi saloanele pentru bolnavi.

Între timp negrul introduse în sala de consultaţii o altă pacientă: bătrîna cu piciorul bolnav.

Indianul se înclină în faţa uşii cu geamuri care se închise în urma lui Salvador, şi ieşi.

Exact peste douăzeci şi opt de zile văzu deschizîndu-se aceeaşi uşă cu geamuri mate.

În prag stătea fetiţa, sănătoasă, cu bujori în obraji şi îmbrăcată într-o rochiţă nouă. Ea se uita speriată la bunic. Indianul se repezi spre ea, o strînse în braţe, o sărută şi-i cercetă gîtul. Nici urmă de tumoare. Doar o cicatrice mică, roşcată, abia vizibilă, amintea de operaţie.

Fetiţa se ferea de îmbrăţişările bunicului, respingîndu-l cu mînuţele şi scoase chiar un ţipăt cînd, sărutînd-o, o înţepă cu barba de mult nerasă. Indianul fu nevoit să lase copilul jos. Imediat intră şi Salvador.

Acum doctorul zîmbea şi plimbîndu-şi degetele prin părul copilului spuse:

— Acum, poţi s-o iei. Ai adus-o la timp. Dacă întîrziai încă cîteva ore, nici eu n-aş fi putut să-i mai salvez viaţa.

Chipul bătrînului indian se crispă, buzele începură să-i tremure: îl podidi plînsul. Ridică din nou fetiţa în braţe, o strînse la piept, apoi, căzînd în genunchi în faţa doctorului, îi spuse cu glasul întretăiat de lacrimi:

— Aţi salvat viaţa nepoatei mele. Cu ce vă poate răsplăti un sărman indian decît oferindu-vă viaţa lui?

— Ce-mi trebuie viaţa ta? se miră Salvador.

— Sînt bătrîn, dar încă în putere, urmă indianul, fără să se ridice. Am să-mi duc nepoata la mama ei, adică la fiica mea şi apoi am să mă întorc. Vreau să vă dăruiesc tot restul vieţii mele pentru binele ce mi-aţi făcut. Am să vă slujesc ca un cîine. Vă rog, nu-mi respingeţi această rugăminte.

Salvador îl privi gînditor.

Ezită. Întotdeauna era foarte prudent cînd angaja servitori noi. Deşi de lucru s-ar găsi, şi încă destul. Jim nu prididește singur cu grădina. Pare-se că acest indian este un om nimerit, deşi doctorul ar fi preferat un negru.

— Îmi oferi viaţa ta în dar şi mă rogi s-o primesc ca şi cum prin asta ţi-aş face o favoare. Bine. Fie cum vrei tu. Cînd zici că te întorci?

— Nu se va sfîrşi încă primul pătrar al lunii şi mă voi întoarce, spuse indianul, sărutînd poala halatului lui Salvador.

— Cum te cheamă?

— Pe mine?... Cristo – Cristofor.

— Du-te, Cristo. Te voi aştepta.

— Să mergem, nepoţico! se adresă Cristo fetiţei, ridicînd-o din nou în braţe. Dar fetiţa începu să plîngă şi Cristo plecă grăbit.

GRĂDINA MINUNILOR

Cînd Cristo se întoarse peste o săptămînă, doctorul Salvador îl privi cu luare-aminte în lumina ochilor şi-i spuse:
— Ascultă-mă cu atenţie, Cristo. Te iau în serviciul meu. Vei primi mîncare şi o leafă bună...

— Nu-mi trebuie nimic, nu doresc decît să vă slujesc, răspunse indianul, agitîndu-şi braţele a refuz.

— Taci şi ascultă-mă, urmă Salvador. Nu-ţi va lipsi nimic. Un singur lucru pretind: să nu sufli o vorbă despre tot ce-ai să vezi aici.

— Mai curînd mi-aş tăia limba şi aş arunca-o la cîini, decît să las să-mi scape o vorbă.

— Bagă de seamă, să nu păţeşti chiar aşa cum spui, îl preveni Salvador. Apoi îl chemă pe negrul în halat alb şi-i porunci: Condu-l în grădină şi să-l ia Jim în primire.

Negrul se înclină în tăcere şi urmat de indian ieşi din casa cea albă, traversă curtea în care acesta mai fusese şi bătu în portiţa de fier din zidul mai mic.

Dincolo se auziră lătrături de cîini. Portiţa se deschise încet, scîrţîind. Negrul îl împinse în grădină, strigă ceva cu o voce guturală către alt negru care stătea după portiţă şi plecă.

Cristo se lipi speriat de zid: spre el se năpustiseră nişte dihănii nemaivăzute, de un roşu gălbui, cu pete de culoare închisă, iar hămăitul lor părea mai curînd un răget. Dacă Cristo le-ar fi întîlnit în pampas, ar fi jurat că sînt jaguari. Fiarele însă lătrau aidoma cîinilor. Deocamdată Cristo nu stătu să se întrebe ce animale veneau spre el, ci fugi cît îl ţineau picioarele pînă la cel mai apropiat copac şi se caţără din creangă în creangă cu o repeziciune surprinzătoare. Negrul sîsîi la animale ca o cobră înfuriată. Dulăii se liniştiră ca prin farmec, încetînd să mai latre, se culcară la pămînt şi, punîndu-şi botul pe labele întinse, se uitau din cînd în cînd pieziş la negru.

Acesta sîsîi din nou, adresîndu-se de data aceasta lui Cristo, care rămăsese căţărat în copac şi începu să dea din mîini, poftindu-l să coboare.

— Ce tot sîsîi ca un şarpe? făcu Cristo, fără a coborî însă din copacul unde se simţea în siguranţă. Ţi-ai înghiţit limba?

Negrul mîrii supărat.

„O fi mut”, gîndi Cristo... Şi-şi aminti de avertismentul lui Salvador. S-ar putea oare ca Salvador să taie într-adevăr limba slugilor care-i trădează secretele? Mai ştii, poate i-a tăiat-o şi acestui negru... Şi deodată îl cuprinse o groază atît de mare, încît era cît p-aci să cadă din copac. Dorea din toată inima să fugă de aici cu orice preţ şi cît mai repede. Calculă în minte distanţa de la copacul pe care se căţărase, pînă la zid. Nu, degeaba, nu va reuşi să sară dincolo... Între timp, negrul se apropie de copac şi apucîndu-l pe indian de picior începu să-l tragă în jos cu nerăbdare. Silit să se supună, Cristo sări din copac, zîmbi cît putu de amabil şi, întinzînd mîna, întrebă cu prietenie:

— Jim?

Negrul încuviinţă din cap.

Cristo îi strînse cu putere mîna. «Dacă tot am nimerit în iad, să mă pun bine cu „diavolii”», gîndi el şi urmă cu voce tare:

— Eşti mut?

Negrul nu răspunse.

— N-ai limba?

Negrul tăcea mereu.

„Cum să fac să mă uit în gura lui?” se gîndi Cristo. Dar se vede treaba că Jim n-avea de gînd să stea de vorbă, nici măcar prin gesturi. Îl luă pe Cristo de mînă, îl duse spre dihăniile roşcate şi sîsîi ceva. Animalele se ridicară, se apropiară de Cristo, îl mirosiră şi apoi se îndepărtară potolite. Cristo mai prinse puţină inimă.

Făcîndu-i semn să-l urmeze, Jim îl duse să-i arate grădina.

În contrast cu curtea mohorîtă, pavată cu piatră, grădina impresiona prin abundenţa de flori şi diferite plante. Ea se întindea spre soare-răsare, coborînd în pantă lină spre ţărmul oceanului. Cărările acoperite cu scoici roşcate, fărîmiţate, se resfirau în toate direcţiile. De-a lungul cărărilor creşteau cactuşi cu siluete bizare şi agave[6] cărnoase, de un verde albăstrui,

---

[6] *Agava – plantă cu frunze suculente, cărnoase. Din fibrele agavei se confecţionează ţesături, iar din sucul acestei plante se prepară*

precum şi panicule purtînd o puzderie de flori galben-verzui. Livezi întregi de piersici şi măslini ocroteau cu umbra lor iarba deasă, smălţată cu flori multicolore. Ici-colo străluceau bazine de apă împrejmuite cu parapete de piatră albă. Fîntîni ţîşnitoare, bogate în ape, răcoreau aerul din jur…

Prin grădină răsunau tot felul de zgomote, de la cîntecul şi ciripitul păsărilor, pînă la răgetul, ţipetele şi schelălăitul animalelor!

Cristo nu mai văzuse pînă atunci animale atît de ciudate. În această grădină trăiau dihănii nemaivăzute.

Iată, trecu în fugă drumul o şopîrlă cu şase labe, cu solzi sclipitori de un verde arămiu. Din copac, atîrna un şarpe cu două capete. Cristo sări speriat la o parte, văzînd reptila bicefală care începu să sîsîie la el, căscîndu-şi gurile roşii. Negrul răspunse cu un sîsîit şi mai puternic şi şarpele, după ce-şi agită capetele în aer, căzu din copac şi dispăru în stufăriş. O altă reptilă, foarte lungă, se îndepărtă tîrîş de pe cărare sprijinindu-se în două labe. După o reţea de sîrmă guiţa un purcel. Grăsunul se holba la Cristo cu singurul ochi neobişnuit de mare pe care-l avea în mijlocul frunţii.

Doi guzgani albi cu trupurile lipite formînd un singur corp alergau pe cărarea trandafirie – monstru cu două capete şi opt picioare. Cîteodată această fiinţă dublă se lupta cu ea însăşi: guzganul din dreapta trăgea spre dreapta, iar cel din stînga spre stînga şi amîndoi chiţcăiau supăraţi. Dar cel din dreapta învingea întotdeauna. La marginea cărării păşteau două oi cu lîna fină: aveau coastele lipite, ca nişte adevărate „surori siameze”, dar nu se dondăneau ca guzganii. Se vede că la ele voinţa şi toate dorinţele ajunseseră la o armonie deplină. Una din aceste pocitanii îl impresiona îndeosebi pe Cristo: era un cîine mare, trandafiriu, fără pic de păr, pe spinarea căruia, ca şi cînd i-ar fi ieşit din corp, trăia o mică maimuţă, adică mai precis pieptul, braţele şi capul ei. Cîinele se apropie de Cristo dînd din coadă. Maimuţa întorcea capul în toate părţile, dădea din mîini, lovea cu palmele spinarea cîinelui cu care alcătuia un singur tot şi ţipa, uitîndu-se la Cristo. Indianul scoase din buzunar o bucăţică de zahăr şi o întinse maimuţei. Cineva îl prinse însă

„pulche”, băutură preferată a băştinaşilor. (N.a.).

repede de mînă şi auzi un sîsîit în spatele său. Întoarse capul şi-l văzu pe Jim. Bătrînul negru îi explică prin semne că n-are voie să dea de mîncare maimuţei. În aceeaşi clipă, o vrabie cu cap de mic papagal smulse din zbor bucăţica de zahăr din mîna lui Cristo şi dispăru în tufiş. Mai încolo, pe pajişte, mugea un cal cu cap de vacă.

Două lame trecură în goană pe poiană, legănîndu-şi cozile de cal. Din iarbă, din tufăriş, din copaci îl priveau pe Cristo tot felul de reptile, fiare şi păsări nemaivăzute: cîini cu cap de pisică, gîşte cu cap de cocoş, mistreţi cu coarne, struţi nandu cu ciocuri de vulturi, berbeci cu trup de puma...

La un moment dat, lui Cristo i se păru că delirează... Se frecă la ochi, îşi udă fruntea cu apă rece a havuzelor, dar nimic nu se schimbă. Văzu în bazine şerpi cu cap de peşte şi branhii, peşti cu labe de broască şi broaşte rîioase de o mărime neobişnuită avînd corpul lung ca de şopîrlă...

Şi Cristo fu din nou ispitit să fugă de aici.

Dar iată că Jim îl duse pe un teren mai întins acoperit cu nisip. În mijlocul terenului, între palmieri se înălţa o vilă din marmoră albă, construită în stil maur. Printre trunchiurile lor se întrezăreau bolţi şi coloane. Din havuzurile de aramă în formă de delfini ţîşneau torente de apă în bazinele transparente, în care se zbenguiau peştişori de aur. Havuzul cel mai mare din faţa intrării principale înfăţişa un tînăr călare pe un delfin – asemenea miticului Triton[7] – suflînd dintr-un corn răsucit.

În spatele vilei se aflau cîteva locuinţe şi acareturile, iar mai încolo se întindeau hăţişuri de cactuşi ţepoşi, pînă la un zid alb.

„Încă un zid”, gîndi Cristo.

Jim îl conduse pe indian într-o cameră răcoroasă, nu prea mare. Îi explică prin semne că va locui aici şi plecă, lăsîndu-l singur.

---

[7] *Triton – personaj din mitologia greacă, zeu al mării. Stîrnea sau potolea valurile, suflînd într-o scoică. Adeseori, era înfăţişat călare pe un delfin. (N. a.).*

AL TREILEA ZID

Încetul cu încetul Cristo se deprinse cu lumea neobişnuită care-l înconjura. Toate fiarele, păsările şi reptilele care mişunau prin grădină erau domesticite. Cristo se împrietenise chiar cu unele din ele. Astfel, cîinii cu blană de jaguar, de care se speriase atît de rău în prima zi, se ţineau scai de el, îi lingeau mîinile şi se gudurau la picioarele sale. Lamele mîncau pîine din mîna lui, iar papagalii i se aşezau pe umăr.

Doisprezece negri la fel de taciturni sau muţi ca şi Jim îngrijeau de grădina şi animalele ce trăiau aici. Cristo nu-i auzise vreodată vorbind, nici măcar între ei. Fiecare îşi vedea tăcut de treabă. Jim era un fel de vătaf. El îi supraveghea pe negri şi-i arăta fiecăruia ce trebuie să facă. Cristo fusese numit, spre mirarea lui, ajutorul lui Jim. Nu prea avea mult de lucru, iar mîncarea era bună. N-ar fi putut spune că n-o ducea bine. Un singur lucru îl nelinişte: tăcerea sinistră a negrilor. Era convins că Salvador tăiase limbile acestor oameni. Şi cînd se întîmpla ca Salvador să-l cheme rareori pe Cristo la el, indianul se gîndea de fiecare dată: „Acum îmi taie limba”. În curînd însă, avu prilejul să vadă că frica de a rămîne fără limbă era exagerată.

Într-o bună zi îl surprinse pe Jim dormind la umbra unor măslini. Negrul era întins pe spate, cu gura deschisă. Profitînd de împrejurarea ivită, se apropie tiptil şi, uitîndu-se în gura negrului, se convinse că limba bătrînului era la locul ei. De atunci, îi mai veni puţin inima la loc.

Salvador avea un program riguros al zilei. Dimineaţa de la şapte la nouă îi consultă pe indienii bolnavi; de la nouă la unsprezece opera; după aceea se retrăgea în vila lui şi lucra în laborator. Doctorul opera diferite animale, şi le studia mult timp. Cînd termină cu observaţiile, trimitea animalele în grădină. Dereticînd cîteodată prin casă, Cristo nimerea şi în laborator. Aici totul îl uimea: în nişte borcane de sticlă pline cu diferite soluţii pulsau tot felul de organe. Braţele şi picioarele tăiate continuau să trăiască. Şi cînd aceste părţi vii, separate de trup, se îmbolnăveau, Salvador le trata pentru a le reda viaţa.

Toate acestea îl îngrozeau pe Cristo, încît prefera pocitaniile vii din grădină.

Deşi Salvador arăta multă încredere indianului, acesta nu îndrăznea să treacă de al treilea zid, deşi era tare curios să vadă ce e dincolo. Într-o zi, totuşi, la amiază, cînd toată lumea se odihnea, Cristo se apropie de zidul cel înalt.

De dincolo răsunau glasuri de copii. Desluşea cuvinte indiene. Uneori însă, glasurile de copii se împleteau cu alte glasuri mai subţiri, stridente, care păreau că se ceartă cu copiii şi vorbeau o limbă pe care n-o înţelegea deloc.

Odată, întîlnindu-l pe Cristo în grădină, Salvador se apropie de el şi privindu-l drept în lumina ochilor, după cum îi era obiceiul, spuse:

— Eşti mai bine de o lună în serviciul meu, Cristo, şi sînt mulţumit de tine. În grădina de jos s-a îmbolnăvit unul din servitorii mei. Îi vei lua locul. Ai să vezi acolo multe lucruri noi. Nu uita însă înţelegerea noastră: ţine-ţi bine gura, dacă nu vrei să-ţi pierzi limba.

— Aproape că m-am dezvăţat să vorbesc, de cînd mă aflu între slugile dumneavoastră mute, răspunse Cristo.

— Cu atît mai bine. Tăcerea e de aur. Dacă vei tăcea şi de acum încolo, vei primi mulţi pesos de aur. Sper că în două săptămîni să-l pun pe picioare pe servitorul meu bolnav. Spune, cunoşti bine Anzii?

— M-am născut în munţi.

— Admirabil. Va trebui să-mi completez menajeria cu noi animale şi păsări. Vei veni cu mine. Şi acum, pleacă. Jim te va conduce pînă în grădina de jos.

Cristo se obişnuise cu multe, dar ceea ce văzu în grădina de jos depăşi toate aşteptările sale.

Pe o pajişte întinsă, scăldată în soare, zburdau copilaşi goi şi maimuţe. Copiii aparţineau diferitelor triburi indiene. Unii erau mici de tot, cel mult de trei ani, iar cei mai răsăriţi păreau să aibă doisprezece. Aceşti copii erau pacienţii lui Salvador. Mulţi dintre ei suferiseră operaţii serioase şi-i datorau doctorului viaţa. Copiii convalescenţi se jucau, zburdau prin grădină, pînă le reveneau deplin puterile. Părinţii îi luau atunci acasă.

Împreună cu copiii, trăiau nişte maimuţe. Maimuţe fără coadă. Maimuţe fără pic de păr pe corp.

Şi lucrul cel mai uimitor era că toate maimuţele ştiau să vorbească. Unele mai bine, altele mai puţin. Ele se ciorovăiau cu copiii, se luau la harţă şi între ele, ţipau strident. Totuşi

maimuţele trăiau în bună înţelegere cu copiii şi nu se certau cu ei mai mult decît se certau copiii între dînşii.

Cîteodată Cristo se întreba dacă aceste făpturi sînt maimuţe sau oameni.

După ce cercetă grădina, observă că este mai mică decît prima, aşezată în partea de sus, şi coboară în pantă şi mai repede spre golf. La capătul dinspre ocean era mărginită de o stîncă abruptă ca un zid.

Oceanul nu era pesemne departe de acea stîncă, fiindcă de acolo se auzea zgomotul valurilor ce se spărgeau de ţărm.

După cîteva zile, cercetînd de aproape stînca, Cristo constată că este o stîncă artificială. De fapt era încă un zid: al patrulea la număr. În desişul de glicină, Cristo descoperi o poartă cenuşie de fier, vopsită în această culoare pentru a o confunda cu stînca.

Cristo trase cu urechea, dar de după stînca nu se auzea nici un alt zgomot în afară de mugetul valurilor, încotro ducea această poartă îngustă? Spre ţărm?

Deodată, auzi ţipetele ascuţite ale copiilor. Se întoarse şi-i văzu privind spre cer. Cristo ridică şi el capul şi văzu un mic balon roşu, ca acelea cu care se joacă copiii, zburînd încet deasupra grădinii. Vîntul îl mîna spre ocean.

Acest balon obişnuit, jucărie de copil, îl tulbură mult pe Cristo. Nu-şi mai găsea locul. Şi îndată ce se întoarse servitorul vindecat, Cristo se înfăţişă înainte lui Salvador şi-i spuse:

— Domnule doctor, în curînd vom pleca în Anzi, poate pentru multă vreme. Îngăduiţi-mi să mă duc să-mi văd fata şi nepoata.

Lui Salvador nu-i prea plăcea să-şi învoiască servitorii şi de aceea prefera să angajeze oameni care n-aveau familie. Cristo aştepta în tăcere, uitîndu-se drept în ochii doctorului.

Salvador îl privi cu răceală şi-i aminti:

— Să nu uiţi de învoiala noastră. Vezi să nu rămîi fără limbă! Fie, du-te. Dar să nu cumva să întîrzii mai mult de trei zile. Stai puţin!

Salvador se duse în camera alăturată şi reveni aducînd o punguţă de piele de antilopă în care sunau monezi de aur:

— E pentru nepoata ta. Dar ţine şi pentru tine, ca să-ţi ţii gura.

ATACUL

Dacă nu vine nici astăzi, mă lipsesc de ajutorul tău, Baltazar, şi voi tocmi oameni mai isteţi, oameni de nădejde, spunea Zurita, ciupindu-şi cu nerăbdare mustaţa stufoasă. Era îmbrăcat într-un costum alb de oraş, iar în cap avea o panama. Îi dăduse întîlnire lui Baltazar prin împrejurimile Buenos-Aires-ului, acolo unde se termină ogoarele şi începe pampasul.

Baltazar, îmbrăcat într-o bluză albă şi pantaloni vărgaţi bleumarin, şedea pe marginea drumului şi tăcea ruşinat, smulgînd fire de iarbă pîrjolite de soare.

Şi lui îi părea rău că trimisese pe fratele său, Cristo, ca iscoadă la Salvador.

Cristo era cu vreo zece ani mai mare decît Baltazar. Deşi în vîrstă, rămăsese puternic şi abil. Cristo era viclean ca felinele din pampas, dar nu era un om pe care să te poţi bizui. Pe vremuri se ocupase de agricultură, dar această îndeletnicire i se păruse prea plicticoasă; îşi deschisese atunci o cîrciumioară în port, dar căzuse în darul beţiei şi ajunsese repede la faliment, în ultima vreme, Cristo se ocupa cu tot felul de afaceri dubioase, făcînd uz de extraordinară lui şiretenie, ce mergea pînă la perfidie. Un asemenea om putea fi iscoada visată de Zurita, dacă s-ar fi putut încrede în el. Cristo, însă, era în stare să-şi vîndă şi fratele pentru bani. Baltazar ştia asta şi de aceea era tot atît de neliniştit că şi Pedro.

— Eşti sigur că Cristo a văzut balonul lansat de tine?

Baltazar ridică din umeri: cine ştie? Ar fi dorit să lase baltă toată afacerea, să se ducă mai repede acasă, să-şi ude gîtlejul cu apă rece amestecată cu vin şi să meargă mai devreme la culcare.

Ultimele raze ale soarelui în asfinţit luminară mici trîmbe de colb răsărite de după un dîmb. În aceeaşi clipă se auzi un fluierat strident, prelung.

Baltazar tresări.

— Uite-l!

— În sfîrşit!

Cristo venea spre ei cu pasul vioi. Nu mai semăna deloc cu bătrînul şi istovitul indian. După ce mai fluieră o dată voiniceşte, se apropie de cei doi şi le dădu bineţe.

— Ei, ia spune, l-ai văzut pe „diavolul mării”? îl întrebă Zurita.

— Încă nu, dar e acolo. Salvador îl ţine pe „diavol” ferit de patru ziduri. Dar principalul s-a făcut: m-am băgat slugă la Salvador şi i-am cîştigat încrederea. Povestea cu nepoţica bolnavă a mers strună. Cristo pufni în rîs, mijindu-şi ochii vicleni. Cînd s-a făcut bine, era cît p-aci să strice totul. Am îmbrăţişat-o şi am sărutat-o, cum şade bine unui bunic care-şi iubeşte nepoţica, dar ea prostuţa a început să se zbată şi mai-mai s-o podidească plînsul. Cristo rîse din nou.

— Ia spune, unde ai făcut rost de o nepoată? se interesă Zurita.

— Bani nu găseşti uşor, fetiţe însă cînd pofteşti, răspunse Cristo. Cît de mulţumită a fost mama copilului. Mi-a dat cinci pesos de hîrtie. În schimb i-am adus fetiţa teafără.

Se înţelege, fireşte, că Cristo nu spuse nimic despre punguţa burduşită cu monezi de aur pe care i-o dăduse Salvador, la plecare. Nici prin gînd nu-i trecea să dea aceşti bani mamei copilului.

— Ce de minuni am văzut la Salvador! O adevărată menajerie. Şi Cristo începu să descrie tot ce văzuse.

— Foarte interesant, îl întrerupse Zurita, aprinzîndu-şi o ţigară de foi, dar principalul, adică pe „diavol” tot nu l-ai văzut. Şi acum ce ai de gînd să faci?

— Ce să fac? O mică excursie prin Anzi. Şi Cristo povesti celor doi că Salvador vrea să plece la vînătoare, după animale sălbatice.

— Straşnic! exclamă Zurita. Proprietatea lui Salvador e departe de orice aşezare. În lipsa lui, o vom ataca şi-l vom răpi pe „diavolul mării”.

Dar Cristo clătină din cap cu îndoială:

— Jaguarii o să vă smulgă capul dintre umeri şi nu-l veţi putea găsi pe „diavol”. De altfel, nici dacă vă rămîne capul, tot nu-l veţi găsi, dacă nici eu n-am reuşit să-l dibuiesc.

— În cazul acesta, iată ce vom face, hotărî Zurita după o

scurtă gîndire. Cînd Salvador va pleca la vînătoare, îl vom pîndi, îl vom face prizonier şi ca răscumpărare vom cere să ni-l dea pe „diavolul mării”.

Cristo scoase cu dibăcie ţigara de foi al cărei capăt ieşea din buzunarul de la piept al lui Zurita.

— ... Mulţumesc! Această idee e mai bună. Dar Salvador o să vă tragă pe sfoară: o să vă promită tot ce-i veţi pretinde, dar de dat n-o să vă dea nimic. Te pui cu spaniolii... Pe Cristo îl înecă tusea.

— Atunci ce propui? îl întrebă iritat Zurita.

— Răbdare, Zurita! Salvador are încredere în mine, dar numai pînă la al patrulea zid. E nevoie ca doctorul să se încreadă în mine ca în el însuşi, şi atunci mi-l va arăta pe „diavol”.

— Ei şi?

— Ascultă aici. Salvador va fi atacat de bandiţi, şi Cristo îşi propti degetul în pieptul lui Zurita, iar eu, continuă el, lovindu-se cu pumnul în piept, ca araucan cinstit ce sînt, îi voi salva viaţa. Atunci nu va mai exista nici o taină pentru Cristo în casa lui Salvador. („Şi punga mi se va umple cu pesos de aur”, completă el în gînd.)

— Să ştii că nu-i rău. Şi se înţeleseră pe ce drum îl va conduce Cristo pe Salvador.

— În ajunul zilei stabilite pentru plecare, am să arunc peste gard o piatră roşie. Să fiţi gata.

Deşi planul atacului fusese chibzuit cu multă grijă, o împrejurare neprevăzută era cît p-aci să strice totul.

Într-o noapte, Zurita, Baltazar şi cele zece haimanale pe care le tocmiseră în port, îmbrăcaţi cu toţii ca nişte gaucho[8] călări şi bine înarmaţi, îşi pîndeau victima într-un loc aflat departe de orice locuinţă omenească.

Era întuneric beznă. Călăreţii trăgeau cu urechea, aşteptîndu-se în orice clipă să audă tropot de cai.

---

[8] *Gaucho – triburi aproape primitive de păstori, care trăiesc în pampas; metişi la care precumpăneşte sîngele indian; călăreţi iscusiţi. (N. a.).*

Cristo nu ştia însă că Salvador nu pleacă la vînătoare aşa cum se obişnuia cu ani în urmă.

Bandiţii auziră deodată huruitul unui motor, care se apropia repede. De după un dîmb ţîşni orbitoare lumină farurilor. Un automobil uriaş, negru, trecu ca fulgerul prin faţa călăreţilor, înainte ca aceştia să se fi dezmeticit.

Zurita revărsă un potop de înjurături, ceea ce îl făcu pe Baltazar să pufnească în rîs.

— Nu te necăji, Pedro, îl consolă indianul. Ziua e prea cald, de aceea merg noaptea. Salvador are la maşină două lumini ca soarele. Ziua se vor odihni. Îi putem ajunge din urmă la primul popas. Şi dînd pinteni calului, Baltazar porni în galop în direcţia în care dispăruse automobilul. Ceilalţi îl urmară.

După vreo două ceasuri, călăreţii zăriră dintr-o dată în depărtare un foc de tabără.

— Ei sînt. Să ştiţi că li s-a întîmplat ceva. Mă voi tîrî pînă acolo să văd ce este. Voi, aşteptaţi-mă aici.

Şi, sărind jos de pe cal, Baltazar plecă tîrîş, ca un şarpe. Se întoarse peste o oră.

— Au o pană. Acum, repară maşina. Cristo stă de pază. Să ne grăbim.

Restul merse repede. Bandiţii atacară micul grup. Luaţi prin surprindere, Salvador, Cristo şi cei trei negri care-l însoţeau fură prinşi şi legaţi fedeleş.

Unul din tîlharii tocmiţi, şeful bandei – Zurita prefera să se ţină în umbră – îi pretinse lui Salvador o răscumpărare destul de mare.

— Am să plătesc, daţi-mi drumul, răspunse Salvador.

— Asta, pentru tine. Trebuie să dai însă tot atîta şi pentru ăştia patru! Nu-şi pierdu cumpătul banditul.

— N-aş putea plăti dintr-o dată o sumă atît de mare, răspunse Salvador, după ce se gîndi puţin.

— Atunci, la moarte cu ei! urlară bandiţii.

— Dacă nu accepţi condiţiile noastre, în zori eşti mort! îl ameninţă banditul.

Salvador ridică din umeri şi răspunse:

— Nu dispun momentan de atîţia bani.

Pînă şi bandiţii fură impresionaţi de calmul doctorului.

După ce-i aruncară pe prizonieri în spatele maşinii, bandiţii prinseră a scotoci peste tot şi găsiră alcoolul pe care

doctorul îl luase cu el, pentru colecţii, îl dădură pe gît şi, beţi morţi, căzură grămadă.

... Cu puţin înainte de ivirea zorilor cineva se furişă tiptil spre Salvador.

— Eu sînt, şopti Cristo. Am izbutit să-mi desfac curelele. M-am tîrît pînă la banditul cu puşcă şi l-am ucis. Ceilalţi sînt beţi. Şoferul a reparat maşina. Trebuie să ne grăbim...

Fără să mai zăbovească, se suiră cu toţii în maşină. Şoferul negru ambală motorul, automobilul se smuci şi porni cu viteză. În spatele lor se auziră strigăte şi răsunară mai multe focuri de armă trase la întîmplare.

Salvador îi strînse puternic mîna lui Cristo.

Abia după ce plecă Salvador, bandiţii povestiră lui Zurita că doctorul acceptase să plătească suma cerută. „N-ar fi oare mai simplu, gîndi Zurita, să-i luăm banii, decît să încercăm să-l răpim pe „diavol”, cînd nici nu ştim bine cîte parale face?” Dar era prea tîrziu şi nu le rămînea decît să aştepte veşti de la Cristo.

OMUL-AMFIBIE

Cristo spera că după cele întîmplate în noaptea atacului Salvador se va apropia de el şi-i va spune: «Cristo, mi-ai salvat viaţa. Acum pe proprietatea mea nu mai există nici un secret pentru tine. Vino, să ţi-l arăt pe „diavolul mării”».

Dar Salvador nu părea dispus s-o facă. Îl răsplăti cu generozitate pe Cristo şi se cufundă din nou în cercetările sale ştiinţifice.

De cum s-au reîntors, Cristo începu să cerceteze cel de al patrulea zid şi portiţa misterioasă. Dură mult timp pînă să-i găsească secretul. Dar într-o zi tot pipăind portiţa, apăsă o mică proeminenţă şi portiţa se deschise. Era o portiţă grea şi masivă ca uşa unei case de fier. Cristo se strecură repede prin deschizătură, dar portiţa se închise imediat în urma lui. Aceasta îl cam puse pe gînduri. Începu din nou s-o cerceteze din partea cealaltă, apăsînd pe toate proeminenţele, dar fără nici un rezultat.

— M-am prins singur în capcană, mormăi Cristo. Dar nu era nimic de făcut. Şi fiindcă tot era aici, hotărî să cerceteze şi această ultimă grădină necunoscută a doctorului Salvador.

Cristo se afla într-o grădină cu o vegetaţie bogată. Terenul era o mică depresiune împrejmuită de un zid înalt din bucăţi de stînca puse acolo de mîna omului. De aici se auzea nu numai zgomotul valurilor, dar şi foşnetul prundişului pe plajă.

În grădină creşteau copaci şi arbuşti cărora le place umezeala. Între copacii înalţi, umbroşi, care te apărau bine de razele soarelui, susurau nenumărate pîrîiaşe. Zeci de fîntîni ţîşnitoare împrăştiau stropi de apă care umezeau aerul. Era o umezeală ca în luncile de pe malurile fluviului Mississippi. În mijlocul grădinii se vedea o casă de piatră, nu prea mare, cu un acoperiş-terasă. Pereţii clădirii erau năpădiţi de iederă, iar jaluzelele verzi de la ferestre lăsate. Casa părea nelocuită.

Cristo ajunse la capătul grădinii. Lîngă zidul care despărţea proprietatea doctorului de golf se afla un bazin uriaş de formă pătrată, înconjurat de rînduri dese de copaci. Acest

bazin de cel puţin cinci sute metri pătraţi avea o adîncime de vreo cinci metri.

La apropierea lui Cristo o fiinţă ţîşni speriată din desiş şi se aruncă în bazin, stîrnind o ploaie de stropi. Cristo se opri emoţionat: „el” e! „diavolul mării”. În sfîrşit îl va vedea.

Indianul se apropie de bazin şi privi în apă limpede.

Pe fundul bazinului o maimuţă mare şedea pe lespezile albe de piatră. Ea îl privea de sub apă cu teamă şi curiozitate. Cristo nu-şi putea reveni din uimire. Maimuţa respira sub apă, după cum se vedea din mişcarea pieptului care se ridica şi cobora ritmic.

După ce se dezmetici, Cristo izbucni fără voie în rîs:» diavolul mării”, care băgase spaimă în pescari nu era decît o maimuţă amfibie. „Mare e grădina lui Dumnezeu!” îşi spuse bătrînul indian.

Cristo era mulţumit: în sfîrşit izbutise să afle totul. Dar era oarecum decepţionat: maimuţa nu semăna deloc cu monstrul despre care vorbeau localnicii. Ce înseamnă frica şi o imaginaţie bogată!

Acum însă trebuia să găsească un mijloc pentru a ieşi de aici. Se întoarse lîngă portiţă, se caţără într-un copac înalt ce creştea lingă împrejmuire, şi cu riscul de a-şi rupe picioarele sări de pe zidul înalt.

Abia apucă să se ridice în picioare, cînd se auzi chemat de Salvador:

— Cristo! Unde eşti?

Indianul apucă nişte greble ce zăceau pe cărare şi se făcu că strînge frunze uscate.

— Aici sînt.

— Vino cu mine, Cristo, spuse Salvador, apropiindu-se de portiţa de fier camuflată în stîncă. Uite, aşa se deschide această portiţă. Şi Salvador apăsă pe proeminenţa, cunoscută de Cristo, de pe suprafaţa zgrunţuroasă.

«Ai cam întîrziat, doctore, l-am văzut pe „diavol”», gîndi Cristo.

Salvador şi Cristo intrară în grădină. Trecînd pe lîngă casa năpădită de iederă, doctorul se îndreptă spre bazin. Maimuţa tot mai şedea sub apă, scoţînd balonaşe de aer... Cristo scoase un strigăt de uimire, ca şi cînd ar fi văzut-o pentru prima oară. Dar îndată după aceea îi fu dat să se mire cu adevărat.

Salvador nu dădu nici o atenţie maimuţei. Făcu numai un gest în direcţia ei, ca şi cînd prezenţa ei l-ar stingheri. Maimuţa se ridică la suprafaţă, ieşi din bazin, se scutură de apă şi se caţără într-un copac.

Salvador se aplecă, pipăi ceva în iarbă şi apăsă cu putere o mică placă verde. Se auzi un zgomot surd. Pe fundul bazinului la margini se deschiseră nişte trape. Peste cîteva minute bazinul se goli. Atunci trapele se închiseră la loc şi din perete apăru o scară de fier ce ducea spre fundul bazinului.

— Vino, Cristo.

Coborîră în bazin. Salvador apăsă cu piciorul pe o lespede şi îndată se deschise o altă trapă în mijlocul bazinului, descoperind o deschizătură de un metru pătrat. Trepte de fier duceau undeva, sub pămînt.

Cristo intră după Salvador în hruba ce se căsca în faţa lor. Au mers destul de mult. De sus, prin deschizătură, se cernea o lumină difuză. În curînd însă dispăru şi ea şi acum înaintau prin beznă. Paşii răsunau înfundat în această galerie subterană.

— Bagă de seamă să nu cazi, Cristo. Ajungem îndată.

Salvador se opri. Bîjbîi cu mîna pe perete. Se auzi ţăcănitul sec al unui întrerupător şi o lumină puternică inundă locul din jurul lor. Se aflau într-o peşteră cu stalactite, în faţa unei uşi de bronz, împodobită cu capete de leu ţinînd inele între dinţi. Salvador trase de un inel şi poarta masivă se deschise lin. Pătrunseră într-o sală întunecoasă. Se auzi din nou ţăcănitul întrerupătorului şi un glob mat lumină o peşteră vastă care avea un perete de sticlă. Salvador umblă la comutator, peştera se cufundă în întuneric, dar reflectoare puternice luminară spaţiul de dincolo de peretele de sticlă. Era un acvariu în imens, sau, mai bine zis, o căsoaie de sticlă construită pe fundul oceanului. De pe fund se ridicau alge şi tufe de mărgean, între care zburdau peşti.

Deodată, Cristo văzu o fiinţă semănînd a om, care ieşea din desiş. Avea ochi mari, bulbucaţi şi nişte labe ca de broască. Trupul necunoscutului era acoperit cu solzi strălucitori, albaştri-argintii.

Ciudata făptură se apropie înotînd cu mişcări repezi şi îndemînatice de peretele de sticlă, dădu din cap salutîndu-l pe Salvador, şi pătrunse în acvarium închizînd uşa în urma ei. Apa începu să se scurgă repede din această cameră, apoi

necunoscutul deschise o altă uşă şi intră în grotă.

— Scoate-ţi masca şi mănuşile, spuse Salvador. Necunoscutul scoase ascultător ochelarii şi mănuşile şi în faţa lui Cristo apăru un tînăr chipeş şi bine făcut.

— Ţi-l prezint pe Ichtyandro, omul-peşte sau, mai bine zis, omul-amfibie, poreclit şi „diavolul mării”, îl recomandă Salvador.

Tînărul întinse indianului mina zîmbind prietenos, şi-i spuse în spaniolă:

— Bună ziua!

Cristo strînse în tăcere mîna tînărului. De uimire, îi pierise graiul.

— Negrul care este în serviciul lui Ichtyandro s-a îmbolnăvit, urmă între timp Salvador. Am să te las cu Ichtyandro pentru cîteva zile. Dacă îţi vei îndeplini bine noile tale îndatoriri, ai să rămîi şi mai departe aici.

Cristo aprobă dînd din cap, fără să poată scoate o vorbă.

O ZI DIN VIAŢA LUI ICHTYANDRO

E încă noapte, dar în curînd vor miji zorile.
Aerul cald şi umed e îmbălsămat de mireasma dulceagă a magnoliilor, tuberozelor şi rezedei. Nici o frunză nu mişcă.

E linişte... Ichtyandro străbate grădina pe o cărare acoperită cu nisip. Prins de centură se leagănă ritmic pumnalul, masca şi înotătoarele de la mîini şi picioare – „labe de broască”. Numai sub picioare scîrţîie uşor nisipul de scoici sfărîmate. Cărarea abia se distinge, gîtuită de tufe şi copaci care par pete negre şi diforme. Deasupra bazinelor pluteşte ceaţa. De cîte ori Ichtyandro atinge o ramură, stropi de rouă îi udă părul şi obrazul cald.

Cărarea coteşte brusc spre dreapta şi începe să coboare. Aerul devine mai răcoros şi mai umed. Tînărul simte sub picioare lespezi de piatră. Îşi încetineşte pasul, se opreşte. Apoi, fără grabă, îşi pune ochelarii mari cu sticle groase, şi înotătoarele. Expiră tot aerul din plămîni şi sare în bazin. Apa îi învăluie trupul într-o răcoare mîngîietoare, un fior rece îi gîdila branhiile., Branhiile încep să se mişte ritmic: omul s-a transformat în peşte.

Din cîteva mişcări viguroase a ajuns pe fundul bazinului.

Tînărul se orientează perfect, deşi e întuneric beznă, întinde mîna şi apucă o scoabă de fier fixată în zidul de piatră. Apoi a doua, a treia... Aşa ajunge el pînă la tunelul plin de apă. Înaintează pe fundul acestuia, înfruntînd contracurentul rece. Apoi, bătînd cu picioarele fundul, iese la suprafaţă şi parcă se cufundă într-o baie caldă. Încălzită în bazinele din grădină, apa curge prin tunel, la suprafaţă, spre ocean. Acum Ichtyandro se poate lăsa în voia curentului. Îşi încrucişează braţele pe piept, se întinde pe spate şi pluteşte cu capul înainte.

Iată, se apropie capătul tunelului. Acolo jos, chiar în dreptul locului unde tunelul dă în ocean, ţîşneşte cu putere dintr-o crăpătură a stîncii un izvor cald, făcînd să foşnească pietricelele şi scoicile de pe fund.

Ichtyandro se întoarce cu faţa în jos şi priveşte înainte. E

întuneric. Întinde braţul şi simte că apa este aici un pic mai rece. Palmele ating grilajul de fier ale cărui drugi sînt acoperiţi cu vegetaţie acvatică moale şi lunecoasă, şi de scoici zgrunţuroase. Prinzîndu-se de gratii, tînărul găseşte în sfîrşit închizătoarea complicată. Partea grilată, grea şi rotundă, care barează ieşirea din tunel, se întredeschide. Ichtyandro se strecoară prin deschizătură şi poarta se închide la loc.

Omul-amfibie se îndreaptă spre ocean, vîslind din mîini şi din picioare. În apă e încă întuneric. Numai pe alocuri licăresc în hăul negru scînteierile sinilii ale noctilucelor. Trec meduze de un roşu pal. Dar nu mai e mult pînă la revărsatul zorilor şi făpturile luminiscente îşi sting una după alta luminiţele.

Ichtyandro simte mii de mici înţepături în branhii. Respiraţia îi devine anevoioasă. Aceasta înseamnă că a trecut de promontoriul stîncos. Apa oceanului tulburată aici de particule de alumină, fire de nisip şi tot felul de resturi este potabilă, deoarece prin apropiere se varsă un fluviu.

„Mă miră cum pot trăi peştii în această apă tulbure, dulce, îşi zice Ichtyandro. Se vede că branhiile lor nu sînt atît de sensibile la nisip şi mîl, ca ale mele.”

Ichtyandro se ridică puţin în sus, mai spre suprafaţă, cîrmeşte brusc spre dreapta, spre miazăzi pentru ca ceva mai încolo să coboare din nou în adîncuri. Aici apa e mai curată. Nimereşte în curentul rece, submarin, care trece de-a lungul coastei, de la sud spre nord pînă la vărsarea fluviului Parana care îl abate spre răsărit. Deşi acest curent trece la o mare adîncime, marginea lui superioară se află numai la cincisprezece-douăzeci metri de suprafaţa apei. Acum, poate să se lase din nou în voia curentului: îl va duce departe, în larg.

Poate să şi tragă un pui de somn. Nu e nici un pericol: e încă întuneric şi animalele răpitoare din ocean dorm. Ce plăcut e somnul în faptul dimineţii. Chiar dormind, simţi pe suprafaţa pielei cum se schimbă temperatura apei, simţi curenţii submarini.

Deodată, urechea lui surprinde o huruitură surdă, urmată de a doua, a treia. Zornăie lanţurile ancorelor: în golf, la cîţiva kilometri de Ichtyandro, bat iar largul goeletele pescarilor. Se apropie zorile… De departe se aude un ropot ritmic – vine de la elicea şi motoarele „Horrox” -ului, un mare transatlantic englez, care circulă pe linia Buenos-Aires – Liverpool: vasul e încă

departe, la vreo patruzeci de kilometri, dar cît de limpede se aude...! În apa mării, sunetul străbate o mie cinci sute de metri pe secundă. Ce frumos e „Horrox” -ul noaptea – un adevărat oraş plutitor, scăldat în lumină. Dar ca să-l poţi vedea noaptea, trebuie să porneşti de cu seară departe, în larg. Cînd „Horrox” -ul ajunge la Buenos-Aires, luminile lui sînt stinse pentru că a răsărit soarele. Nu, nu va mai putea dormita: elicele, cîrmele şi motoarele „Horrox” -ului, trepidaţiile vasului, luminile hublourilor şi reflectoarelor îi vor trezi pe locuitorii oceanului. Delfinii auziseră probabil primii că se apropie „Horrox” -ul şi, plonjînd, stîrniseră acum cîteva minute hula uşoară care-l făcu pe Ichtyandro să ciulească urechile. Acum, vor goni în întîmpinarea vasului.

Duduitul mărunt al motoarelor de vapor răsună din toate părţile: se trezeşte portul, se trezeşte golful.

Ichtyandro deschide ochii, îşi scutură capul ca să scape din mrejele somnului, îşi repede înainte braţele, bate apa cu picioarele şi iese la suprafaţă.

Ridică prudent capul din apă şi priveşte în jur. În apropiere nu se vede nici o barcă, nici o goeletă. Iese din apă pînă la brîu şi rămîne aşa, mişcîndu-şi încet picioarele.

Jos de tot, aproape de suprafaţa apei, zboară cormorani şi pescăruşi. Atingînd uneori cu pieptul sau cu un vîrf de aripă oglinda apei, stîrnesc cercuri care se lărgesc încet. Strigătul pescăruşilor albi seamănă cu plînsul unui copil. Deodată simte ca o pală de vînt. Deasupra lui trece în şuieratul aripilor uriaşe un albatros enorm, alb ca neaua, vestitorul furtunii, cu pene lungi, negre, ciocul roşu cu vîrful galben şi picioarele portocalii. Zboară spre golf. Ichtyandro îl urmăreşte din ochi cu oarecare invidie. Aripile îndoliate ale păsării au, desfăcute, cel puţin patru metri. De-ar avea şi el astfel de aripi...!

Noaptea se retrage după soare-apune şi se topeşte dincolo de munţii din zare. O dîră purpurie mijeşte la răsărit. O tremurare domoală, uşoară învăluează luciul oceanului înspicat în firicele aurii. Pescăruşii albi, ridicîndu-se mai sus, se colorează în roz.

Pe întinderile palide ale oceanului prind să şerpuiască poteci pestriţe, azurii şi albastre: primele rafale de vînt. Potecile albastre devin tot mai dese. Vîntul se înteţeşte. Acolo unde valurile se sparg de ţărm apar dîre înspumate alb-gălbui. Lîngă

ţărm apa se face verde.

Se apropie o flotilă întreagă de goelete pescăreşti. Tata i-a spus să bage de seamă, să nu fie văzut de oameni. Ichtyandro se cufundă adînc pînă ce dă iar de curentul rece. Acesta îl poartă şi mai departe de ţărm, spre răsărit, în larg. În jur, e beznă albastră-liliachie a abisului. Aici, înoată mulţi peşti care par de un verde deschis, cu pete şi dungi întunecate. Peşti roşii, galben-cafenii sau de culoarea lămîii se vînzolesc prin apă ca un roi de fluturi multicolori.

De sus, se aude un huruit. Se întunecă: a trecut jos de tot un hidroavion militar.

Într-o zi, un hidroavion aterizase chiar lîngă el. Ichtyandro se prinsese pe nesimţite de suportul de fier al flotoarelor şi era cît p-aci s-o plătească cu viaţa. Hidroavionul demarase pe neaşteptate şi Ichtyandro trebuise să sară de la o înălţime de zece metri.

Ridicînd puţin privirea, Ichtyandro văzu că soarele a ajuns aproape deasupra capului: era aproape de amiază. Suprafaţa apei nu mai părea o oglindă în care se reflectă bolovanii de pe bancul de nisip, peştii mari, şi el, Ichtyandro. Acum această oglindă se deforma, se învălura, se agita neîncetat...

Ichtyandro se ridică la suprafaţă şi rămase nemişcat, legănat de valuri. Scoase capul din apă, se avîntă pe creasta unui val. Coborî. Se avînta din nou. Cît de zbuciumat era oceanul! Lîngă ţărm, valurile mugeau furioase, rostogolind bolovani. Acolo apa devenise galben-verzuie. Dinspre sud-vest se pornise un vînt puternic. Valurile se făceau din ce în ce mai înalte. Pe coamele lor apăreau berbecii albi. Stropii îl împroşcau de pretutindeni, producîndu-i o senzaţie plăcută.

„De ce o fi asta? se întrebă Ichtyandro. Dacă înot împotriva valului, el îmi pare de un albastru închis, iar dacă întorc capul, în urma lui, văd o nuanţă palidă?”

De pe crestele talazurilor ţîşnesc cîrduri de peşti zburători. Cînd înălţîndu-se în aer, cînd coborînd, sărind peste creşte şi peste vîlcelele dintre ele, aceşti peşti străbat prin aer cam o sută de metri, apoi se lasă pe apă, ca după un minut sau două să sară din nou în aer. Se agită, tînguindu-se, pescăruşii albi. Spintecă văzduhul cu aripile largi, păsările cele mai iuţi – fregatele. Un cioc lung încîrligat, gheare ascuţite, pene de un

cafeniu închis cu reflexe metalice verzi şi guşă portocalie: e masculul. În apropiere o altă fregată, în culori mai deschise şi cu pieptar alb: femela. Iat-o prăbuşindu-se ca o piatră în apă şi peste o clipă în ciocul ei îndoit că un cîrlig se zbate un peştişor albastru-argintiu. Spintecă aerul albatroşii... Vine furtuna.

Palamedeea, această pasăre minunată, curajoasă a şi pornit probabil în întîmpinarea norului care aduce furtuna. Ea o înfruntă întotdeauna cîntînd. În schimb goeletele pescarilor şi iahturile elegante gonesc cu toate pînzele sus, spre ţărm, la adăpost.

E o lumină verzuie crepusculară, dar prin stratul gros de apă mai poţi distinge încă locul unde se găseşte soarele: o pată mare, luminoasă. E destul ca să te poţi orienta. Trebuie neapărat să ajungă la bancul de nisip înainte ca norul să acopere complet soarele, că de nu, adio prînz. I s-a făcut de mult foame. Pe întuneric nu va putea găsi nici bancul de nisip şi nici stîncile submarine. Ichtyandro dă voiniceşte din mîini şi din picioare: înoată ca broaştele.

Din cînd în cînd se întinde pe spate pentru a verifica direcţia, ghidîndu-se după o dîră de lumină ce abia se întrezăreşte în semiîntunericul verde-albăstrui; uneori priveşte cu atenţie înainte, să vadă dacă nu se apropie de bancul de nisip. Simte cu branhiile şi cu pielea cum se schimbă apa; în apropierea bancului ea nu mai e atît de densă, devine mai sărată şi conţine mai mult oxigen – o apă plăcută, uşoară. Încearcă gustul apei cu limba, asemenea unui marinar cu experienţă, care deşi nu vede încă pămîntul, ştie că nu mai e departe, după anumite semne, numai de el cunoscute.

Încetul cu încetul se face mai multă lumină. Din dreapta şi din stînga apar contururile familiare ale stîncilor submarine. Între ele un mic platou, după care se înalţă un zid de piatră. Ichtyandro botezase locul – golful submarin. Aici e linişte chiar atunci cînd la suprafaţă bîntuie cea mai năprasnică furtună.

Ce de peşti s-au adunat în liniştitul golf submarin! Ei se vînzolesc ca într-un cazan în care fierbe ciorbă de peşte. Unii sînt mici, de culoare închisă, cu o dungă galbenă ce le taie mijlocul trupului şi cu coada tot galbenă; alţii, cu dungi piezişe de culoare închisă, roşii, albaştrii sau azurii. Cînd dispar fără veste, cînd reapar pe neaşteptate în acelaşi loc. Dacă te ridici mai la suprafaţă şi te uiţi în jur – pretutindeni mişună peştii.

Dacă priveşti în jos, nici urmă de ei, parcă i-ar fi înghiţit adîncul. Multă vreme Ichtyandro nu putuse să înţeleagă cauza acestui fenomen, pînă ce într-o bună zi prinsese un peştişor cît palma de mare, dar aşa de turtit încît era greu să-l vezi de sus.

Acum ia masa de prînz. Pe o platformă netedă, lîngă o stîncă pieptişă – puzderie de stridii. Ichtyandro înoată spre stîncă, se întinde pe tăpşanul de piatră chiar lîngă scoici şi începe să mănînce. Scoate cîte o stridie din scoică şi o înghite. S-a obişnuit de mult să mănînce sub apă; după ce ia mîncarea în gură elimină cu îndemînare apa printre buzele strînse. Totuşi puţină apă tot înghite o dată cu mîncarea, dar e deprins cu sărătura oceanului.

În jurul său se mlădie algele – agare cu frunze verzi şi ciuruite, caulerpa mexicană cu frunze în formă de pene, verzi şi ele, filiformele de culoare gingaşă, trandafirie. Acum, însă, ele par toate de un cenuşiu închis: în apă e o lumină crepusculară – tot mai bîntuie furtuna. Din cînd în cînd se aude surd bubuitul tunetului. Ichtyandro priveşte în sus.

De ce s-a întunecat dintr-o dată? Chiar deasupra capului său apare o umbră. Ce să fie? Acum, cînd a terminat prînzul, poate urca la suprafaţă. Lunecînd de-a lungul stîncii abrupte, se ridică prudent spre pata întunecoasă. De aproape înţelege ce s-a întîmplat: un albatros uriaş s-a aşezat pe apă. Picioarele portocalii ale păsării sînt chiar lîngă Ichtyandro. Tînărul ridică braţele şi apucă pasărea de picioare. Speriat, albatrosul îşi desface aripile puternice şi se înalţă în aer, trăgîndu-l pe Ichtyandro afară din apă. În aer, însă, corpul tînărului devine mult mai greu şi albatrosul se prăvăleşte greoi în valuri împreună cu povara sa, acoperind trupul omului cu pieptul său moale, acoperit cu pene. Ichtyandro nu aşteaptă ca albatrosul să-l lovească în cap cu ciocu-i roşu, plonjează şi peste cîteva clipe iese la suprafaţă, ceva mai încolo. Albatrosul zboară spre răsărit şi se face nevăzut după coamele talazurilor stîrnite de vijelie.

Ichtyandro stă întins pe spate. Furtuna a trecut. Bubuitul tunetului se aude de departe, dinspre soare-răsare. Dar ploaia n-a stat: toarnă cu găleata. Ichtyandro închide ochii de plăcere. Într-un tîrziu îi deschide, se ridică, rămînînd pe jumătate cufundat în apă şi priveşte în jurul său. E cocoţat tocmai pe creasta unui talaz uriaş. Cerul, oceanul, vîntul, norii, ploaia

torenţială, valurile, învălmăşite toate, au devenit o masă unică, ce vuieşte, urlă, mugeşte, huruie. Spuma danteleaza crestele şi sfîrîie mînioasa pe coamele valurilor. Munţi de apă se înalţă vertiginos şi se prăvălesc asemenea unor avalanşe; se înalţă talazuri, bate ploaia, vîntul şuieră turbat.

Ceea ce îl îngrozeşte de obicei pe un pămîntean, pe Ichtyandro îl încînta. Trebuie să fie totuşi prevăzător, că de nu îl poate lovi, în cădere, unul din munţii aceştia de apă, deşi Ichtyandro se descurcă printre valuri tot atît de bine ca şi peştii. El cunoaşte bine valurile: unul te saltă sus de tot şi apoi te aduce jos, iar altul, dacă nu bagi bine de seamă, te dă peste cap. Ştie de asemenea ce se petrece sub valuri. Ştie cum dispar ele cînd vîntul se potoleşte: la început se sting valurile mici, apoi cele mari, iar hula domoală, fără viaţă, mai încreţeşte multă vreme suprafaţa oceanului. Îi place să se dea de-a dura în valurile de lîngă ţărm, deşi ştie că e un joc primejdios. Într-o zi, valul îl răsturnase pe neaşteptate şi el se lovise rău cu capul de fund şi îşi pierduse cunoştinţa. Un om obişnuit în locul lui s-ar fi înecat, dar Ichtyandro zăcuse întins pe fundul apei pînă îşi venise în fire.

A stat şi ploaia: dispare pe urma vijeliei undeva spre răsărit. S-a schimbat şi vîntul. Dinspre nordul tropical vine acum o boare caldă. Printre nori apar crîmpeie de azur. Razele soarelui, răzbind printre nori, săgetează undele. La sud-est, pe cerul încă întunecat, posomorît, apare un curcubeu dublu. Oceanul e de nerecunoscut: acum, el nu mai este negru-plumburiu, ci albastru, cu pete verzi, strălucitoare în locurile unde îl dezmiardă soarele.

Soarele! Într-o clipă cerul şi oceanul, ţărmul şi munţii din zare se schimbară cu desăvîrşire. Cît este de minunat, de uşor, aerul umed după ce se potoleşte furtuna! Ichtyandro, cînd trage cu nesaţ, adînc în piept, aerul sănătos şi curat al oceanului, cînd începe să respire cu branhiile. Dintre toţi oamenii, el singur ştie cît de uşor respiri după ce vijelia, furtuna, vîntul, valurile, ploaia fac una cerul cu oceanul, amestecă văzduhul cu apa şi satură apele de oxigen, înviorînd toţi peştii, toate vieţuitoarele oceanului.

Cînd se potoleşte furtuna din hăţişurile junglelor marine, din fisurile înguste ale stîncilor, din bizarele desişuri de mărgean şi bureţi se ivesc întîi peştişorii mici, apoi peştii mai mari care se

adăpostiseră în adîncuri şi, în sfîrşit, cînd totul se linişteşte gingaşele şi plăpîndele meduze, crustaceii transparenţi, aproape imponderabili, sifonoforele, ctenoforele şi cestus-Veneris – brîul Venerei.

O rază de soare căzu pe unde. În jur, apa se făcu dintr-o dată verde, prinseră a străluci băşicuţe mărunte de apă, să fîşîie spuma... Nu departe de Ichtyandro zburdă prietenii săi – delfinii, aruncîndu-i priviri şăgalnice, viclene, curioase. Spinările lor întunecate, lucioase apar cînd ici, cînd colo printre valuri. Delfinii se bălăcesc, fornăie, se fugăresc. Ichtyandro rîde, încearcă să-i prindă, înoată şi plonjează împreună cu ei. I se pare că oceanul, delfinii, cerul, soarele au fost create numai pentru dînsul.

... Ichtyandro înalţă capul şi, mijindu-şi ochii, priveşte soarele care coboară spre apus. Se apropie seara. Astăzi nu-i vine să se întoarcă acasă devreme. Se va lăsa legănat de valuri pînă ce se va întuneca cerul albastru şi o să apară stelele.

În curînd, însă, i se urăşte să nu facă nimic. Undeva prin apropiere pier micile vietăţi marine. El poate să le salveze. Se saltă în apă şi priveşte spre ţărmul îndepărtat. Va porni într-acolo, spre limba de nisip! Acolo se simte mai mult decît oriunde nevoie de ajutorul său. Acolo fac multe victime talazurile care se sparg de stîncile ţărmului. După fiecare furtună valurile turbate aruncă pe ţărm grămezi de alge şi vieţuitoare marine: meduze, peşti, crabi, stele de mare, iar uneori şi cîte un delfin imprudent. Meduzele mor foarte repede, unii peşti izbutesc să se întoarcă în apă, dar mulţi din ei pier pe plajă. Crabii însă se întorc aproape cu toţii în ocean. Ba uneori ei ies singuri pe ţărm ca să se înfrupte din victimele furtunii. Ichtyandro e bucuros ori de cîte ori poate salva viaţa animalelor pe care valurile le aruncă pe ţărm.

După furtună, Ichtyandro rătăcea ore în şir pe ţărm şi salva ce mai putea fi salvat. Era fericit cînd peştii pe care îi aruncă în ocean dispăreau, lovind cu voioşie din coadă, sau cînd peştii aproape morţi care pluteau pe o parte, sau cu burtă în sus, îşi reveneau în cele din urmă. Cîteodată, se nimerea să găsească un peşte mare. Pe cînd îl ducea spre apă peştele se zbătea în mîinile sale, iar Ichtyandro rîdea şi îl îndemna să n-aibă frică, să mai rabde puţin. Fireşte că dacă ar fi prins acest peşte în ocean, cînd îi era foame, l-ar fi mîncat cu poftă. Era un

rău inevitabil. Aici însă, pe ţărm, el era protectorul, prietenul şi salvatorul acestor locuitori ai mărilor.

De obicei Ichtyandro se înapoia pe ţărm tot aşa cum pleca, adică lăsîndu-se dus de curenţi submarini. Astăzi, însă, nu voia să se cufunde pentru multă vreme – prea erau frumoase toate, şi oceanul şi cerul. Tînărul plonja, înota un timp sub apă şi reapărea la suprafaţă, asemenea păsărilor care vînează peşti.

Soarele şi-a stins şi ultimele raze. Doar la apus mai stăruie abia, abia o dîră gălbuie. Valurile posomorite se fugăresc asemenea unor umbre cenuşii.

Cît este de cald în apă, în contrast cu aerul rece de la suprafaţă! În jur e deja întuneric, dar el nu se teme. La această oră nu-l poate ataca nimeni. Animalele de pradă, care vînează ziua, au adormit, iar cele de noapte n-au pornit încă la vînătoare.

În sfîrşit, găsi ceea ce căuta: curentul submarin nordic, care curge aproape de tot de suprafaţa oceanului. Hula fără viaţă ce nu se potolise încă făcea să unduiască uşor apa acestui rîu submarin, care îşi poartă domol undele, dinspre nordul torid spre sudul rece. Iar mult mai în adînc curge, de la sud spre nord, contracurentul rece. Ichtyandro se foloseşte foarte des de aceşti curenţi cînd trebuie să înoate mai mult timp de-a lungul coastei.

Astăzi a înaintat mult spre miazănoapte. Acum, curentul cald îl va purta pînă la tunel. Numai de n-ar aţipi şi n-ar trece mai departe cum i s-a întîmplat cîndva. Purtat de curent, Ichtyandro cînd ridică mîinile, cînd le întinde în lături, desfăcînd şi strîngînd încet picioarele: face gimnastică. Curentul îl duce spre sud. Apa caldă şi mişcările lente ale braţelor şi picioarelor îi produc o destindere plăcută...

Ichtyandro priveşte în sus – deasupra capului său e o boltă presărată cu pulbere de stele: sînt noctilucele care şi-au aprins luminiţele şi se ridică spre suprafaţa oceanului. Ici, colo se zăresc în întuneric mici nebuloase luminiscente, albăstrii şi trandafirii, aglomerări compacte de fiinţe minuscule, luminoase. Trec încet nişte sfere care iradiază o lumină blîndă, verzuie. Aproape de tot o meduză luminoasă – parcă ar fi o lampă acoperită cu un abajur cochet, împodobit cu dantele şi franjuri lungi, care se leagănă domol, ca la mîn-gîierea zefirului, la fiecare mişcare a meduzei. Pe bancurile de nisip licăresc stelele de mare. În adîncuri săgetează luminile animalelor mari de

pradă care au ieşit la vînat o dată cu căderea nopţii. Luminile se fugăresc, descriu cercuri, se sting pentru a se reaprinde peste o clipă.

Iată un alt banc de nisip. Trunchiurile şi ramurile bizare de mărgean sînt luminate din interior de o lumină cînd albastră, cînd roză, verde sau albă. Unele tufe de corali licăresc mocnit, altele scînteiază ca metalul incandescent.

De pe pămînt nu se văd noaptea decît stele mici ce licăresc departe, în înaltul cerului şi cîteodată luna. Aici însă sînt mii de stele, mii de luni, mii de sori mici, multicolori care răspîndesc o lumină blîndă, delicată. În ocean, noaptea este infinit mai frumoasă decît pe pămînt.

Ichtyandro se ridică la suprafaţă ca să compare cele două lumi.

Aerul s-a încălzit. Deasupra capului bolta de-un albastru închis a cerului e presărată cu stele. Ridicat la orizont străluceşte discul argintiu al lunii, care aruncă pe oglinda oceanului un pod de argint.

Din port răsună prelung şi grav sirena: uriaşul „Horrox” se găteşte de drum. Cît de tîrziu e! Nu mai e mult pînă să răsară soarele. Ichtyandro a lipsit de acasă aproape douăzeci şi patru de ore. Desigur o să-l certe tata.

Se îndreaptă spre tunel; introduce mîna între drugi; deschide grilajul; înoată printr-o beznă de nepătruns. La întoarcere este nevoit să înoate jos de tot pentru a se lăsa dus de curentul rece care vine din ocean spre bazinele din grădină.

Îl trezeşte o uşoară lovitură în umăr. A ajuns în bazin. Se ridică repede la suprafaţă, începe să respire cu plămînii, trage adînc în piept aerul înmiresmat de parfumul atît de cunoscut al florilor.

Peste cîteva minute doarme dus în patul lui, aşa cum îi poruncise tata.

FATA ŞI NEGRICIOSUL

Într-o zi după furtună, Ichtyandro înota în ocean. Ieşind la suprafaţă zări în apropiere, legănîndu-se pe valuri, un obiect ce semăna cu o bucată de pînză albă smulsă de furtună de pe o goeletă pescărească. Venind mai aproape, văzu cu uimire un om: o tînără femeie, legată de o scîndură. Să fie moartă această fată frumoasă? Era atît de tulburat de descoperirea făcută, încît pentru prima oară simţi vrăjmăşie pentru ocean.

Dar poate fata era numai leşinată? Îi îndreptă capul, care atîrna neputincios, apucă scîndura şi se îndreptă spre ţărm.

Înota repede, din răsputeri, oprindu-se doar din cînd în cînd, cîteva clipe, pentru a îndrepta capul fetei, care luneca mereu de pe scîndură. Îi şoptea ca peştelui la ananghie: „Puţină răbdare!" Dorea ca fata să deschidă ochii, dar se şi temea de aceasta. Dorea să vadă că fata nu murise, dar îi era frică să n-o sperie. Dacă şi-ar scoate masca şi înotătoarele? Dar în felul acesta ar pierde timp şi apoi înoată mai greu fără ele. Porni iarăşi grăbit înainte, împingînd spre mal scîndura cu preţioasa încărcătură.

Iată şi locul unde valurile se sparg de ţărm. Acum trebuie să fie cu multă băgare de seamă. Valurile îl poartă singure spre plajă. Din cînd în cînd întinde un picior ca să pipăie fundul. În sfîrşit au ajuns într-un loc unde apa e mai mică. Scoase fata pe ţărm şi, dezlegînd-o de scîndură, o întinse la umbra unei dune năpădită de mărăciniş. Încercă s-o readucă în simţiri, făcîndu-i respiraţia artificială.

I se păru la un moment dat că pleoapele îi tresar, făcînd să-i fluture genele. Îşi lipi urechea de pieptul fetei şi auzi bătăile slabe ale inimii. Era vie... îi venea să chiuie de bucurie.

Fata întredeschise ochii şi cînd îl văzu pe Ichtyandro îi apăru pe faţă o expresie de groază. Apoi pleoapele îi căzură din nou. Ichtyandro era în acelaşi timp şi mîhnit şi fericit. Izbutise totuşi să salveze fata. Acum trebuie să plece, ca să n-o mai sperie. Dar cum s-o lase singură în starea aceasta? În timp ce chibzuia ce să facă, auzi apropiindu-se paşi repezi, apăsaţi. Nu mai avea timp de pierdut: se aruncă în valuri, plonjă, înotă sub apă spre pragul de piatră, ieşi la suprafaţă şi, pitindu-se între sfărîmăturile de stînci, începu să iscodească ţărmul.

De după dună apăru un bărbat negricios cu mustaţă şi barbişon, avînd pe cap o pălărie cu boruri largi. Necunoscutul

exclamă încet, în spaniolă: „Iat-o, Jesus Maria!” şi se îndreptă alergînd aproape spre locul unde zăcea fata. Deodată coti brusc spre ocean şi se cufundă în valuri. Apoi, ud leoarcă, se apropie de fată şi începu să-i facă respiraţie artificială („ce rost mai are acum?”), se plecă spre faţa ei... O sărută, începu să-i vorbească ceva precipitat, cu înflăcărare. Ichtyandro nu prindea decît crîmpeie de fraze: „Te-am prevenit... Era curată nebunie... Bine că m-am gîndit să te leg de scîndură...”

Fata deschise ochii şi ridică puţin capul. Expresiei de spaimă îi luă loc mirarea, mînia, ciuda. Mustăciosul continuă să-i vorbească cu înflăcărare şi o ajută să se scoale. Dar fata mai era încă foarte slăbită şi fu nevoită să se aşeze din nou. Abia peste jumătate de oră porniră la drum. Trecură aproape de stîncile îndărătul cărora era pitit Ichtyandro. Adresîndu-se omului cu sombrero, fata îi spuse încruntată:

— Dumneata mi-ai salvat viaţa? Îţi mulţumesc. Să te răsplătească Cel-de-sus.

— Nu Cel-de-sus, ci numai dumneata m-ai putea răsplăti, răspunse negriciosul.

Faţă parcă nici nu auzise aceste cuvinte. După o scurtă tăcere, spuse:

— Ciudat. Mi s-a părut că lîngă mine stătea un monstru.

— Asta ţi s-a năzărit, fără îndoială, răspunse însoţitorul ei. Sau poate era diavolul care, crezîndu-te moartă, a vrut să pună stăpînire pe sufletul dumitale. Spune o rugăciune şi sprijină-te de braţul meu. Cît timp eşti lîngă mine, nici un diavol nu va îndrăzni să te atingă.

Fată minunată plecă însoţită de negriciosul antipatic, care o asigura că îi salvase viaţa. Ichtyandro nu putea să-i dea pe faţă minciuna. La urma urmelor treaba lor – Ichtyandro şi-a făcut datoria.

Fata şi mustăciosul se făcură nevăzuţi îndărătul dunelor. Ichtyandro privi lung în urma lor. Apoi întoarse capul spre ocean. Cît era de întins şi de pustiu!...

Valurile aruncară pe nisip un peştişor albăstrui cu pîntecele argintiu. Ichtyandro se uită în jur – nu se vedea nimeni. Ieşi repede din ascunzătoare, apucă peştele şi-l zvîrli în apă. Peştele începu să înoate, dar Ichtyandro se întrista. De ce? Nici el nu ştia. Rătăci îndelung pe malul pustiu adunînd peşti şi stele de mare şi-i aruncă în apă. Încetul cu încetul această

muncă începu să-l pasioneze şi recapătă obişnuita lui bună dispoziţie şi rămase aici pînă seara, cufundîndu-se din cînd în cînd în apă, atunci cînd vîntul de coastă îi usca şi-i ardea branhiile.

SERVITORUL LUI ICHTYANDRO

Salvador hotărî să plece din nou în munţi, dar de data asta fără Cristo. Era mulţumit de felul cum acesta îl îngrijea pe Ichtyandro. Indianul se bucură mult: în lipsa lui Salvador îi va fi mai uşor să se întîlnească cu Baltazar. Cristo îi comunicase fratelui său că îl găsise în sfîrşit pe „diavolul mării”. Rămînea de văzut cum să-l răpească.

Cristo locuia acum în căsuţa albă năpădită de iederă şi îl vedea des pe Ichtyandro. Se împrieteniseră repede. Lipsit de societatea oamenilor, Ichtyandro s-a ataşat de bătrînul indian care îi povestea cum e viaţa pe pămînt. Ichtyandro cunoştea viaţa mării mai bine decît cei mai eminenţi savanţi şi îl iniţia la rîndul său pe Cristo în tainele lumii marine. Tînărul avea cunoştinţe destul de bogate de geografie, cunoştea oceanele, mările, principalele cursuri de apă; avea de asemenea cunoştinţe de astronomie, fizică, botanică, zoologie, arta navigaţiei. Despre oameni ştia însă prea puţin: ştia cîte ceva despre rasele ce populează pămîntul, avea o idee vagă despre istoria popoarelor, dar în ceea ce priveşte relaţiile politice şi economice nu ştia mai mult decît un copil de cinci ani.

Ziua, cînd soarele dogorea puternic, Ichtyandro cobora în grota subterană şi dispărea. Se întorcea în căsuţa albă cînd se mai răcorea şi rămînea acolo pînă dimineaţa. Dacă plouă sau dacă oceanul era zbuciumat de furtună, petrecea ziua întreagă în căsuţă. Pe vreme umedă se simţea destul de bine şi pe uscat.

Căsuţa nu era mare, doar patru încăperi. Într-o cameră lîngă bucătărie locuia Cristo. Alături era sufrageria, iar mai încolo o cameră mai mare, biblioteca. Ichtyandro cunoştea spaniola şi engleza. În sfîrşit în ultima cameră, cea mai mare, era dormitorul lui Ichtyandro. În mijlocul camerei era un bazin, iar lîngă perete un pat. Ichtyandro dormea uneori în pat, dar prefera bazinul. Totuşi, la plecare, Salvador îi poruncise lui Cristo să aibă grijă ca, cel puţin trei nopţi pe săptămînă, Ichtyandro să doarmă în pat. În fiecare seară Cristo intra în dormitorul lui Ichtyandro şi bombănea ca o dădacă bătrîna, dacă tînărul refuza să se culce în pat.

— Îmi place mai mult şi-mi e mai comod să dorm în apă, protesta Ichtyandro.

— Doctorul a poruncit să dormi în pat, trebuie să-l asculţi pe tata.

Ichtyandro îi spunea lui Salvador tată, dar Cristo se cam îndoia de rudenia lor. Ce-i drept pielea de pe faţă şi mîinile lui Ichtyandro aveau o culoare destul de deschisă, dar se prea poate ca ea să se fi deschis pentru că tînărul petrecea mult timp în apă. Ovalul regulat al feţei, nasul drept, buzele înguste, ochii mari luminoşi, toate trădau un indian din tribul araucan, căruia îi aparţinea şi Cristo.

Ar fi dat mult să vadă culoarea pielii lui Ichtyandro pe corpul pe care se mula un tricou solzos, confecţionat dintr-un material necunoscut.

— Nu-ţi scoţi cămaşa cînd te culci? îl întrebă odată Cristo pe tînăr.

— Pentru ce? Solzii nu mă stingheresc deloc. Respir în voie cu branhiile şi pielea, şi în acelaşi timp solzii mă apără: nici dinţii rechinului şi nici un cuţit cît de ascuţit nu pot străpunge această platoşă, răspunse Ichtyandro, întinzîndu-se în aşternut.

— Dar pentru ce-ţi pui masca, înotătoarele? întrebă Cristo privind ciudatele mănuşi aruncate lîngă pat. Erau confecţionate din cauciuc verzui, iar degetele lungi din tulpini articulate de trestie, montate în cauciuc şi unite prin nişte membrane. La picioare, degetele erau şi mai lungi.

— Cu ajutorul lor înot mai repede, iar masca îmi apără ochii, cînd furtuna stîrneşte nisipul de pe fundul oceanului. N-o pun întotdeauna, cu ea însă văd şi mai bine sub apă. Fără mască, în apă totul îmi apare ca prin ceaţă. Şi continuă, zîmbind: Cînd eram mic de tot, tata îmi dădea uneori voie să mă joc cu copiii din grădina vecină. Eram foarte mirat, văzînd că ei înoată în bazin fără mănuşi: „Oare se poate înota fără mănuşi?” i-am întrebat. Dar ei nu pricepeau despre ce mănuşi e vorba, deoarece nu m-au văzut niciodată înotînd.

— Te mai aventurezi şi acum prin golf? se interesă Cristo.

— Fireşte! Numai că acum pătrund acolo printr-un tunel submarin, lateral. Nişte oameni haini erau cît p-aci să mă prindă cu năvodul şi de atunci sînt foarte prudent.

— Hm... Aşadar există şi un alt tunel submarin care duce spre golf?

— Da, da, chiar mai multe. Păcat că nu poţi veni cu mine sub apă! Ţi-aş arăta lucruri uimitoare. De ce nu pot trăi toţi oamenii sub apă? Ne-am plimba amîndoi cu calul meu de mare.

— Calul de mare? Ce-o mai fi şi asta?

— Un delfin pe care l-am dresat, sărmanul! Într-o zi l-a aruncat furtuna pe ţărm şi s-a rănit rău de tot, la o aripioară. L-am dus în apă. Nu era uşor. Pe uscat delfinii sînt mult mai grei decît în apă. În general, la voi totul e mai greu. Chiar şi propriul tău corp. E mai uşor să trăieşti în apă. Şi, după cum spuneam, l-am dus în apă, dar el nu putea să înoate şi prin urmare nici să se hrănească. L-am hrănit cu peşte multă vreme, o lună întreagă. Între timp nu numai că s-a deprins, dar s-a şi ataşat de mine. Am devenit prieteni. Şi ceilalţi delfini mă cunosc. Ce bine e să zburzi în ocean cu delfinii! Valuri, stropi, soare, vînt, larmă! Şi pe fund e bine. Parcă ai pluti printr-un aer compact, azuriu, în jurul tău e tăcere. Nici nu simţi greutatea corpului. Liber, uşor, el se supune fiecărei mişcări pe care o faci... Am mulţi prieteni în ocean. Hrănesc peştişorii, aşa cum hrăniţi voi păsările şi ei mă urmează pretutindeni cîrduri, cîrduri.

— Dar duşmani?

— Am şi duşmani: rechinii, caracatiţele. Dar nu mă tem de ei. Am doar cuţitul.

— Dar ce te faci dacă unul se furişează pe nesimţite?

Această întrebare îl uimi pe Ichtyandro:

— Îi aud de departe.

— Auzi sub apă? se miră, la rîndul său, Cristo. Chiar cînd se apropie pe nesimţite?

— Desigur! Cum de nu pricepi? Aud şi cu urechile şi cu tot corpul. Ei fac să vibreze apa şi aceste vibraţii vin înaintea lor. Cînd le simt, întorc capul.

— Chiar cînd dormi?

— Fireşte.

— Dar peştii...

— Peştii pier nu pentru că sînt atacaţi prin surprindere, ci pentru că nu se pot apăra de duşmanii mai puternici. Eu însă sînt mai tare decît ei toţi. Şi fiarele oceanului o ştiu – nici nu îndrăznesc să se apropie de mine.

«Zurita are dreptate: un flăcău al mării ca acesta merită toată osteneala, îşi spuse Cristo. Dar nu va fi uşor să-l prindem în apă. „Aud cu tot corpul!” Doar să-i întindem o cursă. Va trebui

să-i dau de veste lui Zurita.»

— Ce frumoasă e lumea marină! continuă Ichtyandro extaziat. Niciodată n-aş schimba oceanul pentru pămîntul vostru plin de praf, unde nici nu pot respira în voie...

— De ce pămîntul nostru? Şi tu eşti un fiu al pămîntului, spuse Cristo. Cine a fost mama ta?

— Nu ştiu... răspunse Ichtyandro, şovăind. Tata spune că a murit la naşterea mea.

— Bănuiesc că a fost o femeie, un om, nu un peşte.

— Poate, consimţi Ichtyandro. Pe Cristo îl pufni rîsul.

— Şi acum, ia spune, de ce te ţineai de pozne? De ce necăjeai pe pescari? Le tăiai năvoadele şi le aruncai peştii din bărci?

— Pentru că ei prindeau mai mult peşte decît ar putea mînca.

— Bine, dar ei îl prindeau pentru a-l vinde. Ichtyandro nu înţelese.

— Ca şi alţi oameni să poată mînca, explică indianul.

— Oare oamenii sînt atît de numeroşi? se miră Ichtyandro. Oare nu le ajung păsările şi animalele de pe pămînt? De ce nu lasă în pace vieţuitoarele oceanului?

— Asta n-aş putea să-ţi explic în două vorbe, spuse Cristo, căscînd. Este timpul să mergem la culcare. Să nu cumva să te culci din nou în baia asta. Tatăl tău ar fi foarte nemulţumit. Şi cu aceste cuvinte Cristo plecă.

În zori, cînd veni în dormitor, nu-l mai găsi pe Ichtyandro. Pe pardoseala de piatră erau urme ude.

— A dormit din nou în baie, mormăi indianul. Pe urmă a întins-o, probabil, în ocean.

Ichtyandro veni cu mare întîrziere la micul dejun. Părea tulburat. După ce împunse de cîteva ori biftecul cu furculiţa, spuse:

— Iarăşi carne prăjită!

— Da, iarăşi, făcu cu severitate Cristo. Aşa a poruncit doctorul. Iar tu ai mîncat pesemne din nou peşte crud, în apă? Ai să te dezobişnuieşti cu totul de mîncare gătită. Şi ai dormit în baie. În pat nu vrei să te culci. Branhiile se vor dezobişnui cu aerul şi ai să te vaieţi iar că te înjunghie în coaste. Ai întîrziat la masă. Lasă, cînd vine doctorul îi spun eu toate. Nu mă asculţi deloc.

— Să nu-i spui, Cristo, nu vreau să-l necăjesc. Lăsă capul în jos şi rămase pe gînduri. Deodată îl privi pe indian cu ochii săi mari, acum trişti, şi spuse: Cristo, am văzut o fată. De cînd sînt n-am văzut ceva mai frumos, nici chiar pe fundul oceanului...

— Atunci de ce ai ocărît pămîntul nostru? îl dojeni Cristo.

— Călăream pe delfinul meu de-a lungul coastei. Am văzut-o pe ţărm, nu departe de Buenos-Aires. Avea ochii albaştri şi părul de aur. Şi Ichtyandro adăugă: Cînd m-a văzut... a fugit speriată. De ce mi-am pus masca şi înotătoarele? Şi după o scurtă tăcere, povesti încet de tot: Într-o zi am salvat viaţa unei fete care era să se înece în ocean. N-am avut timp s-o privesc cu luare-aminte, să văd cum arată. Poate-i aceeaşi fată? Dacă nu mă înşel şi aceea avea păr auriu. Da, da... Acum îmi aduc aminte... Tînărul rămase pe gînduri, apoi se apropie de oglindă şi se cercetă pentru prima oară în viaţă...

— Şi după asta, ce-ai făcut?

— Am aşteptat-o, dar nu s-a mai întors. Spune, Cristo, oare nu va mai reveni niciodată pe ţărm?

„Poate nu e rău că-i place fata”, îşi spuse Cristo.

Pînă atunci, deşi Cristo nu contenea să laude oraşul, nu reuşise să-l convingă pe Ichtyandro să viziteze Buenos-Aires, unde Zurita ar putea uşor pune mîna pe el.

— Se prea poate să nu vină, dar te voi ajuta s-o găseşti. Ai să-ţi pui haine frumoase şi ai să vii cu mine la oraş.

— Şi am s-o văd?! exclamă Ichtyandro.

— Acolo sînt multe fete. Poate vom întîlni-o şi pe aceea care şedea pe ţărm.

— Să mergem chiar acum!

— Acum e tîrziu. Nu-i uşor să ajungi în oraş, pe jos.

— Eu am să merg cu delfinul meu, iar tu ai s-o iei pe ţărm.

— Ce iute eşti! răspunse Cristo. Vom pleca amîndoi mîine în zori. Tu vei străbate golful, iar eu te voi aştepta cu costumul pe plajă. Şi apoi, trebuie să-ţi mai fac rost şi de haine. („Pînă dimineaţă am tot timpul să-l văd pe fratele meu”, gîndi Cristo.) Aşadar, pe mîine, în zori.

ÎN ORAŞ

Ichtyandro străbătu golful şi ieşi pe plajă. Cristo îl aştepta aici cu un costum alb, de oraş, atîrnat pe braţ. Ichtyandro privi hainele ca şi cînd i-ar fi adus cineva o piele de năpîrca, oftă şi începu să se îmbrace. Se vedea că nu prea avea des prilejul să-şi pună un costum. Indianul îl ajută să-şi facă nodul la cravată şi, după ce-l examină atent, rămase mulţumit de înfăţişarea tînărului.

— Să mergem, spuse Cristo vesel.

Indianul îşi pusese în gînd să-l uluiască pe Ichtyandro şi-l purtă prin străzile principale ale oraşului: Avenue de Alvear, Vertis, îi arătă Piaţa Victoriei cu catedrala şi clădirea primăriei în stil maur, Piaţa Fuerto şi Piaţa 25 Mai[9] cu obeliscul Lebertăţii, înconjurat de copaci frumoşi, palatul prezidenţial.

Dar Cristo dădu greş. Zgomotul, forfota marelui oraş, praful, zăpuşeala, aglomeraţia îl zăpăciră cu totul pe Ichtyandro. Privea mereu prin mulţime doar, doar va găsi pe fata pentru care venise aici. La tot pasul îl apuca pe Cristo de mînă, şoptindu-i:

— Uite-o!... dar îşi dădea îndată seama că greşise. Nu, nu e ea...

Se făcuse ora douăsprezece. Era o căldură insuportabilă. Cristo propuse să intre într-un birt ce se afla într-un subsol, să îmbuce ceva. Aici era răcoare, dar gălăgie şi aer închis. Nişte oameni murdari, prost îmbrăcaţi, fumau ţigări de foi ce răspîndeau un miros infect. Fumul ţigărilor îl sufoca pe Ichtyandro. În jurul său oamenii se certau în gura mare, agitînd ziare mototolite, strigînd nişte cuvinte al căror sens îi scăpa.

---

[9] *La 25 Mai 1810 provinciile La Plata au organizat o ligă revoluţionară. Junta”, au arestat autorităţile locale, au proclamat un guvern provizoriu şi s-au separat de Spania. (N.a.).*

Ichtyandro bău multă apă rece, dar nici nu atinse mîncarea.

Într-un tîrziu, spuse trist:

— E mai uşor să găseşti un peştişor în ocean, decît un om în această vîltoare. Oraşele voastre sînt dezgustătoare. Te sufoci aici şi miroase urît. Simt că mă înjunghie iar în coaste. Hai acasă, Cristo.

— Fie, consimţi Cristo. Să ne abatem numai pentru cîteva clipe la un prieten al meu şi apoi ne întoarcem acasă.

— Nu vreau să intru la nimeni.

— Dar e în drum, şi apoi, nu voi zăbovi mult. După ce Cristo achită nota, ieşiră în stradă. Tînărul îl urma gîfîind, cu capul plecat, de-a lungul clădirilor albe şi grădinilor unde creşteau cactuşi, măslini şi piersici. Indianul îl ducea la fratele său Baltazar, care locuia în Portul nou.

Cînd ajunseră pe ţărm, Ichtyandro trase lacom în piept aerul umed. Cu greu se abţinea să nu-şi smulgă hainele de pe corp şi să se arunce în apă.

— Ajungem îndată, îl linişti Cristo, care-l supraveghea îngrijorat, urmărindu-l cu coada ochiului.

Trecură de linia ferată.

— Am ajuns. Aici e, făcu Cristo. Coborînd cîteva trepte, intrară într-o dugheană întunecoasă.

Cînd ochii lui Ichtyandro se deprinseră cu întunericul, privi cu uimire în jurul său: dugheana amintea un colţişor de pe fundul oceanului. Rafturile şi chiar o bună parte din podele erau pline de scoici – mici, mari, în spirală, bivalve. De pe tavan atîrnau înşirate pe sfoară stele de mare alături de corali, peşti împăiaţi, crabi uscaţi şi tot felul de vieţuitoare de apă, care de care mai ciudate. Pe tejghea, sub geam, erau lăzi cu perle. Într-o ladă se aflau perlele trandafirii, „piele de înger” cum le spun pescuitorii. Ichtyandro îşi mai veni în fire în mijlocul acestor obiecte familiare.

— Odihneşte-te. Aici e linişte şi răcoare, spuse Cristo oferindu-i un scaun vechi, împletit.

— Baltazar! Guttiere! Chemă indianul.

— Tu eşti, Cristo? se auzi un glas din camera vecină. Vino-ncoace.

Aplecîndu-se, Cristo intră printr-o uşă scundă în camera de alături.

Aici îşi avea Baltazar laboratorul. Cu ajutorul unei soluţii

acide slabe reda perlelor culoarea pe care o pierduseră din cauza umezelii. Cristo închise bine uşa. O lumină anemică pătrundea printr-o ferestruică din tavan, luminînd o mulţime de sticluţe şi băiţe de sticlă înşirate pe o masă veche, înnegrită.

— Bună ziua, frate. Unde e Guttiere?

— S-a repezit pînă la o vecină să ia un fier de călcat. I-e gîndul numai la dantele şi panglicuţe. Se întoarce îndată, răspunse Baltazar.

— Dar Zurita, unde e? Întrebă Cristo nerăbdător.

— A dispărut undeva, fir-ar să fie. Aseară m-am cam ciorovăit cu el.

— Tot din cauza fetei?

— Zurita îi dă întruna tîrcoale. Ea însă ştie una şi bună: nu şi nu. Ce să-i fac? E mofturoasă şi încăpăţînată. Prea se crede. Nu-i intră în cap că orice fată indiană, chiar de n-ar fi pe lume alta mai frumoasă, ar fi fericită să se mărite cu un astfel de om. Are o goeletă, o echipă de pescuitori, mormăia Baltazar, spălînd perlele în soluţie. Zurita s-o fi îmbătat din nou de ciudă.

— Atunci, ce facem?

— L-ai adus?

— E acolo.

Baltazar se apropie de uşă şi privi, curios, prin gaura cheii.

— Nu văd nimic, şopti el.

— Şade pe scaun, lingă tejghea.

— Dacă-ţi spun că nu-l văd. Guttiere e acolo. Baltazar smuci uşa şi dădu buzna în dugheană, urmat de Cristo.

Nici urmă de Ichtyandro. Într-un colţ întunecos stătea Guttiere, fiica adoptivă a lui Baltazar, vestită pentru frumuseţea ei şi nu numai în Portul nou. Dar pe cît era de timidă, pe atît era de dîrză. De cele mai multe ori răspundea cu voce melodioasă, dar fermă:

— Nu!

Guttiere îi căzuse cu tronc lui Pedro Zurita. Voia s-o ia de nevastă. Bătrînul Baltazar nu avea nimic împotrivă să se înrudească cu proprietarul goeletei şi să-i devină tovarăş.

Dar la insistenţele lui Zurita fata avea un singur răspuns:

— Nu.

Cînd cei doi fraţi intrară în cameră, faţă stătea într-un colţ aplecată asupra unui lucru.

— Bună ziua, Guttiere, o salută Cristo.

— Unde-i tînărul? întrebă Baltazar.

— Nu ascund nici un tînăr, răspunse fata zîmbind. Cînd am intrat, m-a privit într-un fel foarte ciudat, ca şi cînd s-ar fi speriat, apoi s-a ridicat, şi-a dus mîna la inimă şi a fugit. Pînă să mă dezmeticesc, dispăruse.

„Ea este”, îşi spuse Cristo.

DIN NOU ÎN OCEAN

Ichtyandro alergă, gîfîind, de-a lungul ţărmului, îndată ce ieşi din acest oraş oribil, coti brusc de pe drum şi fugi direct spre ocean. Se ascunse între bolovanii îngrămădiţi pe ţărm, privi în jur, apoi se dezbrăcă repede, îşi ascunse hainele între stînci, alergă spre apă şi se aruncă în adînc.

Deşi foarte obosit, nu înotase niciodată atît de repede, peştii se fereau speriaţi din calea lui. Abia după ce se îndepărtă cîteva mile de oraş, se ridică mai la suprafaţă şi o luă de-a lungul ţărmului. Aici, se simţea ca acasă. Îi era cunoscută fiecare piatră, fiecare adîncitură a fundului. Aici întinşi pe fundul nisipos trăiesc calcanii, care nu se prea aventurează prin împrejurimi. Mai încolo cresc tufe roşii de corali între ale căror ramuri se aciuează peştişori mici, cu aripioare purpurii, în această barcă de pescari, care zăcea pe fundul apei, şi-au făcut sălaş două familii de caracatiţe şi de curînd au scos pui. Sub pietrele cenuşii trăiesc crabii. Lui Ichtyandro îi plăcea să observe ore în şir viaţa acestor făpturi. El cunoştea micile lor bucurii, cînd vînătoarea era norocoasă şi necazurile lor – cînd pierdeau un cleşte sau îi atacau caracatiţele. Lîngă stîncile din apropierea coastei erau o sumedenie de stridii.

În sfîrşit, aproape de golf, Ichtyandro scoase capul din apă. Văzînd un cîrd de delfini care zburdau printre valuri, dădu un strigăt puternic, prelung. Un delfin voinic, fornăind vesel, se apropie repede de prietenul său, cînd plonjînd, cînd scoţînd spinarea lui neagră, lucioasă deasupra valurilor.

— Mai repede, Leading, mai repede! îl îndemna Ichtyandro, înotînd în întîmpinarea delfinului. Apoi se prinse de el şi strigă: înainte, repede, înainte!

Călăuzit de mîna tînărului, delfinul înotă repede în larg, înfruntînd vîntul şi talazurile. Stîrni spumă, spintecă în goană valurile cu pieptul. Lui Ichtyandro însă i se părea că înaintează prea încet.

— Hai, Leading. Mai repede, mai repede! Ichtyandro îl istovi pe delfin, dar nici această goană pe valuri nu izbuti să-l calmeze. Îşi părăsi prietenul nedumerit, se lăsă să lunece de pe

spinarea lui lucioasă şi se cufundă din nou în apă. Delfinul aşteptă puţin, fornăi, plonja, reapăru la suprafaţă, mai fornăi o dată nemulţumit şi cîrmind brusc cu coada o luă spre ţărm, uitîndu-se din cînd în cînd înapoi. Dar prietenul său nu mai reapăru şi Leading se întoarse la cîrdul de delfini, întîmpinat cu bucurie de cei mai tineri. Ichtyandro cobora tot mai mult în întunecatele adîncuri ale oceanului. Dorea să fie singur, să se dezmeticească după atîtea impresii noi, să se gîndească la tot ce aflase şi văzuse în oraş. Înainta departe în larg, fără să se gîndească la primejdii, încerca să priceapă de ce nu este şi el ca toţi, de ce este străin şi mării şi pămîntului...

Se cufunda mai încet. Apa devenea tot mai compactă, începu să-l apese. Respira din ce în ce mai greu. Aici în adîncuri lumina era de un verde cenuşiu ca în amurg. Vieţuitoarele erau mult mai puţine şi pe multe din ele Ichtyandro nici nu le cunoştea: niciodată nu coborîse atît de adînc. Şi pentru prima oară îl îngrozi această lume sumbră, tăcută. Se grăbi să se ridice la suprafaţă şi înotă spre ţărm. Soarele era la asfinţit. Raze roşii săgetau apele; amestecîndu-se cu albastrul oceanului, aprindeau reflexe gingaşe roz-liliachii sau albastre-verzui.

Ichtyandro nu purta mască şi de aceea, privind de sub apă, vedea suprafaţa mării aşa cum o văd şi peştii: privită de jos ea nu apare plană, ci conică, de parcă te-ai afla pe fundul unei pîlnii foarte mari. Marginile conului erau încercuite parcă de dungi roşii, galbene, verzi, albastre şi violete. Dincolo de ele se aşternea suprafaţa lucie a apei în care se reflectau ca într-o oglindă stîncile, algele şi peştii.

Ichtyandro se întoarse cu faţa în jos, înotă spre ţărm şi se aşeză sub apă între stînci, nu departe de bancul de nisip. Nişte pescari coborîră din barcă în apă şi acum trăgeau barca la ţărm. Unul din ei intră în apă pînă la genunchi. Uitîndu-se de jos, Ichtyandro văzu deasupra apei un pescar fără picioare, iar în apă numai picioarele sale, care se mai reflectară o dată pe luciul apei. Un alt pescar se cufundă pînă la umeri. În apă apăru o fiinţă ciudată, fără cap, dar în schimb cu patru picioare, ca şi cînd cineva ar fi tăiat capetele a doi oameni care semănau leit şi ar fi lipit umerii unuia de umerii celuilalt. Cînd oamenii se apropiau de ţărm Ichtyandro îi vedea aşa cum îi văd peştii: oglindiţi ca într-o sferă. Îi vedea din cap pînă în picioare chiar înainte ca ei să fi ajuns la ţărm. De aceea reuşea întotdeauna să

plece înainte ca oamenii să-l zărească.

Aceste trunchiuri ciudate cu patru picioare şi fără cap, sau aceste capete fără trunchiuri i se părură acum lui Ichtyandro respingătoare. Oamenii... Ei fac atîta gălăgie, fumează ţigările acelea oribile, răspîndesc un miros infect. Nu, îi place mult mai mult tovărăşia delfinilor – aceştia sînt curaţi şi veseli. Zîmbi, aducîndu-şi aminte cum supsese odată lapte de delfin.

Departe, spre sud, cunoaşte un mic golf. Stîncile colţuroase submarine şi o limbă de nisip barează intrarea vaselor dinspre ocean. Ţărmul e stîncos şi abrupt. Nici pescarii şi nici căutătorii de perle nu se abat prin aceste meleaguri. Pe fundul puţin adînc se aşterne un adevărat covor de plante. În apă călduţă trăiesc sumedenie de peşti. De ani în şir venea aici o femelă delfin, în apa caldă a golfului năştea pui – doi, patru, cîteodată chiar şase. Pe Ichtyandro îl amuzau nespus aceşti pui de delfin şi era în stare să-i urmărească ore de-a rîndul, pitindu-se în hăţişuri. Puii făceau tumbe caraghioase la suprafaţa apei, se repezeau spre mama lor să sugă, îmbrîncindu-se cu boturile. Ichtyandro începuse să-i domesticească puţin cîte puţin: prindea şi le dădea peştişori. Încetul cu încetul puii de delfin şi femelă se deprinseră cu el. Zburda împreună cu puii: îi prindea, îi aruncă în aer, se hîrjonea cu ei. Pare-se că şi lor le plăcea jocul. Se ţineau scai de el. De cîte ori apărea în micul golf cu daruri – peştişori gustoşi sau pui de caracatiţă mici, cu carne fragedă, şi mai gustoasă, toată ceata se repezea glonţ spre dînsul.

Odată, cînd femela făcuse pui şi aceştia erau încă atît de mici, încît se hrăneau numai cu laptele mamii, Ichtyandro se gîndi să guste şi el laptele de delfin.

Se apropie pe furiş de femelă şi cînd ajunse dedesubtul ei o cuprinse cu braţele şi începu să sugă. Ea nu se aşteptase la un asemenea atac şi ţîşni îngrozită afară din golf. Ichtyandro dădu îndată drumul animalului speriat. Laptele avea un puternic iz de peşte.

Scăpînd de neobişnuitul sugaci, femela îngrozită dispăru undeva în noianul apelor, iar puii se împrăştiară, amuşinînd în toate părţile. Ichtyandro rămase mult timp aici, adunînd la un loc puii prostuţi şi îi duse în golful vecin pînă ce li se va reîntoarce mama. Abia peste mai multe zile se restabili între familia de delfini şi Ichtyandro încrederea şi prietenia.

Cristo era foarte îngrijorat. Se împlineau trei zile de cînd Ichtyandro nu mai dăduse pe acasă. În sfîrşit se întoarse: obosit, palid, dar mulţumit.

— Unde mi-ai umblat? îl luă în primire indianul, bucuros că în sfîrşit tînărul se întorsese.

— Am fost pe fund, răspunse Ichtyandro.

— De ce eşti atît de palid?

— Eu... eram cît p-aci să mor, minţi Ichtyandro pentru prima oară în viaţă şi-i povesti lui Cristo o întîmplare petrecută cu mult timp înainte.

În adîncul oceanului se înalţă un platou stîncos, iar în mijlocul său se cască o cavitate mare, ovală – un adevărat lac de munte, submarin.

Într-o zi Ichtyandro înota deasupra acestui lac submarin, îl surprinse culoarea cenuşie deschisă, neobişnuită a fundului. Se cufundă mai mult şi rămase uimit de ceea ce văzu: acolo era un adevărat cimitir a diferitelor animale marine – de la peştişorii cei mai mici pînă la rechini şi delfini. Unele din ele, nimerite aici pe puţină vreme, erau încă intacte şi totuşi în preajma lor nu mişunau ca de obicei animale de pradă mai mici – crabii şi peştii. Totul era în nemişcare, încremenit. Doar pe alocuri se ridicau de pe fund băşicuţe de gaze. Ichtyandro înota chiar deasupra marginii acestei depresiuni. Se cufundă mai mult şi simţi deodată o durere ascuţită în branhii, sufocare, ameţeală. Începu să cadă, neputincios, aproape leşinat, în cele din urmă se opri la marginea depresiunii. Tîmplele îi zvîcneau, inima îi bătea în piept, să se spargă, o ceaţă roşie îi juca înaintea ochilor. De nicăieri nu se putea aştepta la vreun ajutor. Văzu deodată că alături de el se scufunda zvîrcolindu-se spasmodic un rechin. Dihania îl urmărise probabil pînă ce nimerise singură în apele sinistre, otrăvite ale lacului submarin. Pîntecul şi coastele fiarei se ridicau şi se lăsau repede, botul era larg deschis, lăsînd să se vadă lamelele albe şi tăioase ale dinţilor. Rechinul era în agonie. Ichtyandro se cutremură. Încleştîndu-şi fălcile şi căutînd să nu-i pătrundă apa prin branhii, ieşi în patru labe din lac, şi odată ajuns pe margine se ridică şi porni. Ameţit, căzu din nou. Apoi lovi cu picioarele pietrele cenuşii, mişcă braţele şi iată-l ajuns la vreo zece metri departe de marginea lacului...

După ce-şi termină povestirea, Ichtyandro repetă explicaţia pe care i-o dăduse odinioară Salvador:

— Se vede că în această depresiune s-au strîns gaze otrăvitoare: hidrogen sulfurat sau poate bioxid de carbon, spuse Ichtyandro. Pricepi? La suprafaţa oceanului aceste gaze se oxidează şi nici nu le simţi, pe cînd în depresiune, chiar acolo unde se degajă, ele sînt foarte concentrate. Şi acum, adu-mi ceva să mănînc, că mor de foame.

După ce îmbucă ceva la repezeală, Ichtyandro îşi puse masca şi înotătoarele şi o porni spre uşă.

— Cum, numai pentru asta ai venit? întrebă Cristo arătînd masca. De ce nu vrei să spui ce se petrece cu tine?

Dar în caracterul lui Ichtyandro apăruse o trăsătură nouă: învăţase să-şi ascundă sentimentele.

— Nu mă întreba, Cristo, nici eu nu ştiu ce-i cu mine. Şi cu aceste cuvinte ieşi grăbit din cameră.

O MICĂ RĂZBUNARE

Întîlnind pe neaşteptate fata cu ochii albaştri în dugheană vînzătorului de perle Baltazar, Ichtyandro se tulbură atît de tare, încît ieşi fuga din prăvălie şi o luă spre ocean. Acum însă dorea din nou să cunoască fata, dar nu ştia cum. Cel mai simplu ar fi fost să apeleze la ajutorul lui Cristo şi să se ducă împreună cu el în oraş. Nu voia însă s-o întîlnească în prezenţa indianului. Venea zilnic pe malul mării, acolo unde o văzuse pentru prima oară. Rămînea aici din zori şi pînă în seară, pitit îndărătul bolovanilor îngrămădiţi pe ţărm, sperînd întruna s-o revadă. Pe ţărm îşi scotea masca şi înotătoarele şi-şi punea costumul alb ca fata să nu se sperie. Adeseori rămînea pe plajă cîte 24 de ore cufundîndu-se noaptea în apă şi hrănindu-se cu peşti şi stridii. Dormea un somn agitat, iar dis-de-dimineaţă, încă înainte de răsăritul soarelui, era din nou la postul său.

Într-o seară, se hotărî în sfîrşit să treacă pe lîngă dugheana vînzătorului de perle. Uşa era deschisă, dar la tejghea şedea bătrînul indian: fata nu era aici. Se întoarse pe ţărm. Aici, printre stînci, văzu faţa îmbrăcată într-o rochie uşoară, albă, cu pălărie de pai. Se opri, neîndrăznind să se apropie. Fata aştepta pe cineva. Se plimba nerăbdătoare încolo şi încoace, aruncînd din cînd în cînd o privire spre drum. Pe Ichtyandro, care se oprise la adăpostul unui colţ al stîncii, nu-l observă.

Deodată faţa începu să facă cuiva semne cu braţele. Ichtyandro întoarse capul şi văzu un tînăr înalt, lat în spate, care venea grăbit pe drum. Niciodată nu văzuse un păr şi ochi de culoare atît de deschisă ca ai necunoscutului. Uriaşul se apropie de fată şi întinzîndu-i palma lui lată, spuse cu duioşie:

— Bună ziua, Guttiere.

— Bună ziua, Olsen, răspunse fata. Necunoscutul îi strînse tare mînuţa. Ichtyandro se uita la ei aproape cu duşmănie. Fu năpădit de o mare tristeţe, cît p-aci să-l podidească plînsul.

— Ai adus? întrebă uriaşul uitîndu-se la colierul de perle pe care-l purta Guttiere la gît.

Fata dădu din cap.

— Tatăl tău n-o să afle? Întrebă Olsen.

— Nu, răspunse fata. Şi apoi e colierul meu şi pot să fac ce

vreau cu el.

Guttiere şi Olsen se apropiară de marginea ţărmului stîncos discutînd încet. Apoi Guttiere îşi desfăcu colierul şi apucîndu-l de un capăt, ridică braţul şi admiră frumuseţea perlelor:

— Uite ce frumos strălucesc perlele în razele asfinţitului. Ia-l, Olsen...

Acesta întinse mîna, cînd deodată colierul scăpă dintre degetele fetei şi căzu în apă.

— Vai, ce-am făcut! exclamă Guttiere. Amîndoi tinerii erau foarte necăjiţi.

— Să încercăm să-l scoatem? Spuse Olsen.

— Nu, aici e foarte adînc oceanul, răspunse Guttiere şi adăugă: Vai, Olsen, ce nenorocire!

Văzînd cît de mîhnita e fata, Ichtyandro uită pe loc că ea voia să dăruiască colierul acestui uriaş blond. Durerea ei nu-l putea lăsa nepăsător: ieşi de după stînca şi se apropie hotărît de Guttiere. Olsen se încruntă, iar Guttiere îl privi cu interes şi mirare: recunoscu pe tînărul care fugise din prăvălie, la intrarea ei.

— Dacă nu mă înşel, v-a căzut în mare un colier de perle? întrebă Ichtyandro. Dacă doriţi, vi-l aduc înapoi.

— Nici chiar tatăl meu – cel mai bun pescuitor de perle – nu l-ar putea găsi, obiectă fata..

— Am să încerc totuşi, spuse Ichtyandro cu modestie şi spre mirarea fetei şi a lui Olsen se aruncă în apă de pe malul înalt, fără să se dezbrace măcar, şi dispăru în valuri.

Olsen nu ştia ce să creadă.

— Cine-i ăsta? De unde a răsărit?

Se scurse un minut, încă unul, iar tînărul nu reapărea.

— S-a înecat, se alarmă Guttiere privind valurile. Ichtyandro nu dorea ca fata să afle că el poate trăi sub apă. Dar tot căutînd colierul nu calculase bine timpul şi rămase sub apă puţin mai mult decît poate rezista un pescuitor de perle. Apoi ieşi la suprafaţă şi spuse zîmbind:

— Mai aveţi puţină răbdare. Pe fund sînt îngrămădite bucăţi de stînci – e greu să caut colierul. Dar îl voi găsi. Şi se cufundă din nou.

Guttiere asistase de multe ori la pescuitul perlelor. Era foarte mirată că după ce rămăsese sub apă aproape două

minute, tînărul avea respiraţia regulată şi nu părea deloc obosit.

Peste alte două minute capul lui Ichtyandro reapăru la suprafaţă. Radia de bucurie. Ridică mîna deasupra apei şi le arătă colierul.

— Se agăţase de un colţ de piatră, îi lămuri el cu o voce normală, fără să gîfîie, ca şi cînd ar fi intrat din camera de alături. Dacă nimerea într-o crăpătură de stînca nu l-aş fi găsit atît de repede.

Se caţără cu îndemînare pe stînci şi apropiindu-se de Guttiere îi întinse colierul. Apa curgea şiroaie de pe hainele sale, dar părea că el nici nu se sinchisea de asta.

— Luaţi-l.

— Vă sînt foarte recunoscătoare, spuse Guttiere uitîndu-se şi mai curioasă la acest tînăr neobişnuit.

Se aşternu tăcerea. Nici unul din cei trei nu ştia ce să facă mai departe. Guttiere nu îndrăznea să dea colierul lui Olsen de faţă cu Ichtyandro.

— Dacă nu mă înşel aţi avut de gînd să-i daţi lui colierul, întrerupse Ichtyandro tăcerea, arătînd spre Olsen.

Acesta roşi, iar Guttiere spuse jenată:

— Da, da, şi întinse colierul lui Olsen, care îl lăsă să lunece în buzunar fără o vorbă. Ichtyandro era foarte mulţumit. Aceasta a fost mica lui răzbunare. Uriaşul primise, ce-i drept, în dar, colierul pierdut din mîinile tinerei, dar în fond din partea lui, a lui Ichtyandro.

Şi după ce salută fata printr-un semn cu capul, se îndepărtă grăbit pe drum.

Dar bucuria pe care i-a dat-o această izbîndă fu de scurtă durată. Noi gînduri şi întrebări i se iviră în minte. Îi cunoştea prea puţin pe oameni. Cine era uriaşul blond? De ce i-o fi dăruit Guttiere colierul ei? Ce au discutat ei acolo, pe ţărmul stîncos?

În noaptea aceea Ichtyandro goni din nou pe unde, călare pe delfin, îngrozind pe întuneric, cu ţipetele sale, pe pescari.

A doua zi, nici nu ieşi de sub apă. Cu mască dar fără înotătoare, se tîrî mereu pe fundul nisipos căutînd scoici cu perle. Seara, se abătu pe la Cristo care îl întîmpină bombănind supărat, dojenindu-l. În dimineaţa următoare, îmbrăcat, aştepta lîngă stîncă unde se întîlniseră Guttiere şi Olsen. Dar ca şi rîndul trecut, fata veni abia spre seară, şi din nou fu prima la întîlnire.

Ichtyandro ieşi de după stînca şi se apropie de fată.

Văzîndu-l, Guttiere îl salută din cap, ca pe o veche cunoştinţă şi-l întrebă zîmbind:

— Mă urmăreşti?

— Da, răspunse simplu Ichtyandro, de cînd te-am văzut pentru prima oară... şi continuă, sfios, ai dăruit colierul acestui om... lui Olsen. Dar înainte de a i-l da ai admirat perlele. Îţi plac atît de mult mărgăritarele?

— Da, îmi plac.

— Atunci, ţine asta... din partea mea, şi îi întinse o perlă.

Guttiere cunoştea bine valoarea perlelor. Mărgăritarul din palma lui Ichtyandro întrecea tot ce văzuse pînă atunci, tot ce-i povestise despre perle tatăl ei. Era o perlă rară, mare, de o formă ireproşabilă şi un alb imaculat. Avea cel puţin 200 de carate şi preţuia pe puţin un milion de pesos de aur. Guttiere privea uluită cînd perla extraordinară, cînd pe tînărul chipeş din faţa ei. Voinic, zvelt, plin de sănătate, dar oarecum sfios, îmbrăcat într-un costum alb, mototolit, nu semăna cu tinerii bogaţi din Buenos-Aires. Şi totuşi, deşi aproape nu o cunoştea, îi oferea un cadou atît de scump.

— Ia-o, stărui Ichtyandro.

— Nu, făcu fata, clătinînd din cap. Nu pot primi un dar atît de preţios.

— Nu e deloc preţios, obiectă cu înflăcărare tînărul. Pe fundul oceanului se găsesc mii de asemenea perle.

Guttiere zîmbi. Ichtyandro se fîstîci, roşi şi după o scurtă tăcere stărui din nou:

— Te rog!

— Nu.

Tînărul se încruntă. Se simţea jignit.

— Dacă nu vrei s-o primeşti pentru tine – ia-o pentru el... pentru Olsen, nu te va refuza.

Guttiere se supără.

— Nu le ia pentru el, spuse fata cu asprime. Nu ştii nimic...

— Aşadar, mă refuzi?

— Da.

Atunci Ichtyandro aruncă perla departe în ocean, O salută din cap fără să scoată o vorbă, se întoarse şi se îndreptă grăbit spre drum.

Guttiere rămase înmărmurită locului. Să arunce în apă un milion de pesos, ca pe-o pietricică oarecare? Acum, îi părea rău.

De ce îl mîhnise pe acest tînăr ciudat?

— Stai, de ce pleci?

Dar Ichtyandro se îndepărtă cu capul plecat. Guttiere îl ajunse din urmă şi luîndu-l de mînă îl privi în faţă. Pe obrajii tînărului se prelingeau lacrimi. Nu mai plînsese niciodată pînă atunci şi acum nu înţelegea de ce vede totul ca prin ceaţă, ca şi cînd ar fi înotat sub apă fără mască.

— Iartă-mă că te-am mîhnit, spuse fata luîndu-l de amîndouă mîinile.

ZURITA E NERĂBDĂTOR

După această întîmplare, Ichtyandro venea înot în fiecare seară spre ţărm şi, ieşind pe uscat în apropierea oraşului, îmbrăca hainele ascunse între pietre şi se ducea spre stîncă unde mai tîrziu venea şi Guttiere. Se plimbau amîndoi pe ţărm discutînd cu însufleţire. Cine era noul ei prieten, fata n-ar fi putut s-o spună. Era inteligent, spiritual şi în multe privinţe cunoştinţele lui le întreceau pe ale ei, dar în acelaşi timp nu pricepea multe lucruri simple, cunoscute oricărui copil de la oraş. De ce oare? Lui Ichtyandro nu-i plăcea să vorbească despre sine. Nu vroia ca fata să afle adevărul. Fata ştia numai că Ichtyandro este fiul unui medic care părea să fie foarte bogat. Acesta îşi crescuse fiul departe de oraş şi de oameni, dîndu-i o educaţie originală şi unilaterală.

În unele seri, zăboveau îndelung pe ţărm. La picioa relelor se spărgeau cu zgomot valurile. Cerul era presărat cu stele. Rămîneau mult timp tăcuţi. Ichtyandro se simţea fericit.

— Trebuie să plec, spunea într-un tîrziu fata.

Ichtyandro se ridica cu regret, o conducea pînă la marginea oraşului, apoi se întorcea în grabă, îşi lepăda hainele şi pornea înot spre casă.

În zilele acelea dimineaţa, după micul dejun, cu o pîine mare albă sub braţ Ichtyandro înota spre golf. Instalîndu-se pe fundul nisipos, hrănea peştişorii cu pîine. Aceştia roiau în jurul lui, îi lunecau printre mîini şi apucau cu lăcomie pîinea umedă chiar din palmele tînărului. Cîteodată, printre ei năvăleau peşti mari, de pradă, fugărindu-i pe cei mici. Ichtyandro se ridica în picioare, gonea dihăniile, în timp ce peştişorii stăteau ascunşi în spatele său.

Începuse să strîngă perle şi să le depoziteze în grota submarină. Lucra cu tragere de inimă şi în curînd strînsese o grămadă de mărgăritare superbe.

Era pe cale să devină fără s-o ştie omul cel mai bogat din Argentina sau poate chiar din America de Sud. Dacă ar fi voit ar fi putut deveni omul cel mai bogat din lume. Dar nici nu se gîndea la avere.

Aşa au trecut cîteva zile, de nimic umbrite. Tînărului îi părea rău că Guttiere trebuia să trăiască în oraşul gălăgios, plin

de praf, unde nici nu poţi respira în voie. Ce bine ar fi fost dacă şi ea ar fi putut trăi în apă, departe de zgomot, de oameni! I-ar fi arătat o lume nouă, de nimeni ştiută şi minunatele flori ale grădinilor submarine. Dar Guttiere nu putea trăi sub apă, iar el nu putea trăi pe uscat. Şi aşa rămînea prea mult timp pe pămînt. Organismul său se resimţea: tot mai des cînd şedea cu Guttiere pe malul mării o durere vie îl înjunghia între coaste. Dar chiar atunci cînd durerea devenea insuportabilă, nu se îndura să se despartă de fată, înainte ca ea singură să spuie că trebuie să plece. Dar mai era şi altceva care nu-i dădea pace: ce a vorbit atunci Guttiere cu uriaşul blond? Ichtyandro se pregătea în fiecare zi să o întrebe, dar se temea să nu o jignească.

Într-o seară Guttiere îi spuse lui Ichtyandro că a doua zi nu poate să vină.

— De ce? întrebă el încruntîndu-se.

— Sînt ocupată.

— Ce treabă ai?

— Nu trebuie să fii atît de curios, spuse fata zîmbind. Astăzi, nu mă conduci, adăugă ea şi plecă.

Ichtyandro se cufundă în apă. Stătu întins toată noaptea pe pietrele năpădite de muşchi. Era trist. Abia în zori înotă spre casă.

În apropierea golfului văzu cum pescarii trăgeau din barcă în delfini. Un delfin mai mare, rănit de un glonte, ţîşni din apă şi recăzu greoi.

— Leading! murmură Ichtyandro îngrozit.

Între timp unul din pescari sărise din barcă şi aştepta că animalul rănit să iasă la suprafaţă. Delfinul însă apăru la vreo sută de metri mai încolo şi după ce respiră de cîteva ori se cufundă din nou.

Pescarul începu să înoate repede spre delfin. Ichtyandro se grăbi să vină în ajutorul delfinului prieten. Cînd animalul, ajuns la capătul puterilor, apăru din nou la suprafaţă, pescarul îl prinse de o aripioară şi începu să-l tragă spre barcă.

Înotînd sub apă, Ichtyandro ajunse pescarul şi îl muşcă tare de picior.

Crezînd că este atacat de un rechin, pescarul începu să dea cu disperare din picioare. Apărîndu-se, lovi la întîmplare cu cuţitul pe care îl avea în cealaltă mînă şi nimeri gîtul lui Ichtyandro, ce nu era protejat de solzi.

Acesta dădu drumul pescarului, care se înapoie cît putu de repede spre barcă. Delfinul şi Ichtyandro, amîndoi răniţi, o porniră spre golf. Tînărul porunci delfinului să-l urmeze şi pătrunse în peştera submarină. Apa ajungea numai pînă la jumătatea înălţimii peşterii şi prin crăpăturile stîncilor pătrundea aerul. Aici, delfinul avea aer suficient şi era în siguranţă. Ichtyandro examina rana. Nu era primejdioasă. Glontele nimerise sub piele şi se oprise în grăsime. Ichtyandro izbuti să-l scoată cu degetele. Delfinul suportă răbdător operaţia.

— O să treacă, spuse Ichtyandro, bătîndu-şi cu duioşie prietenul pe spinare.

Acum, trebuia să se îngrijească şi de el... Străbătu repede tunelul submarin, ieşi în grădină şi intră în căsuţa albă.

Văzîndu-l rănit, Cristo se îngrozi.

— Ce-ai păţit?

— M-au rănit nişte pescari în timp ce apăram delfinul, răspunse Ichtyandro. Dar Cristo nu-l crezu.

— Te-ai dus iarăşi la oraş, fără mine! îl certă el bănuitor, pansîndu-i rana. Dar Ichtyandro nu răspunse nimic.

— Ia dă-ţi solzii la o parte, spuse Cristo şi dezveli umărul lui Ichtyandro. Pe umăr zări o pată roşietică.

— Te-au lovit cu vîsla? se sperie bătrînul, pipăind umărul. Dar nu se simţea nici o umflătură. Pata era probabil un semn din naştere.

— Nu, nu m-au lovit, răspunse tînărul.

Apoi, Ichtyandro se duse în camera lui să se odihnească, iar bătrînul indian rămase îngîndurat cu bărbia proptită în palme. Stătu aşa multă vreme, apoi se ridică şi ieşi din cameră.

Cristo porni grăbit spre oraş şi intră cu sufletul la gură în dugheana lui Baltazar. Aici, uitîndu-se bănuitor la Guttiere care era la tejghea, întrebă:

— Tata e acasă?

— E acolo, răspunse fata, arătînd cu capul spre camera vecină.

Cristo intră în laborator şi închise uşa. Îşi găsi fratele lîngă retortele sale, spălînd perle. Baltazar era necăjit, ca şi rîndul trecut.

— Să înnebuneşti, nu altceva, bombăni Baltazar. Zurita e supărat foc că nu l-ai adus pînă acum pe „diavolul mării”, Guttiere lipseşte zile întregi. Nici nu vrea să audă de Zurita. Ştie

una şi bună: „Nu”. Şi iar „nu”! Iar Zurita mi-a spus: „M-am plictisit! Am s-o răpesc într-o bună zi. O să plîngă ea cît o să plîngă, apoi o să se liniştească”. De la el te poţi aştepta la orice.

După ce ascultă lamentările fratelui său, Cristo îi spuse:

— N-am putut să-l aduc pe „diavolul mării” pentru că la fel ca şi Guttiere pleacă deseori de acasă fără mine şi lipseşte toată ziua. Nu mă lasă să-l însoţesc în oraş. Nu mă mai ascultă deloc. Ce o să mă mai ocărască doctorul pentru că nu l-am supravegheat bine pe Ichtyandro.

— Prin urmare trebuie să-l prindem cît mai repede sau să-l răpim; iar tu vei pleca de la Salvador înainte ca el să se întoarcă şi apoi...

— Stai puţin, Baltazar. Nu mă întrerupe. În ce îl priveşte pe Ichtyandro să nu ne pripim.

— De ce să nu ne pripim?

Cristo oftă ca şi cînd ar fi ezitat să-şi dezvăluie planul.

— Stai să vezi... începu el într-un tîrziu.

Dar chiar în clipa aceea intră cineva în dugheană. Auziră glasul tunător al lui Zurita.

— Poftim, murmură Baltazar aruncînd perlele în băiţă, iar a venit!

Zurita deschise cu zgomot uşa şi intră în laborator.

— Aha! Frăţiorii sînt amîndoi aici. Cît timp o să mă mai purtaţi cu vorba? se răsti el uitîndu-se cînd la Baltazar, cînd la Cristo.

Acesta din urmă se ridică în picioare şi, zîmbind amabil, răspunse:

— Fac şi eu ce pot. Trebuie să aveţi răbdare. „Diavolul mării” nu este un peştişor să-l prinzi cu una cu două. Odată însă am reuşit să-l aduc aici, dar nu eraţi de găsit, „diavolului” nu i-a plăcut oraşul şi nu mai vrea să revină.

— Nu vrea? Atîta pagubă! Eu unul m-am plictisit să tot aştept. Am hotărît să termin în săptămîna aceasta cu amîndouă treburile. Salvador n-a venit încă?

— Vine zilele acestea.

— Atunci trebuie să ne grăbim. Aşteaptă musafiri. Am ales oameni de încredere. Ai să ne deschizi poarta, Cristo, iar în ceea ce-i priveşte pe ceilalţi, mă descurc eu singur. Am să-l anunţ pe Baltazar, cînd va fi totul gata. Şi apoi, către Baltazar: Iar cu tine, stăm noi mîine de vorbă. Dar ţine bine minte, e pentru ultima

oară.

Fraţii se înclinară în tăcere. Dar cînd Zurita le întoarse spatele, surîsurile amabile dispărură de pe feţele indienilor. Baltazar înjură pe înfundate, iar Cristo se adînci în gînduri...

În prăvălie, Zurita prinse să-i şoptească ceva Guttierei.

— Nu! auziră fraţii răspunsul fetei. Baltazar clătină necăjit din cap.

— Cristo! chemă Zurita. Urmează-mă, am nevoie de tine astăzi.

O ÎNTÎLNIRE NEPLĂCUTĂ

Ichtyandro se simţea foarte rău. Îl durea rana de la gît, avea febră. Pe uscat respira anevoie.

Cu toate acestea, plecă de dimineaţă spre stînca de pe ţărm ca s-o întîlnească pe Guttiere. La amiază veni şi fata. Era o căldură insuportabilă. Din cauza arşiţei şi pulberii fine, albe, Ichtyandro simţea că se sufocă. Ar fi preferat să rămînă lîngă apă pe ţărm, dar Guttiere era grăbită: trebuia să se întoarcă în oraş.

— Tata trebuie să plece undeva după treburi şi mă lasă pe mine în prăvălie.

— În cazul acesta, am să te conduc, se oferi tînărul şi porniră amîndoi pe drumul colbuit ce urca în pantă spre oraş.

Din direcţia opusă venea Olsen, cu capul în piept. Părea foarte preocupat şi trecu pe lîngă ei fără s-o observe pe Guttiere. Dar fata îl strigă.

— Trebuie să-i spun numai două vorbe, explică ea şi întorcîndu-se se apropie de Olsen. Discutară cu glas scăzut, cu însufleţire. Se părea că faţa îi cere ceva.

Ichtyandro îi urmă la cîţiva paşi.

— Fie! Aşadar, astăzi după miezul nopţii, îl auzi pe Olsen spunînd. Apoi uriaşul strînse mîna fetei, îl salută din cap pe Ichtyandro şi îşi văzu grăbit de drum.

Cînd Guttiere se întoarse lîngă Ichtyandro, acesta avea obrajii şi urechile aprinse. Luase în sfîrşit hotărîrea să discute cu Guttiere despre Olsen, dar nu găsea cuvintele.

— Nu mai pot, începu el respirînd greu, trebuie să ştiu... Olsen... îmi ascunzi o taină. Am auzit că vă veţi întîlni la noapte. Spune, îl iubeşti?

Guttiere luă pe Ichtyandro de mînă şi privindu-l cu duioşie îl întrebă, zîmbind:

— Ai încredere în mine?

— Desigur... ştii, te iubesc, Ichtyandro învăţase între timp acest cuvînt, dar eu... dar sufăr cumplit.

Acesta era adevărul. Îl chinuia incertitudinea, pe lîngă aceasta însă simţea şi o durere sfredelitoare în coaste. Se înăbuşea. Sîngele îi fugise din obraji şi era foarte palid.

— Pari bolnav, spuse fata cu îngrijorare. Linişteşte-te, te rog, dragul meu băiat. N-am vrut să-ţi povestesc totul, dar am s-o fac ca să te linişteşti. Ascultă.

În clipa aceea un călăreţ trecu în goană pe lîngă ei, zărind-o însă pe Guttiere, întoarse brusc calul şi se apropie de cei doi tineri. Ichtyandro văzu un om negricios, nu prea tînăr, cu mustaţă stufoasă cu vîrfurile răsucite în sus şi un mic barbişon.

Îl mai văzuse undeva, cîndva. Poate în oraş? Nu... Aha, acolo, pe ţărm.

Lovindu-şi cizma cu cravaşa, călăreţul îl cercetă bănuitor şi cu duşmănie pe Ichtyandro şi întinse mîna tinerei.

Deodată, prinzînd-o de braţ o săltă puţin, îi sărută mîna şi izbucni în rîs.

— Te-am prins! Apoi, dînd drumul fetei care se încruntase, continuă cu ironie, dar fără să-şi ascundă iritarea: Unde s-a pomenit ca o fată să se plimbe cu un tînăr în ajunul cununiei?

Guttiere se supără foc, dar el nu-i dădu răgaz să răspundă:

— De cînd te aşteaptă tata în prăvălie! Peste o oră vin şi eu acolo.

Ichtyandro nu auzise ultimele cuvinte. Deodată i se făcu negru înaintea ochilor, simţi un nod în gît. Se sufoca. Nu mai putea rămîne pe uscat.

— Aşadar... m-ai minţit totuşi... murmură el cu buzele vinete. Dorea să vorbească, să-şi verse toată obidă; să afle adevărul; dar durerea din coaste deveni insuportabilă şi simţea că este pe punctul de a-şi pierde cunoştinţa.

Nemaiputînd să îndure alergă spre ţărm şi se aruncă în apă din vîrful stîncii abrupte.

Guttiere scoase un ţipăt şi se clătină. Apoi se aruncă spre Pedro Zurita.

— Grăbiţi-vă... Trebuie să-l salvaţi! Dar Zurita nu se clinti.

— Nu intră în obiceiurile mele să împiedic pe cineva să-şi pună capăt zilelor dacă o doreşte cu tot dinadinsul, spuse el.

Atunci Guttiere alergă spre ocean cu gîndul să se arunce în apă. Zurita dădu pinteni calului, o ajunse din urmă şi săltînd-o de subsuori o aşeză pe cal şi plecă.

— Nu obişnuiesc să-i încurc pe alţii, dacă nici alţii nu-şi bagă nasul în treburile mele. Acum, e în ordine! Vino-ţi în fire, Guttiere!

Dar fata nu răspunse! Era leşinată. Îşi reveni abia cînd ajunseră lîngă dugheana tatălui ei.

— Cine a fost tînărul? se interesă Pedro. Guttiere îl privi cu o furie pe care nu încerca s-o ascundă.

— Dă-mi drumul!

Zurita se încruntă. „Prostii, îşi spuse el. Drăguţul ei s-a aruncat în mare. Cu atît mai bine”. Şi întorcînd capul spre uşa prăvăliei, strigă:

— Ei, Baltazar! Ei-ei! Bătrînul indian veni în grabă.

— Ia-ţi fata. Trebuie să-mi fii recunoscător. Am salvat-o de la moarte. Era cît p-aci să se arunce în apă după un tînăr destul de drăguţ. E a doua oară cînd îi salvez viaţa şi ea tot nu vrea să se uite la mine. Nu-i nimic, am să-i frîng eu curînd cerbicia, adăugă el rîzînd zgomotos. Mă întorc peste o oră. Nu uita ce-am vorbit.

Înclinîndu-se slugarnic, Baltazar luă fata din braţele lui Pedro.

Acesta dădu pinteni calului şi dispăru.

Tatăl şi fiica intrară în prăvălie. Guttiere sfîrşită de puteri se lăsă să cadă pe un scaun şi îşi îngropa obrazul în palme. Tulburat, Baltazar închise uşa şi, tot plimbîndu-se prin prăvălie, începu să vorbească cu însufleţire. Dar fata nu-l asculta. Cu acelaşi rezultat ar fi putut ţine o predică crabilor uscaţi şi scorpionilor de mare de pe rafturi.

„S-a aruncat în apă, bietul băiat, se gîndea fata, revăzînd în minte chipul lui Ichtyandro. Mai întîi Olsen, apoi această întîlnire stupidă cu Zurita. Cum de a îndrăznit el să spună că sînt logodnica lui. Acum totul e pierdut...”

O podidiră lacrimile. Îi părea rău de Ichtyandro. Atît de simplu, de sfios. Oare l-ai putea compara cu vreunul din filfizonii uşurateci şi îngîmfaţi din Buenos-Aires?

„Şi acum ce să mă fac? se întrebă ea. Să mă arunc în apă,

ca Ichtyandro? Să-mi pun capăt zilelor?”

Iar Baltazar turuia mereu:

— Înţelegi, Guttiere? Asta înseamnă ruină totală. Tot ce vezi în prăvălie aparţine lui Zurita. Nici a zecea parte din marfă nu-i a mea. Toate perlele mi le dă Zurita în consignaţie. Dacă ai să-l mai refuzi o dată, o să-şi ia înapoi toată marfa şi n-o să mai facă afaceri cu mine. Ori asta înseamnă faliment! Ruină! Fii înţelegătoare. Ai milă de bătrînul tău tată!

— Spune mai departe, nu te sfii: „şi mărită-te cu el”. Niciodată! Reteză scurt Guttiere.

— Mii de draci! Urlă Baltazar, scos din fire. Dacă este aşa, atunci... Zurita îţi va frînge încăpăţînarea! Şi bătrînul indian intră în laborator trîntind uşa cu zgomot.

LUPTA CU CARACATIŢELE

Cufundîndu-se în ocean, Ichtyandro uitase pentru moment tot ce îndurase pe uscat. După arşiţa din ziua aceea înăbuşitoare răcoarea apei îl calmă şi-l învioră. Junghiurile dispărură. Respira adînc şi regulat. Avea nevoie de odihnă şi căuta să nu se gîndească la cele întîmplate.

Simţea nevoia să se mişte, să facă ceva. Dar ce anume? În nopţile întunecoase îi plăcea să se arunce în apă din vîrful unei stînci înalte în aşa fel încît să ajungă dintr-o dată la fund.

Acum, însă, în plină amiază suprafaţa apei e brăzdată de fundurile negre ale bărcilor pescăreşti.

„Am găsit! Voi face ordine în peşteră”, îşi spuse Ichtyandro.

În stînca abruptă de la marginea golfului se căsca o grotă boltită de unde se deschidea o panoramă admirabilă spre valea submarină ce cobora în pantă lină spre adîncuri. Ichtyandro o ochise de mult. Dar ca să se poată instala în grotă trebuia să evacueze mai multe familii de caracatiţe ce trăiau de mult aici.

Ichtyandro îşi puse masca, se înarma cu un cuţit lung, puţin încovoiat şi înotă curajos spre grotă. Socoti însă că e mai prudent să nu intre peste duşman şi hotărî să-l silească pe acesta să iasă afară. Observase de mult o cange lungă, zăcînd lîngă o barcă scufundată. Se postă cu cangea la intrarea grotei şi începu s-o mişte încolo şi încoace pentru a-şi întărîta

duşmanii. Furioase că un străin le tulbură liniştea, caracatiţele prinseră să se agite. Pe pereţii grotei apărură tentacule lungi, şerpuitoare, îndreptîndu-se cu băgare de seamă spre cange. Dar Ichtyandro smucea cangea înainte că tentaculele dihăniilor s-o apuce. Acest joc dură cîteva minute. Acum, la marginea grotei, apărură zeci de tentacule care se agitau ca şerpii de pe capul Gorgonei Meduza[10]. În sfîrşit, o caracatiţă bătrîna, imensă, scoasă din fire, hotărî să se răfuiască cu obraznicul intrus. Ea ieşi afară dintr-o crăpătură a stîncii, mişcîndu-şi ameninţător tentaculele şi înotă încet spre inamic, schimbîndu-şi culoarea pentru a-l speria. Ichtyandro se dădu în lături, aruncă cangea şi se pregăti de luptă. Ştia perfect de bine că unui om care nu are decît două mîini îi este foarte greu să lupte cu acest inamic înzestrat cu opt braţe lungi. Nici nu apuci să tai unul, că celelalte şapte îţi încolăcesc şi-ţi răsucesc mîna. Şi tînărul se pregăti să lovească cu cuţitul în aşa fel, încît să nimerească în trupul caracatiţei. Lăsînd monstrul să se apropie pînă ce îl atinseră capetele tentaculelor, Ichtyandro se repezi deodată înainte, printre ele, spre capul dihăniei.

Caracatiţa nu se aştepta la o asemenea mişcare. I-ar fi trebuit cel puţin patru secunde pentru a apropia vîrfurile tentaculelor şi a-l încolăci pe duşman. Dar Ichtyandro izbuti să spintece cu o mişcare iute şi precisă trupul caracatiţei, s-o lovească în plin şi să-i taie sistemul motor. Tentaculele uriaşe care prinseseră a se încolăci în jurul trupului său căzură neputincioase.

— Pe una am dat-o gata!

Apucă din nou cangea. De data aceasta îl atacară două caracatiţe dintr-o dată. Una venea direct spre Ichtyandro, iar cealaltă îl ocolea pentru a-l ataca pe la spate. Jocul devenea primejdios. Tînărul se aruncă curajos spre caracatiţa care era în faţa lui, dar înainte de a-i da lovitura ucigătoare, cealaltă, care se afla în spate, îşi încolăci tentaculele în jurul gîtului său. Tînărul spintecă dintr-o mişcare braţul dihăniei chiar lîngă gît. Apoi, se întoarse cu faţa spre ea şi îi reteză tentaculele.

---

[10] *Gorgona Meduza – în mitologia greacă, monstru-femeie înaripată, cu şerpi pe cap. (N. r.).*

Legănîndu-se încet, animalul mutilat se lăsă la fund.

Între timp, Ichtyandro îi veni de hac şi celeilalte caracatiţe.

— Trei, continuă el să numere.

Fu nevoit să întrerupă pentru un timp lupta. Din grotă se ivi o ceată întreagă de caracatiţe. Sîngele curs tulburase apa. În această negură sîngerie superioritatea era de partea caracatiţelor, deoarece ele îl puteau găsi uşor, pe dibuite, în întuneric, în timp ce Ichtyandro nu le putea vedea. El se depărta cît mai mult de locul luptei acolo unde apa se limpezea şi în retragere ucise încă o caracatiţă ce apăruse din pîcla de sînge.

Cu mici întreruperi, lupta ţinu cîteva ore.

În sfîrşit ucise ultima caracatiţă. Apa limpezindu-se, Ichtyandro văzu pe fund leşurile caracatiţelor şi cioturile tentaculelor care se mai mişcau încă. Atunci pătrunse în grotă. Găsi cîţiva pui de caracatiţă, mari cît pumnul şi cu tentaculele de grosimea degetului. Ichtyandro se gîndi întîi să-i ucidă, dar i se făcu milă. „Am să încerc să-i domesticesc. N-ar fi rău să am asemenea paznici”.

După ce curăţi grota de caracatiţe, Ichtyandro se gîndi să-şi mobileze locuinţa submarină. Aduse de acasă o măsuţă cu picioare de fier şi tăblie de marmoră Şi două vase chinezeşti. Aşeză măsuţa în mijlocul grotei, puse pe ea vasele, le umplu cu pămînt şi sădi în ele flori de mare. Un timp pămîntul spălat de apă se ridica asemenea fumului deasupra vaselor, apoi, însă, apa se limpezi. Mişcate de o uşoară unduire, florile se legănau încet ca la mîngîierea zefirului.

Peretele grotei avea o ieşitură ca o bancă naturală de piatră. Noul stăpîn se întinse cu plăcere pe această bancă. În apă nu se simţea duritatea pietrei.

Avea o înfăţişare foarte ciudată această încăpere submarină cu vase chinezeşti pe masă. O sumedenie de peşti curioşi veniră să vadă locuinţa nemaipomenită. Ei mişunau între picioarele mesei, se apropiau de florile din vase, parcă să le miroasă: forfoteau peste tot şi pe sub capul lui Ichtyandro care sta culcat. Un guvid marmorat se opri la intrare, strecură o privire înăuntru, apoi dădu speriat din coadă şi dispăru. Veni, tîrîndu-se pe nisipul alb un crab mare, îşi ridică un cleşte ca şi cînd l-ar fi salutat pe stăpîn şi se instala sub masă.

Toate acestea îl amuzau pe Ichtyandro. „Cu ce să-mi mai împodobesc locuinţa? se întrebă el. Voi sădi la intrare cele mai

frumoase plante submarine, voi presăra podeaua cu mărgăritare, iar pe marginile pereţilor voi pune scoici. Ce-ar zice Guttiere, dacă ar putea să vadă această cameră… Dar ea mă înşală. Sau poate nu. Nici n-a avut timp să-mi explice relaţiile ei cu Olsen". Ichtyandro se încruntă. Acum, de-abia terminase cu treaba şi se simţea din nou singur, atît de singur şi de diferit de ceilalţi oameni. „De ce oare nu mai pot trăi şi alţi oameni sub apă? Sînt atît de singur. De s-ar întoarce tata mai repede! Am să-l întreb pe el…"

Dorea tare mult să-şi arate nouă locuinţă unei fiinţe vii. „Leading", îşi aminti Ichtyandro de delfin. Tînărul îşi luă scoica răsucită, ieşi la suprafaţă şi o chemare prelungă răsună deasupra apelor. În curînd se auzi cunoscutul fornăit – delfinul nu se depărta niciodată de golf.

Ichtyandro îl îmbrăţişa cu duioşie cînd delfinul se opri lîngă el:

— Vino cu mine, Leading, îi spuse, am să-ţi arăt noua mea locuinţă. N-ai văzut niciodată o masă şi nici vase chinezeşti.

Şi se cufundă, poruncind delfinului să-l urmeze.

Dar delfinul se dovedi a fi un oaspete foarte incomod. Masiv şi neîndemînatic stîrni atîta agitaţie în grotă, încît vasele începură să se clatine. Pe deasupra, se lovi cu botul de un picior al mesei şi o răsturnă. Vasele căzură şi dacă aceasta s-ar fi întîmplat pe uscat, desigur că s-ar fi spart. Aici însă totul se termină cu bine. Numai crabul de sub masă, speriat, porni cu o iuţeală neobişnuită spre stîncă, mişcîndu-se pieziş.

„Ce neîndemînatic eşti", gîndi Ichtyandro despre prietenul său, împingînd masa în fundul peşterii şi ridicînd vasele.

Apoi, îmbrăţişînd delfinul, îl rugă:

— Rămîi aci, cu mine, Leading.

Dar delfinul începu în curînd să se agite, să dea semne de nelinişte. Nu putea să stea mult timp sub apă.

Avea nevoie de aer. Dînd viguros din aripioare, ţîşni din grotă şi se ridică la suprafaţă.

„Nici Leading nu poate să rămînă cu mine sub apă, se întrista Ichtyandro cînd rămase singur. Numai peştii pot sta aici. Dar ei sînt atît de proşti şi de sperioşi…"

Şi se întinse din nou pe culcuşul său de piatră. Soarele dispăru la orizont şi în peşteră se făcu întuneric. Obosit de atîtea frămîntări şi de muncă, Ichtyandro adormi legănat de unduirea

molcomă a apei.

UN NOU PRIETEN

Olsen şedea într-un barcaz mare şi se uita în apă. Soarele se ridicase chiar atunci deasupra orizontului şi razele sale oblice străbăteau prin undele străvezii ale micului golf, pînă în fund. Cîţiva indieni, pescuitori de perle, umblau de-a buşilea pe fundul alb, nisipos. Din cînd în cînd, se ridicau la suprafaţă ca să respire şi apoi se scufundau din nou. Olsen îi supraveghea cu ochi ageri. Deşi foarte devreme, era foarte cald. „Ce-ar fi să mă cufund puţin ca să mă răcoresc?” se întrebă Olsen. Se dezbrăcă repede şi se aruncă în apă. Nu plonjase niciodată pînă atunci. Simţi o senzaţie plăcută şi se convinse că poate rămîne sub apă mai mult decît indienii obişnuiţi cu aceasta. Atunci se alătură pescuitorilor şi se lăsă furat curînd de această nouă îndeletnicire.

După ce se cufundă a treia oară, Olsen văzu doi indieni care pînă atunci stătuseră în genunchi pe fundul apei, sărind în picioare şi ieşind la suprafaţă atît de repede ca şi cînd i-ar fi urmărit un rechin sau un peşte ferăstrău. Surprins, întoarse capul. Văzu cum se apropie de el înotînd repede o fiinţă bizară, jumătate om – jumătate broască, cu trupul acoperit de solzi argintii, ochii imenşi, bulbucaţi şi labe de broască. Înota ca broaştele, aruncîndu-şi labele în lături, şi înainta cu mişcări viguroase.

Înainte ca Olsen să fi avut timpul să se ridice în picioare, monstrul ajunse lîngă el şi-l apucă de braţ cu laba lui de broască. Deşi speriat, Olsen observă totuşi că această făptură are un obraz frumos, omenesc, sluţit doar de ochii holbaţi, strălucitori. Uitînd pesemne că se află sub apă, strania făptură începu să vorbească, dar Olsen nu putea auzi ce spune. Vedea numai cum i se mişcă buzele. Deşi ciudata fiinţă ţinea strîns braţul lui Olsen cu labele, acesta lovi puternic fundul cu picioarele şi se ridică repede la suprafaţă, ajutîndu-se cu mîna liberă. Monstrul îl urmă, fără să dea drumul braţului.

Văzîndu-se la suprafaţă, Olsen se prinse de marginea barcazului, se caţără, sări în barcă şi îmbrînci atît de tare semiomul cu labe de broască, încît acesta căzu cu zgomot în apă. Indienii care şedeau în barcă săriră în apă şi înotară cît

putură de repede spre ţărm.

Ichtyandro însă reveni lîngă barcaz şi se adresă lui Olsen în spaniolă:

— Ascultă-mă, Olsen, trebuie să stăm de vorbă despre Guttiere.

Aceste cuvinte îl uimiră pe Olsen tot atît de mult ca şi întîlnirea de sub apă. Olsen era un tînăr curajos, cu mintea sănătoasă. Dacă această fiinţă năzdrăvană ştie cum îl cheamă şi o cunoaşte pe Guttiere, înseamnă că are în faţa lui un om, nu un monstru.

— Te ascult, răspunse Olsen.

Ichtyandro se caţără în barcaz, se aşeză turceşte la proră, cu labele încrucişate la piept.

„Poartă ochelari!” îşi spuse Olsen examinînd cu atenţie ochii bulbucaţi şi strălucitori ai străinului.

— Numele meu este Ichtyandro. Eu sînt acela care v-am adus colierul de pe fundul mării.

— Aveai însă atunci ochi şi mîini de om. Ichtyandro îşi agită în aer labele de broască şi zîmbi:

— Se scot... răspunse el scurt.

— Am bănuit eu.

Pitiţi după stîncile de pe ţărm, indienii urmăreau cu uimire ciudată discuţie, deşi nu puteau desluşi cuvintele.

— O iubeşti pe Guttiere? întrebă Ichtyandro după o scurtă tăcere.

— Da, o iubesc, răspunse Olsen simplu. Ichtyandro oftă cu durere:

— Şi ea te iubeşte?

— Da, şi ea mă iubeşte.

— Şi totuşi mă iubeşte şi pe mine. Olsen dădu din umeri:

— O priveşte.

— Cum, o priveşte? E doar logodnica dumitale! Olsen fu foarte mirat, dar răspunse la fel de calm:

— Nu, nu e logodnica mea.

— Minţi! izbucni Ichtyandro. Am auzit cu urechile mele pe călăreţul negricios spunînd că e logodită.

— Cu mine?

Ichtyandro se zăpăci. Într-adevăr negriciosul nu precizase cu cine e logodită Guttiere. Dar este cu neputinţă ca această fată atît de tînăra să fie logodită cu bătrînul acela negricios şi

antipatic! Negriciosul o fi vreo rudă de-a ei... Ichtyandro hotărî să afle adevărul pe ocolite.

— Ce faci aici? Cauţi perle?

— Ca să fiu sincer, nu-mi plac întrebările dumitale, răspunse încruntat Olsen. Şi dacă nu mi-ar fi povestit Guttiere cîte ceva despre dumneata, te-aş fi aruncat de mult în apă şi cu aceasta s-ar fi încheiat discuţia noastră. Lasă cuţitul. Aş putea să-ţi crăp capul cu vîslă, înainte de a apuca să faci vreo mişcare. Dar nu văd de ce să-ţi ascund că, într-adevăr, am căutat aici perle.

— O perlă mare pe care am aruncat-o în apă? Guttiere ţi-a vorbit de ea?

Olsen dădu afirmativ din cap. Ichtyandro triumfă.

— Vezi? I-am spus eu că n-ai să renunţi la o asemenea perlă. I-am oferit-o ei, ca ea să ţi-o dea dumitale. Dar ea a refuzat şi acum văd că o cauţi singur.

— Da, pentru că acum perla nu-ţi mai aparţine dumitale, ci oceanului. Şi dacă o voi găsi, nu voi datora nimănui nimic.

— Îţi plac atît de mult perlele?

— Nu sînt femeie să-mi placă podoabele, obiectă Olsen.

— Bine, dar perlele se pot... cum se spune asta?! Se pot vinde, îşi aminti Ichtyandro cuvîntul al cărui sens precis îl scăpa, şi se pot lua pentru ele mulţi bani.

Olsen confirmă din nou din cap.

— Aşadar, iubeşti banii?

— Ia spune drept, ce vrei de la mine? se enervă Olsen.

— Vreau să ştiu de ce îţi dăruieşte Guttiere perle. Nu-i aşa că ai vrut să te însori cu ea?

— Nu, n-am avut acest gînd, răspunse Olsen. Şi chiar de l-aş fi avut e prea tîrziu. Guttiere s-a măritat cu altul.

Ichtyandro păli şi îl apucă pe Olsen de mînă.

— Nu cumva... cu negriciosul? întrebă el îngrozit.

— Da, s-a măritat cu Pedro Zurita.

— Dar cum se poate... Dacă nu mă înşel, ea m-a iubit... îngăimă Ichtyandro.

Olsen îl privi cu compătimire şi după ce-şi aprinse încet pipa lui scurtă, spuse:

— Da, cred că te-a iubit. Dar ce voiai să facă dacă chiar sub ochii ei te-ai aruncat în ocean şi te-ai înecat. Aşa cel puţin a crezut ea.

Ichtyandro îl privi mirat. Nu-i mărturisise niciodată fetei că poate trăi sub apă. Nici prin gînd nu-i trecuse că atunci cînd sărise de pe stînca în apă, fata şi-ar fi închipuit că s-a sinucis.

— Noaptea trecută am văzut-o pe Guttiere, urmă Olsen. Moartea dumitale a mîhnit-o tare mult. „Numai eu sînt vinovată de moartea lui Ichtyandro”, aşa mi-a spus.

— Dar de ce s-a grăbit să se mărite cu altul? Doar ea... Doar am salvat-o de la moarte. Da, da! De mult mi se părea că Guttiere seamănă cu fata aceea care era să se înece în ocean. Am scos-o din apă, am culcat-o pe ţărm şi apoi m-am ascuns după bolovani. Mai tîrziu a venit negriciosul acela – pe el l-am recunoscut îndată – şi a căutat s-o convingă că el ar fi fost cel care a salvat-o.

— Guttiere mi-a vorbit despre aceasta, spuse Olsen. Pînă la urmă tot n-a reuşit să afle cine a salvat-o, Zurita sau fiinţa ciudată pe care o întrezărise cînd a început să-şi revină. De ce nu i-ai mărturisit singur că ai salvat-o?

— Este penibil s-o spui cînd e vorba despre tine. Şi apoi nu eram sigur că Guttiere era fata pe care am salvat-o, pînă ce nu l-am văzut pe Zurita. Dar cum de-a consimţit ea? întrebă Ichtyandro.

— Nici eu nu înţeleg cum s-a întîmplat asta, spuse rar Olsen.

— Spune-mi ce ştii, îl rugă Ichtyandro.

— Lucrez la o fabrică de nasturi, la recepţia scoicilor. Acolo am cunoscut-o pe Guttiere. Tatăl ei o trimitea cu scoicile cînd avea treabă. Apoi ne-am împrietenit.

Cîteodată ne întîlneam în port şi ne plimbam pe ţărm. Într-o bună zi mi-a destăinuit durerea ei: o cerea în căsătorie un spaniol bogat.

— Zurita acela?

— Da, el. Tatăl Guttierei, indianul Baltazar, dorea mult această căsătorie şi făcea totul pentru a-şi convinge fiica să nu refuze acest candidat de invidiat.

— Cum de invidiat? E bătrîn, dezgustător şi apoi miroase urît, izbucni Ichtyandro.

— Pentru Baltazar însă Zurita era ginerele ideal. Şi unde mai pui că Baltazar era dator lui Zurita o sumă mare de bani. Bogătaşul l-ar fi putut ruina pe Baltazar, dacă Guttiere n-ar fi acceptat să-i devie soţie. Îţi închipui ce chin ajunsese viaţa

sărmanei fete. Pe de o parte curtea sîcîitoare a lui Zurita, iar pe de altă parte veşnice reproşuri, morală şi ameninţările părintelui ei...

— Dar de ce nu l-a dat Guttiere pe uşă afară? De ce dumneata atît de înalt, atît de puternic nu l-ai cotonogit pe Zurita?

Olsen zîmbi mirat: Ichtyandro nu părea prost şi totuşi punea întrebări atît de naive. Între ce oameni o fi crescut el?

— Nu-i chiar atît de simplu s-o faci, cum îţi închipui, răspunse Olsen. Legea, poliţia şi justiţia ar fi luat apărarea lui Zurita şi a lui Baltazar. Şi văzînd că Ichtyandro tot nu pricepe, adăugă: într-un cuvînt, nu s-a putut.

— Atunci de ce Guttiere n-a fugit?

— Asta ar fi fost într-adevăr mai uşor. Se hotărîse chiar să fugă din casa părintească, iar eu am făgăduit s-o ajut. De altfel de mult mă bătea gîndul să plec din Buenos-Aires în America de Nord şi i-am propus şi ei să vină cu mine.

— Ai vrut s-o iei de nevastă? întrebă Ichtyandro.

— Degeaba îţi vorbeşte omul, zîmbi din nou Olsen. Ţi-am spus doar că eram prieteni. Ce s-ar fi întîmplat mai tîrziu, asta nu ştiu...

— Atunci de ce n-aţi plecat?

— Fiindcă n-am avut bani de drum.

— Oare o călătorie cu „Horrox” costă atît de scump?

— „Horrox”! Numai milionarii îşi pot permite să călătorească pe acest vas. Ce Dumnezeu, Ichtyandro, ai căzut din lună!?

Ichtyandro se fîstîci, roşi şi hotărî să nu mai pună întrebări din care Olsen să vadă că el nu cunoaşte lucruri din cele mai elementare.

— N-aveam bani de ajuns nici pentru a pleca cu un vas de comerţ. Şi apoi am fi avut nevoie de bani şi acolo pentru început. Doar nu se găseşte de lucru la tot pasul.

Ichtyandro dădu să-i puie iarăşi o întrebare lui Olsen, dar se stăpîni.

— Atunci Guttiere a hotărît să-şi vîndă colierul.

— Vai, dacă aş fi ştiut! exclamă Ichtyandro, aducîndu-şi aminte de comorile sale submarine.

— Dacă ai fi ştiut ce?

— Nu, am spus şi eu aşa, într-o doară... continuă, Olsen.

— Totul era pregătit pentru această fugă.

— Dar eu... cum aşa? Iartă-mă... Aşadar avea de gînd să mă părăsească?

— Toate acestea au început cînd nu te cunoştea încă. După cîte ştiu, avea de gînd să te pună la curent. Ţi-ar fi propus poate chiar să pleci cu ea. În sfîrşit, ţi-ar fi putut scrie din drum, dacă n-ar fi avut timp să te iniţieze în planurile noastre.

— Dar de ce cu dumneata şi nu cu mine? Cu dumneata s-a sfătuit, cu dumneata a vrut să plece!

— Păi, o cunoşteam de mai bine de un an, pe cînd dumneata...

— Spune, spune mai departe, nu lua în seamă că te-ntrerup.

— ... Şi după cum ziceam, totul era pregătit, continuă Olsen. Dar iată că te-ai aruncat în apă chiar sub ochii ei, iar Zurita v-a întîlnit din întîmplare împreună, în zori, înainte de a mă duce la fabrică, m-am abătut pe la Guttiere. O făcusem de multe ori şi mai înainte. Aveam impresia că Baltazar priveşte cu ochi buni vizitele mele. Se temea poate de pumnii mei sau, mai ştii, poate socotea că dacă din cauza încăpăţînării Guttierei, Zurita s-ar fi lăsat păgubaş, i-aş fi putut deveni ginere. În tot cazul Baltazar nu ne stingherea deloc şi ne ruga numai să avem grijă să nu ne vadă Zurita împreună. Se înţelege că bătrînul indian nu bănuia nimic despre planurile noastre. În dimineaţa aceea am venit să-i spun prietenei mele că am cumpărat biletele pentru vapor şi că trebuie să fie gata de plecare seara, spre ora zece. M-a întîmpinat însă Baltazar. Bătrînul era foarte agitat. „Guttiere nu este acasă. Şi de fapt nici n-o să mai fie acasă, îmi spuse Baltazar. Acum o jumătate de oră s-a oprit în faţa casei noastre Zurita într-o maşină strălucitoare, nou-nouţă. Ce zici de asta!? exclamă Baltazar. Un automobil e o raritate pe strada noastră şi unde mai pui că a tras chiar la uşa noastră. Guttiere şi cu mine am ieşit fuga să-l vedem. Zurita stătea în picioare lîngă portiera deschisă a maşinii şi se oferi s-o ducă pe Guttiere pînă la piaţă şi înapoi. Ştia că la ora aceea Guttiere se duce după cumpărături. Fata se uită la maşina strălucitoare – cred că înţelegi ce ispită era pentru o fată tînără. Dar Guttiere, şireată şi neîncrezătoare, a refuzat politicos. „Unde s-a mai văzut o fată atît de îndărătnică!?” izbucni furios Baltazar, dar îndată pufni în rîs. Zurita nu şi-a pierdut cumpătul. „Văd că vă

jenaţi, făcu el, atunci îmi permiteţi să vă ajut”. Spunînd aceasta o aşeză cu forţa în maşină. Guttiere nici nu apucă să strige: „Tată!” că duşi au fost.

„Cred că nu se vor mai întoarce. Să ştii că Zurita a dus-o la el acasă”, încheie Baltazar şi se vedea că e încîntat de cele petrecute.

„Ţi-a fost răpită chiar sub ochii tăi şi mi-o povesteşti cu atîta nepăsare, cu bucurie chiar!” am izbucnit eu, revoltat.

— „De ce să fiu neliniştit? se miră Baltazar. De ar fi fost altcineva aş fi avut motive, dar pe Zurita îl cunosc de mult. Dacă un zgîriebrînză ca el nu s-a zgîrcit să cumpere o maşină, înseamnă că e nebun după Guttiere. Dacă a răpit-o, o va lua de nevastă. Iar ei trebuie să-i fie de învăţătură: îndărătnicia nu e bună. Bogătaşi ca el nu se găsesc la tot pasul. N-are ce regreta. Nu departe de oraşul Parana, Zurita are o haciendă „Dolores”, unde trăieşte maică-sa. Cred că acolo a dus-o şi pe Guttiere a mea”.

— Şi nu i-ai tras o mamă de bătaie lui Baltazar? întrebă Ichtyandro.

— De-ar fi după dumneata, n-aş avea altă treabă decît să mă bat, răspunse Olsen. Ca să fiu sincer îmi cam dădea inima brînci să-l cotonogesc, dar mi-am spus că n-am să izbutesc decît să stric treaba. Îmi închipuiam că nu este încă totul pierdut... N-am să-ţi înşir toate amănuntele. După cum ţi-am spus, am reuşit s-o văd pe Guttiere.

— La hacienda „Dolores”?

— Da.

— Şi nu l-ai omorît pe ticălosul de Zurita? N-ai eliberat-o pe Guttiere?

— Iar să-l bat şi încă să-l omor! Cine ar putea crede că eşti atît de sîngeros?

— Nu sînt sîngeros, izbucni Ichtyandro cu lacrimi în ochi. Dar e revoltător!

Lui Olsen i se făcu milă de el:

— Ai dreptate, Ichtyandro! Zurita şi Baltazar sînt nişte nemernici şi nu merită decît ură şi dispreţ. O bătaie nu le-ar strica deloc. Dar viaţa este mult mai complicată decît îţi închipui, probabil. Guttiere a refuzat să fugă de la Zurita.

— Cum? A refuzat?

Lui Ichtyandro nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Da, da.

— Dar de ce?

— Întîi şi întîi fata e convinsă că te-ai sinucis, că te-ai înecat din pricina ei. Moartea dumitale o torturează. Sărăcuţa de ea, te-a iubit probabil tare mult. «Pentru mine viaţa s-a sfîrşit, Olsen, mi-a spus fata. Nu-mi mai trebuie nimic, nu-mi mai pasă de nimic. Nici nu mi-am dat seama de ce se petrece cînd preotul, pe care l-a chemat Zurita, ne-a cununat. „Nimic nu se face fără vrerea Domnului, aşa a spus preotul, punîndu-mi verigheta în deget. Iar ceea ce Domnul a unit, omul nu trebuie să desfacă”. Voi fi nefericită cu Zurita, dar mă tem să atrag asupră-mi mînia cerului şi de aceea nu-l voi părăsi.»

— Dar bine, toate acestea nu sînt decît prostii! Care Dumnezeu? Tata spune că Dumnezeu e o poveste pentru adormit copii! exclamă indignat Ichtyandro. Oare n-ai putut s-o convingi?

— Din păcate, Guttiere crede în această poveste. Misionarii au făcut din ea o catolică fanatică. De mult am încercat, dar n-am izbutit s-o fac să-şi schimbe părerile. M-a ameninţat chiar că va rupe prietenia cu mine, dacă am să-i mai vorbesc despre biserică şi Dumnezeu aşa cum i-am vorbit. Nu-mi rămînea decît să aştept. Iar în haciendă nici n-am avut cînd s-o conving. Abia dacă am reuşit să schimbăm cîteva vorbe. Da, să nu uit, iată ce mi-a povestit ea. Cînd s-a văzut cununat, Zurita a exclamat rîzînd: „Hei, o treabă am dus-o la bun sfîrşit. Am prins păsărică şi am închis-o în colivie. Acum nu-mi rămîne decît să prind şi peştişorul!” El i-a explicat Guttierei, iar ea mie, despre ce peştişor e vorba. Zurita pleacă la Buenos-Aires ca să prindă pe „diavolul mării” şi atunci Guttiere va deveni nevastă de milionar. Nu eşti dumneata oare acela? Văd că poţi rămîne sub apă, fără primejdie, îi sperii pe pescuitorii de perle...

Prudenţa îl opri pe Ichtyandro să-şi dezvăluie taina, cu atît mai mult cu cît el singur n-ar fi putut să şi-o lămurească pe deplin. Şi fără să răspundă la întrebare, întrebă la rîndul său:

— Ce nevoie are Zurita de „diavolul mării”?

— Pedro vrea să-l pună pe „diavol” să pescuiască perle. Şi dacă dumneata eşti „diavolul mării”, fereşte-te!

— Îţi mulţumesc că m-ai prevenit, spuse tînărul. Ichtyandro nici nu bănuia că isprăvilor sale li s-a dus vestea pe

întreg litoralul, că despre el au scris atît de mult ziarele şi revistele.

— Nu mai pot să îndur, izbucni deodată Ichtyandro, trebuie s-o văd. Chiar de-ar fi pentru ultima oară. Oraşul Parana, spui? Am auzit. Ca să ajungi acolo trebuie s-o iei în sus pe fluviul Parana. Dar cum se poate ajunge de la oraş pînă la hacienda „Dolores”?

Olsen îi dădu explicaţiile necesare. Ichtyandro strînse viguros mina uriaşului.

— Iartă-mă. Credeam că-mi eşti duşman, dar pe neaşteptate am găsit un prieten. Rămîi cu bine. Plec s-o caut pe Guttiere.

— Chiar acum? întrebă Olsen zîmbind.

— Da, fără să pierd nici o clipă, răspunse Ichtyandro. Cu aceste cuvinte sări în apă şi înotă spre ţărm.

Olsen îl urmări cu privirea, clătinînd din cap.

Partea a doua

LA DRUM

Ichtyandro se pregăti repede de drum. Îşi luă hainele şi ghetele pe care le avea ascunse între stînci, le prinse la spate de cingătoarea de care atîrna şi cuţitul, apoi îşi puse masca şi înotătoarele şi porni la drum.

În golful Rio de la Plata erau ancorate numeroase vapoare şi vase transatlantice, goelete şi barcazuri, între ele se strecurau mici şalupe de cabotaj. De sub apă, fundurile lor păreau nişte coleoptere de mare care brăzdau în toate direcţiile suprafaţa golfului. Lanţurile şi cablurile ancorelor se ridicau de pe fund asemenea trunchiurilor subţiri ale unei păduri submarine. Fundul golfului era acoperit cu tot felul de resturi, fier vechi, grămezi de cărbune risipit şi zgură aruncată, bucăţi de tuburi de cauciuc, pînza. Aici zăceau claie peste grămadă bidoane, cărămizi, sticle sparte, borcane şi cutii goale de conserve, iar mai aproape de ţărm hoituri de cîini şi pisici.

O pojghiţă subţire de petrol acoperea suprafaţa. Deşi soarele nu apusese încă, aici domnea o penumbră verde-cenuşie.

Fluviul Parana căra în golf nisip şi nămol care tulburau apa.

Ichtyandro s-ar fi rătăcit în acest labirint de nave dacă nu s-ar fi ghidat după curentul slab al fluviului care se vărsa în golf. „E uimitor cita murdărie pot face oamenii”, gîndi el privind cu dezgust fundul apei care părea o groapă de gunoi. Înota în mijlocul golfului sub chilele vaselor. Respira greu în apele murdare aşa cum ar respira cineva într-o cameră neaerisită.

Ici, colo zăceau cadavre de oameni şi schelete de animale. Un cadavru avea ţeasta crăpată, iar de gît o funie cu un pietroi la capăt. Aici era înmormîntata taina unei crime. Ichtyandro se grăbi să treacă mai repede de aceste locuri sinistre.

Dar cu cît înainta mai mult în golf, cu atît se făcea mai

puternic simţit contracurentul. Înainta anevoie. Şi în ocean există curenţi, dar pe aceia tînărul îi cunoaşte bine şi se slujea de ei ca un marinar de vîntul prielnic. Dar aici, exista un singur curent: potrivnic. Ichtyandro era un înotător excelent şi îl enerva să înainteze atît de încet.

Ceva trecu ca fulgerul la doi paşi de el, cît pe aci să-l atingă: o navă aruncase ancora. „E primejdios aici”, gîndi Ichtyandro şi, auzind zgomot, privi îndărăt. Văzu apropiindu-se un vas mare. Se cufundă şi mai mult, şi cînd vasul trecu deasupra lui se prinse de chilă. Polipii năpădiseră metalul, acoperindu-l cu o masă zgrunţuroasă, datorită căreia mîinile nu-i lunecau. Nu era prea comod să stai întins sub apă în această poziţie. În schimb, acum era protejat de masa vasului Şi plutea repede, tras de vapor.

Ieşind din deltă, vasul o luă în sus pe fluviul Parana. Apele fluviului cărau cantităţi uriaşe de nămol. Ichtyandro respira greu în apă dulce. Braţele îi amorţiseră şi totuşi nu dorea să se despartă de vas. „Păcat că n-am putut să-l iau pe Leading în această călătorie”, îşi aminti el de delfin. N-o făcuse, pentru că delfinul ar fi putut fi ucis pe fluviu şi apoi Leading n-ar fi fost în stare să înoate tot drumul sub apă, şi Ichtyandro evita să se ridice la suprafaţă fiindcă aici circulau, aglomerîndu-se, tot felul de ambarcaţiuni.

Braţele îl dureau tot mai rău. Pe lîngă această, îl chinuia foamea: nu mîncase nimic de dimineaţă. Fu nevoit să se oprească. Dîndu-şi drumul, se lăsă pe fundul apei.

Întunericul serii devenea tot mai dens. Ichtyandro cercetă fundul milos, dar nu găsi nici calcani turtiţi, nici stridii. În jurul său forfoteau peşti de apă dulce, cărora nu le cunoştea obiceiurile, şi i se păreau mai şireţi decît peştii din ocean. Nu reuşi mult timp să prindă nici unul. Abia la căderea nopţii, cînd peştii adormiră, prinse o ştiucă mare. Avea carnea tare şi mirosea a nămol. Dar tînărul era foarte înfometat şi înfulecă cu poftă, înghiţind bucăţi întregi cu oase cu tot.

Era obosit şi avea nevoie de odihnă. Cel puţin, în acest fluviu, putea dormi în linişte fără să se teamă nici de rechini, nici de caracatiţe. Trebuia să aibă numai grijă ca în timpul somnului să nu-l ducă curentul la vale. Ichtyandro găsi pe fundul apei mai mulţi bolovani, îi strînse grămadă şi se culcă, petrecîndu-şi braţul în jurul unui pietroi.

Dar somnul nu-i fu de lungă durată. Simţi curînd că se apropie un vas. Deschise ochii şi după poziţia luminilor înţelese că vasul plutea în susul fluviului. Tînărul sări în picioare şi se pregăti să se prindă de chilă vasului. Nu era însă decît o barcă cu motor, cu fundul complet plat. Încercînd zadarnic să se prindă de vas, Ichtyandro fu cît p-aci să nimerească în bătaia elicei.

Mai multe vase trecură în jos pe fluviu. În cele din urmă izbuti să se prindă de un vas de pasageri care plutea în susul fluviului.

Şi aşa ajunse Ichtyandro pînă la oraşul Parana. Aici prima parte a călătoriei se terminase. Îi mai rămînea partea cea mai grea: drumul pe uscat.

În revărsatul zorilor, Ichtyandro părăsi portul zgomotos al oraşului şi înotă pînă într-un loc mai pustiu. Aici privi cu băgare de seamă în jurul său şi ieşi pe mal. Îşi scoase masca şi înotătoarele, le îngropa în nisip, îşi uscă hainele la soare şi se îmbrăcă, în costumul său mototolit părea un vagabond, dar aceasta nu-l prea preocupa.

Ichtyandro o luă de-a lungul malului drept, aşa cum îl învăţase Olsen, întrebînd pe pescarii pe care îi întîlnea în drum cum să ajungă la hacienda lui Pedro Zurita, „Dolores”.

Pescarii îl măsurau bănuitor, clătinînd negativ din cap.

Se scurseră mai multe ore. Zăpuşeala creştea şi el încă nu izbutise să afle nimic. Pe uscat, Ichtyandro nu ştia să se orienteze defel în locurile necunoscute. Arşiţa îl vlăguia: avea ameţeli, şi gîndurile i se încîlceau.

Ca să se mai învioreze, îşi scoase în cîteva rînduri hainele şi se cufundă în apă.

În sfîrşit, cam pe la patru după prînz avu norocul să dea de un ţăran bătrîn, după înfăţişare, argat. După ce-l ascultă pe Ichtyandro, moşneagul îi spuse:

— Ţine-o mereu pe drumul acesta printre ogoare. Ai să ajungi la un iaz mare. Treci podul şi după ce vei urca un dîmb, vei putea spune că ai ajuns la mustăcioasa donna Dolores.

— Cum mustăcioasă? „Dolores” nu e o haciendă?

— Ba da! E o haciendă. Dar pe stăpîna haciendei tot Dolores o cheamă. E mama lui Pedro Zurita. O bătrînă grasă, mustăcioasă. Să nu cumva să te tocmeşti argat la ea. O să te mănînce de viu zgripţuroaica. Umblă zvonul că Zurita şi-a adus

o nevastă tînără. O să-i otrăvească zilele soacra, trăncănea limbutul ţăran.

„E vorba de Guttiere”, gîndi Ichtyandro.

— Şi mai e mult pînă la haciendă? întrebă el.

— Ajungi spre seară, răspunse bătrînul uitîndu-se la soare.

Ichtyandro mulţumi moşneagului şi porni grăbit la drum pe lîngă lanurile de grîu şi porumb. Umblatul îl obosise curînd. Drumul şerpuia ca o panglică albă, nesfîrşită. Holdele de grîu alternau cu izlazuri cu iarbă deasă, înaltă, unde păşteau turme de oi.

Ichtyandro ajunsese la capătul puterilor. Durerea sfredelitoare dintre coaste devenise din ce în ce mai puternică. Îl chinuia setea. În jur, nici un strop de apă. „De-aş ajunge mai repede la iaz!” gîndi Ichtyandro. Era tras la faţă, ochii i se adînciseră în orbite, gîfîia. Îi era şi foame, dar ce să mănînce? Departe, pe pajişte, păştea o turmă de berbeci păzită de cioban şi cîini. Pe un zid de piatră atîrnau ramuri de piersici şi portocali ce se îndoiau sub povara fructelor coapte. Aici însă nu e ca în ocean. Aici totul are un stăpîn, totul e împărţit, îngrădit şi păzit. Numai păsările par libere, nu sînt păzite de nimeni şi zboară ciripind lîngă drum. Dar cum să le prinzi? Şi poate nici nu e voie! Mai ştii? Or fi aparţinînd şi ele cuiva. Aici poţi muri de sete şi de foame între eleşteie, grădini şi turme.

Din direcţia opusă văzu venind un om gras, îmbrăcat într-o tunică albă cu nasturi strălucitoare. Purta un chipiu alb şi un pistol la cingătoare. Omul venea agale, cu mîinile la spate.

— Spuneţi-mi, vă rog, mai e mult pînă la hacienda „Dolores”? întrebă Ichtyandro.

Omul îl măsură bănuitor din cap pînă în picioare.

— Tu ce treabă ai acolo? De unde vii?

— Din Buenos-Aires.

Omul în uniformă deveni atent.

— Am de vorbit cu cineva care locuieşte la haciendă, adăugă Ichtyandro.

— Ia întinde mîinile, făcu deodată grăsanul. Aceste cuvinte îl uimiră pe Ichtyandro, dar fără a bănui nimic rău întinse mîinile. Omul scoase din buzunar o pereche de cătuşe şi prinse în ele, cît ai clipi, mîinile lui Ichtyandro.

— Te-am prins, bombăni omul cu nasturii lucioşi şi înghiontindu-l pe Ichtyandro între coaste strigă: Marş înainte! Te

duc eu la „Dolores”!

— De ce mi-aţi încătuşat mîinile? întrebă Ichtyandro nedumerit, ridicîndu-şi braţele şi privind „brăţările”.

— Gura! îi reteză vorba grăsanul. Ia-o din loc! Ichtyandro porni, tîrîndu-şi picioarele, cu capul plecat. Noroc că nu l-au silit să se întoarcă din drum. Nu înţelegea ce i se întîmplase. N-avea de unde să ştie că noaptea trecută la o fermă în vecinătate fusese comis un asasinat; ferma fusese jefuită şi acum poliţia îi căuta pe criminali. De asemenea, nu bănuia că în costumul său boţit avea un aer foarte suspect, iar răspunsul său vag despre scopul călătoriei îi pecetluise soarta.

Poliţistul îl arestase pe Ichtyandro şi acum îl ducea în localitatea cea mai apropiată, ca de acolo să-l trimită la închisoarea din Parana.

Un singur lucru înţelegea Ichtyandro: nu mai era liber şi faptul că trebuia să-şi întrerupă călătoria îl supăra. Hotărî să-şi recapete libertatea cu orice preţ, la prima ocazie.

Mulţumit de izbîndă, poliţistul cel gras îşi aprinse o ţigară lungă de foi. Mergea în spatele lui Ichtyandro, învăluindu-l în nori de fum. Tînărul simţea că se înăbuşă.

— Ce-ar fi să nu mă afumi? Nu pot respira, spuse el întorcîndu-se către poliţist.

— Co-o-om? Fumatul interzis? Ha, ha, ha! Poliţistul pufni în rîs, încreţindu-şi tot obrazul. Auzi ce sensibil e! Şi suflînd rotocoale de fum drept în faţa tînărului, îi porunci: Haide!

Tînărul se supuse.

În sfîrşit, iată şi iazul peste care era aruncată o punte îngustă. Fără să vrea Ichtyandro iuţi pasul.

— Văd că te grăbeşti la Dolores a ta! strigă din urmă grăsanul.

Intrară pe pod. În mijlocul punţii, Ichtyandro se plecă deodată peste balustradă şi se aruncă în apă.

Poliţistul nu se aştepta la aşa ceva din partea unui om cu mîinile încătuşate.

Dar nici Ichtyandro nu se aştepta la ceea ce făcu peste o clipă poliţistul. Acesta se aruncă în apă după Ichtyandro – ca să-l scape de înec. Poliţistul dorea să-l aducă viu la post: ar fi putut să aibă neplăceri dacă s-ar îneca cel arestat cu cătuşele la mîini. Sări atît de repede, încît izbuti să-l prindă pe Ichtyandro de păr şi nu-i mai dădu drumul. Atunci Ichtyandro, cu riscul de a rămîne

fără păr, îl trase pe poliţist la fund. Manevra îi reuşi: în curînd simţi că poliţistul slăbeşte încleştarea şi-i dă drumul. Atunci se depărta înot cîţiva metri şi scoase capul din apă ca să vadă dacă poliţistul ieşise la suprafaţă. Îl văzu pe acesta zbătîndu-se în apă. Cînd îl observă pe Ichtyandro, începu să strige:

— Ai să te îneci, ticălosule! Vino spre mine! „Să ştii că e o idee”, gîndi Ichtyandro şi deodată începu să răcnească:

— Ajutor! Mă înec... şi se lăsă la fund.

De sub apă îl urmărea cu privirile pe poliţist. Acesta se cufunda mereu, căutîndu-l. În sfîrşit, pierzîndu-şi probabil speranţa de a-l mai găsi, omul ieşi la mal.

„O să plece îndată”, îşi spuse Ichtyandro. Dar poliţistul, nici gînd să plece. Hotărîse să rămînă aici, pînă la sosirea organelor de anchetă. Faptul că înecatul se afla pe fundul iazului nu schimbă cu nimic situaţia.

În timpul acesta trecu pe pod un ţăran călărind un catîr încărcat cu saci. Poliţistul îi porunci să descarce sacii şi să se repeadă cu un bilet la postul cel mai apropiat. Lucrurile luau o întorsătură primejdioasă pentru Ichtyandro. Pe lîngă această iazul era plin de lipitori şi abia izbutea să şi le desprindă de pe corp. Trebuia să se mişte cu multă băgare de seamă, ca să nu agite apa stătătoare, ceea ce ar fi atras atenţia poliţistului.

Cam peste o jumătate de oră ţăranul se întoarse, arătă cu mîna spre drum, îşi încarcă sacii pe spinarea catîrului şi se grăbi să plece. Peste vreo cinci minute se şi văzură venind spre iaz încă trei poliţişti. Doi dintre ei duceau pe cap o barcă uşoară, iar al treilea o cange şi o vîslă. Coborîră barca pe apă şi începură să-l caute pe înecat. Ichtyandro nu-şi făcea multă grijă. Pentru el, aceasta era o jucărie. Nu trebuia decît să treacă dintr-un loc în altul. Poliţiştii cercetară cu cangea tot fundul iazului, dar cadavrul nicăieri.

Acela care îl arestase pe Ichtyandro dădea din mîini, nu-şi mai putea reveni de uimire, ceea ce îl amuza pe tînăr. Dar în curînd buna lui dispoziţie dispăru. Poliţiştii stîrniseră cu cangea nori de mil. Apa se tulbură şi Ichtyandro nu mai vedea nimic la doi paşi. Situaţia era foarte primejdioasă. Dar mai grav era că nu putea respira cu branhiile în apa iazului, săracă în oxigen; şi pe deasupra, nămolul...

Ichtyandro se sufoca. Branhiile îl ardeau tot mai rău. Nu mai putea să îndure. Nu-şi putu stăpîni un geamăt. Cîteva

băşicuţe de aer ţîşniră din gura lui. Ce să facă? Să iasă din iaz – altă soluţie nu era. Trebuia să iasă, orice i s-ar fi întîmplat. Îl vor prinde fireşte, îl vor maltrata poate şi apoi îl vor trimite la închisoare. Dar fie ce-o fi. Ichtyandro se îndreptă, clătinîndu-se spre locul unde iazul era mai puţin adînc şi scoase capul din apă.

— Aoleu! răcni ca de frica morţii unul din poliţişti care se aflau în barcă şi sări în apă ca să ajungă mai repede la mal.

— Iesus Maria! O-o-o! ţipă al doilea, prăbuşindu-se pe fundul bărcii.

Cei doi poliţişti rămaşi pe mal se închinau de zor, murmurînd rugăciuni.. Palizi şi tremurînd de groază, căutau fiecare să se ascundă în spatele celuilalt.

Ichtyandro nu se aştepta că apariţia lui să producă asemenea efect şi la început nu înţelese de ce s-au speriat poliţiştii. Apoi însă îşi aduse aminte că spaniolii sînt foarte religioşi şi superstiţioşi. Poliţiştii îşi închipuiseră probabil că văd un strigoi. Atunci Ichtyandro, ca să-i sperie şi mai tare, îşi rînji dinţii, dădu ochii peste cap şi, urlînd lugubru, porni încet spre mal. Ieşi agale din apă şi se depărta, cu pas măsurat.

Nici un poliţist nu schiţă vreo mişcare ca să-l oprească. Frica de strigoi, groaza superstiţioasă îi împiedica să-şi facă datoria.

E „DIAVOLUL MĂRII”!

Dolores, mama lui Pedro Zurita, era o femeie corpolentă, lăbărţată, cu un nas coroiat şi bărbia proeminentă. Mustaţa groasă îi dădea un aer ciudat şi respingător. Această podoabă rară pentru o femeie făcuse să fie poreclită prin partea locului „Dolores mustăcioasa”.

Cînd fiul ei aduse în casă pe tînăra lui nevastă, bătrîna o cercetă fără nici o jenă. Dolores căuta în primul rînd cusururi la oameni. Frumuseţea tinerei femei o surprinse, dar nu-şi trădă prin nimic această impresie. Aşa era firea mustăcioasei Dolores:

după ce cumpăni îndelung la bucătărie, hotărî că frumuseţea nurorei sale este în fond un cusur.

Rămînînd între patru ochi cu fiul ei, bătrîna clătină din cap cu dezaprobare şi spuse:

— E chipeşă! Chiar prea chipeşă! şi adăugă oftînd: Ai să-ţi găseşti beleaua cu frumuseţea ei... Da. Mai bine ai fi luat o spaniolă. Şi după ce se gîndi puţin urmă: Şi îşi dă nişte aere. Iar pielea de pe mîini îi este moale, delicată – n-o să facă nici o treabă în gospodărie.

— Lasă că facem noi să-şi plece capul, răspunse Pedro şi se adînci în socotelile gospodăriei.

Dolores începu să caşte şi pentru ca fiul ei să poată lucra în linişte, ieşi în grădină să se bucure de răcoarea serii. Îi plăcea să viseze la lumina lunii.

Mimozele răspîndeau un parfum plăcut. Crinii albi luceau în clar de lună. Frunzele laurilor şi ficuşilor se mişcau abia perceptibil.

Dolores se aşeză pe o bancă între mirţi şi se lăsă legănată de visuri: în curînd va cumpăra parcela vecinului, va creşte oi cu lîna fină, va construi şoproane noi.

— Să vă ia naiba! izbucni ea deodată, plesnindu-se peste obraz. Ţînţarii ăştia nu te lasă o clipă în pace.

Încetul cu încetul norii acoperiră cerul şi în grădină se făcu întuneric. În zare se contura mai puternic dîra aurie – reflexul luminilor oraşului Parana.

Deodată, văzu răsărind deasupra zidului scund capul unui om. Apoi apărură două braţe încătuşate. Necunoscutul sări zidul, căutînd să nu facă zgomot.

Bătrîna se sperie. „Un ocnaş evadat a intrat în grădina noastră”, gîndi ea. Dădu să strige, dar nici un sunet nu-i ieşea din gîtlej. Încercă să se scoale şi să fugă, dar îşi simţea genunchii moi. Rămase pe bancă urmărind fiecare mişcare a necunoscutului.

Omul cu cătuşe se strecura tiptil printre tufişuri şi apropiindu-se de casă privi la ferestre.

Deodată – sau poate i se năzărise – ocnaşul chemă încetişor:

— Guttiere!

„Din astea îmi eşti, frumoaso! Buni prieteni ai, n-am ce zice! Această podoabă este în stare să mă omoare şi pe mine şi

pe feciorul meu, să jefuiască hacienda şi să fugă cu ocnaşul", îşi spuse Dolores.

Bătrîna simţi o ură aprigă pentru nora ei şi totodată o bucurie răutăcioasă. Aceasta îi dădu putere. Sări în picioare şi alergă spre casă.

— Vino repede! îşi chemă ea în şoaptă fiul. A intrat un ocnaş în grădină şi a strigat-o pe Guttiere pe nume.

Pedro ieşi afară în fugă, de parcă ar fi luat casa foc, puse mîna pe o lopată aruncată pe cărare şi ocoli în fugă clădirea.

Văzu lîngă perete un necunoscut îmbrăcat într-un costum murdar, boţit. Omul avea mîinile încătuşate. Se uita pe fereastră.

— Mii de draci! bombăni Zurita şi lovi cu lopata în capul omului.

Acesta se prăbuşi fără un geamăt.

— L-am dat gata... murmură Zurita.

— L-ai dat gata, întări Dolores, care venise în urma lui, pe un ton ca şi cînd fiul ei ar fi strivit un scorpion veninos.

Zurita o privi întrebător:

— Unde-l ducem?

— În eleşteu. E adînc.

— O să iasă la suprafaţă.

— Îi legăm o piatră. Mă întorc îndată... Dolores fugi în casă şi începu să caute în grabă un sac în care să bage cadavrul celui ucis. Uitase că de dimineaţă umpluse toţi sacii cu grîu şi-i trimisese la moară. Pînă la urmă aduse o faţă de pernă şi o sfoară lungă.

— N-am găsit sac, spuse ea fiului ei. Uite, ai aici o faţă de pernă. Umple-o cu pietre şi leag-o cu sfoară de cătuşe...

Zurita dădu din cap, aburcă cadavrul şi-l duse la capătul grădinii unde era un mic eleşteu.

— Să nu te mînjeşti, îi spuse în şoaptă Dolores, luîndu-se şontîc-şontîc după fiul ei, cu faţa de pernă şi sfoara în mînă.

— Las'că o să speli tu, spuse Pedro, lăsînd totuşi să atîrne mai jos capul tînărului pentru ca sîngele să picure pe pămînt.

Ajunşi la eleşteu, Zurita umplu repede faţa de pernă cu pietre, o legă bine de mîinile tînărului şi aruncă corpul în apă.

— Acum trebuie să-mi schimb hainele. Pedro privi cerul. O să plouă. Pînă dimineaţa nu mai rămîne nici urmă de sînge pe pămînt.

— N-o să înroşească apa din iaz? întrebă mustăcioasă Dolores.

— Nici o grijă. Apa e curgătoare... Să fii afurisită! mîrîi Zurita, îndreptîndu-se spre casă şi ameninţînd cu pumnul spre o anumită fereastră.

— Frumoasă ţi-a trebuit! se văicări bătrîna, ţinîndu-se după el.

Odaia Guttierei era la mezanin. În noaptea aceea nu reuşise să adoarmă. Era cald, o chinuiau ţînţarii. Gînduri triste o năpădiră.

Nu-l putea uita pe Ichtyandro, moartea lui. Pe bărbatul ei nu-l iubea, iar de soacră îi era pur şi simplu silă. Şi cînd te gîndeşti că de acum încolo va trebui să-şi ducă traiul alături de această bătrînă mustăcioasă...

Peste noapte i se păruse că aude vocea lui Ichtyandro, strigînd-o pe nume. Din grădină se auzise un zgomot ciudat, glasuri înăbuşite. Văzînd că tot nu va reuşi să adoarmă, ieşi din casă.

Soarele nu răsărise încă. Grădina era învăluită în lumina slabă a zorilor. Vîntul împrăştiase norii. Pe iarbă şi pe copaci străluceau stropi mari de rouă. Guttiere se plimba pe iarbă, desculţă, într-un capot subţire. Deodată se opri şi se uită cu atenţie pe jos. În faţa ferestrei sale, pe nisipul cărării erau pete de sînge. Tot aici era aruncată şi o lopată însîngerată.

„Aici s-a săvîrşit azi noapte o crimă. Altfel de unde aceste pete de sînge?”

Guttiere porni maşinal după urmele de pe cărare şi ele o aduseră la eleşteu.

„Poate în acest eleşteu se găsesc ultimele dovezi ale crimei?” gîndi ea, uitîndu-se cu teamă în apa verzuie.

Din adîncul eleşteului o privea faţa lui Ichtyandro. Avea la tîmplă o despicătură adîncă. Chipul său exprima suferinţă şi totodată bucurie.

Guttiere privea pierdută faţa înecatului. Oare îşi ieşise din minţi?

Dădu să fugă, dar nu era în stare să plece de acolo, nu-şi putea lua ochii de la chipul din apă.

Între timp, faţa lui Ichtyandro începu să se apropie. Capul său apăru deasupra apei, făcînd să-i unduie uşor oglinda liniştită. Ichtyandro întinse spre Guttiere mîinile sale încătuşate

şi i se adresă zîmbind, spunîndu-i pentru prima oară „tu”:

— Guttiere! Scumpa mea! În sfîrşit, Guttiere, am... dar nu izbuti să termine fraza.

Apucîndu-se cu mîinile de cap, Guttiere strigă speriată:

— Piei, strigoi nenorocit. Ştiu bine că eşti mort. De ce mi-ai apărut?

— Nu, nu, Guttiere, nu sînt mort, răspunse în grabă strigoiul, nu m-am înecat. Iartă-mă că ţi-am ascuns adevărul... Nici eu nu ştiu de ce am făcut-o... Nu pleca, ascultă-mă. Sînt viu. Iată, atinge-mi braţele...

Cu aceste cuvinte îi întinse mîinile încătuşate. Guttiere îl privea nemişcată.

— Nu te teme... Sînt viu... Pot trăi sub apă. Nu sînt la fel ca toţi oamenii. Numai eu pot trăi sub apă. Nu m-am înecat atunci cînd m-am aruncat în mare. Am făcut-o pentru că simţeam că mă sufoc pe uscat.

Ichtyandro se clătină şi apoi urmă tot atît de precipitat, de incoerent:

— Te-am căutat, Guttiere. În noaptea asta, bărbatul tău m-a lovit în cap, cînd m-am apropiat de fereastra ta, şi apoi m-a aruncat în eleşteu. În apă mi-am venit în fire. Am reuşit să dezleg sacul cu pietre, dar acestea, Ichtyandro arătă cătuşele, nu le-am putut scoate...

Încetul cu încetul Guttiere îşi dădu seama că în faţa ei se află un om în carne şi oase.

— Dar de ce ai cătuşe la mîini? îl întrebă ea.

— Am să-ţi povestesc mai tîrziu... Să fugim împreună, Guttiere. Ne vom adăposti la tatăl meu. Acolo nu ne va găsi nimeni... Şi vom trăi împreună... Dă-mi mîna, Guttiere... Olsen mi-a spus că sînt poreclit „diavolul mării”, dar sînt om. Atunci de ce ţi-e teamă de mine?

Ichtyandro ieşi din apă. Era plin de nămol. Se prăbuşi extenuat pe iarbă. Guttiere se aplecă asupra lui şi în sfîrşit îl luă de mină.

— Bietul meu băiat! spuse ea.

— Ce întîlnire romantică! se auzi deodată o voce ironică.

Întoarseră capul şi-l văzură pe Zurita stînd în apropiere.

Ca şi Guttiere, Zurita nu închise ochii toată noaptea. Cînd a auzit-o strigînd pe Guttiere, ieşise în grădină. Nu-i scăpase nici un cuvînt din ceea ce vorbiseră cei doi tineri. Aflînd că în faţa lui

se află „diavolul mării”, pe care zadarnic încerca să pună mîna de atîta amar de vreme, se bucură mult şi hotărî pe loc să-l ducă pe Ichtyandro pe goeleta lui, „Meduza”. Dar după o scurtă gîndire hotărî să procedeze altfel.

— N-ai s-o poţi duce pe Guttiere la doctorul Salvador, pentru că Guttiere e nevasta mea. Mă îndoiesc că te vei putea întoarce singur la tatăl tău, fiindcă eşti căutat de poliţie.

— Bine, dar n-am făcut nimic rău! exclamă tînărul.

— Poliţia nu onorează cu asemenea „brăţări” pe oameni nevinovaţi. Şi odată ce te-am prins, datoria mea este să te dau pe mîna poliţiei.

— Oare ai într-adevăr această intenţie? se indignă Guttiere.

— Sînt dator s-o fac, răspunse Pedro, ridicînd din umeri.

— Bine i-ar sta să lase un ocnaş să fugă! se amestecă deodată Dolores care apăruse fără veste lîngă ei. Şi pentru ce, mă rog? Poate pentru că acest bandit dă tîrcoale pe la ferestre străine şi vrea să răpească nevasta altuia?

Guttiere se apropie de soţul ei, îl luă de mînă şi-i spuse cu blîndeţe:

— Redă-i libertatea. Te rog. Nu m-am făcut cu nimic vinovată faţă de tine…

Temîndu-se că nu cumva fiul ei să se lase înduplecat, Dolores începu să strige, agitîndu-şi braţele:

— Să n-o asculţi, Pedro!

— Cînd mă roagă o femeie, cedez, spuse amabil Zurita. De acord.

— Abia te-ai însurat şi ai şi nimerit sub papuc, mormăi bătrîna.

— Lasă, mamă. Şi apoi, către Ichtyandro: O să-ţi tăiem cătuşele cu ferăstrăul, tinere, te vom îmbrăca în haine mai ca lumea şi te vom îmbarca pe „Meduza”. Cînd vei ajunge la Rio de la Plata, vei putea sări în apă şi pleca oriunde vei voi. Dar am să-ţi dau drumul cu o singură condiţie: trebuie s-o uiţi pe Guttiere. Iar tu, Guttiere, vei veni cu mine. Aşa e mai sigur.

— Eşti mai bun decît credeam, îi spuse sincer Guttiere.

Zurita îşi răsuci satisfăcut mustaţa şi făcu o plecăciune în faţa soţiei sale.

Dolores, care îşi cunoştea bine fiul, înţelese pe dată că el pune ceva la cale. Şi ca să-i cînte în strună, bombăni,

prefăcîndu-se supărată:

— Te-a vrăjit! Acum nu mai scapi de sub papuc!

CU TOATĂ VITEZA, ÎNAINTE!

Mîine vine Salvador. Am fost reţinut din cauza frigurilor. Noi doi avem multe de vorbit, spuse Cristo lui Baltazar. Se aflau în dugheana din Portul nou. Ascultă-mă, frate, ascultă-mă cu luare-aminte şi nu mă întrerupe ca să nu uit ce vreau să-ţi spun.

După o scurtă tăcere în care părea că-şi adună gîndurile, Cristo continuă:

— Ne-am spetit amîndoi pentru Zurita. El are mai mulţi bani ca mine şi ca tine împreună, dar vrea să se întreacă pe el însuşi în avuţie. Şi-a pus în gînd să-l prindă pe „diavolul mării”...

Baltazar schiţă o mişcare.

— Taci, frate, taci, căci altfel pierd firul. Zurita vrea ca „diavolul mării” să-i fie rob. Dar tu-ţi dai seama ce reprezintă „diavolul mării”? E o comoară. Un izvor nesecat de bogăţie. „Diavolul mării” poate culege perle pe fundul mării – perle multe şi neasemuit de frumoase. Dar „diavolul mării” poate să aducă de pe fundul mării nu numai perle. Pe fund zac multe corăbii scufundate cu comori fără număr. Le-ar putea aduce de acolo, pentru noi. Zic pentru noi doi, iar nu pentru Zurita. Ştii tu, frate, că Ichtyandro o iubeşte pe Guttiere?

Baltazar dădu să spună ceva, dar Cristo îl opri.

— Taci şi ascultă. Nu pot vorbi cînd sînt întrerupt, a, Ichtyandro o iubeşte pe Guttiere. Mie nu-mi scapă nimic. Cînd am aflat, mi-am spus: „Foarte bine. Să se îndrăgostească şi mai tare. Va fi un bărbat şi un ginere mai bun decît este Zurita”. Guttiere îl iubeşte şi ea pe Ichtyandro. I-am urmărit fără să-i stingheresc. Las' să se întîlnească.

Baltazar oftă, dar nu întrerupse pe Cristo.

— Şi asta încă nu-i totul, frate. Ascultă mai departe! Vreau să-ţi aduc aminte de lucruri petrecute cu ani în urmă. Am însoţit-o pe nevasta ta – au trecut vreo 20 de ani de atunci – cînd se întorcea de la neamurile ei. Cred că n-ai uitat, a plecat în munţi la înmormîntarea mamei sale. Pe drum, nevasta ta a dat viaţă unui băiat, dar dînsa a murit. Copilul a murit şi el. Pe atunci, nu ţi-am povestit totul ca să nu te mîhnesc mai tare. Acum însă am să-ţi spun. Află dar că atunci cînd nevasta ta a

murit, copilul mai era încă viu, deşi viaţa abia pîlpîia în el. Toate acestea s-au întîmplat într-un sat indian. O bătrînă de prin partea locului mi-a spus că nu departe de acolo trăieşte un făcător de minuni, zeul Salvador...

Baltazar era numai urechi.

— Ea m-a sfătuit să duc copilul la Salvador, ca să-l scape de la moarte. I-am ascultat sfatul şi l-am dus. „Salvează-l”, i-am spus. Salvador luă copilul, îl privi şi-mi spuse, clătinînd din cap: „Nu-i uşor”. Plecă cu el. Am aşteptat acolo pînă la asfinţit. Seara veni un negru şi-mi spuse: „Copilul a murit”. Atunci, am plecat.

— Deci iată cum stau lucrurile, continuă Cristo, Salvador mi-a trimis vorbă prin negru că băiatul a murit. Am observat, însă, la prunc – adică la feciorul tău – un semn din naştere. Ţin foarte bine minte ce formă avea acest semn. Şi după o scurtă tăcere: Nu de mult l-a rănit cineva pe Ichtyandro la gît. Pe cînd îl bandajam, desfăcui gulerul cămăşii cu solzi pe care o poartă şi ce să văd? O pată aidoma aceluia pe care o văzusem la fiul tău.

Baltazar holbă ochii şi întrebă emoţionat:

— Şi crezi că Ichtyandro e fiul meu?

— Taci, frate, taci şi ascultă. Da, aşa cred. Cred de asemenea că Salvador m-a minţit. Fiul tău n-a murit. Salvador a făcut din el „diavolul mării”.

Un răcnet sălbatic izbucni din gîtlejul lui Baltazar.

— Cum de a îndrăznit? Am să-l ucid pe Salvador, cu mîinile mele!

— Taci! Salvador e mai puternic ca tine. Şi apoi, poate am greşit. Au trecut totuşi douăzeci de ani. Şi altcineva poate să aibă o pată pe gît. Se prea poate ca Ichtyandro să nu fie fiul tău. Trebuie să fim cu multă băgare de seamă. Iată cum vom face: te vei duce la Salvador şi îi vei spune că Ichtyandro e fiul tău. Eu am să-ţi fiu martor. Îi vei pretinde să-ţi redea feciorul. Iar de nu, îl vei ameninţa că ai să-l dai în judecată pentru că schilodeşte copii. Asta îl va speria. Dar dacă nici acest lucru nu va ajuta, te vei duce la tribunal. Dacă nici acolo nu vom izbuti să dovedim că Ichtyandro este fiul tău, el o va lua de nevastă pe Guttiere, doar Guttiere îţi e fiică adoptivă. Ţii minte, cînd erai chinuit de dorul nevestei şi fiului tău, ţi-am adus-o pe această orfană, pe Guttiere...

Baltazar sări ca ars de pe scaun. Începu să umble prin prăvălie, lovindu-se de grămezile de crabi şi scoici.

— Fiul meu! Fiul meu! Vai, ce nenorocire!

— De ce nenorocire? se miră Cristo.

— Nu te-am întrerupt şi te-am ascultat cu luare-aminte. Acum ascultă-mă şi tu pe mine. Cît timp ai zăcut de friguri, Guttiere s-a măritat cu Pedro Zurita.

Această veste îl ului pe Cristo.

— Iar Ichtyandro... sărmanul meu fiu... Baltazar îşi plecă capul, Ichtyandro e în mîinile lui Zurita!

— Nu se poate! ripostă Cristo.

— Da, da. Ichtyandro e pe „Meduza”. Chiar azi dimineaţă a fost aci Zurita. A rîs de noi şi ne-a ocărît. Spunea că l-am înşelat. Gîndeşte-te, a reuşit să-l prindă pe Ichtyandro fără ajutorul nostru! Acum, n-o să vedem de la el nici o para chioară. Dar tot n-aş lua bani de la el. Cum să-ţi vinzi propriul tău fiu?

Baltazar era disperat. Cristo îl privea reprobativ. Acum, trebuia să procedeze cu hotărîre. Dar în halul în care era Baltazar putea mai curînd să strice, decît să fie de vreun folos. Cristo, ce-i drept, nu prea credea în legăturile de rudenie dintre Ichtyandro şi Baltazar. E adevărat că pruncul avea un semn la gît. Dar asta nu era o dovadă incontestabilă. Cînd văzuse semnul pe gîtul lui Ichtyandro, hotărîse să profite de această asemănare, dacă se poate să ciupească ceva de pe urma ei. Dar oare putea bănui cum va reacţiona Baltazar? În schimb, noutăţile pe care le aflase de la Baltazar avură darul să-l sperie.

— Acum, n-avem timp de văicăreli. Trebuie să întreprindem ceva. Salvador vine mîine dis-de-dimineaţă. Fii bărbat. Aşteaptă-mă în zori, pe dig. Trebuie să-l salvăm pe Ichtyandro. Dar bagă bine de seamă, să nu-i spui lui Salvador că eşti tatăl băiatului. Încotro a luat-o Zurita?

— Nu mi-a spus, dar îmi închipui că spre miazănoapte. De mult şi-a pus în gînd să caute perle lîngă coastele Panamei.

Cristo dădu din cap.

— Deci, ţine bine minte: mîine dimineaţă, înainte de a răsări soarele, să fii pe ţărm. Să stai acolo şi să nu pleci chiar de ar trebui să mă aştepţi pînă seara.

Cu aceste cuvinte, Cristo plecă spre casă. Toată noaptea s-a gîndit la întîlnirea cu Salvador. Trebuia neapărat să iasă cu faţa curată.

Salvador sosi în zori. Cristo îi ieşi în întîmpinare, îl salută şi simulînd mîhnire şi devotament spuse:

— S-a întîmplat o nenorocire... Şi de cîte ori i-am spus lui Ichtyandro să nu se aventureze în golf...

— Dar ce-a păţit? îi tăie nerăbdător vorba Salvador.

— L-au răpit, l-au suit pe o goeletă şi duşi au fost... Eu...

Salvador îşi încleşta degetele pe umărul lui Cristo şi îl privi ţintă în lumina ochilor. Aceasta nu ţinu decît o clipă, dar privirea iscoditoare a doctorului îl făcu pe indian să se schimbe la faţă. Salvador se încruntă, murmură ceva şi, dîndu-i drumul, spuse grăbit:

— Ai să-mi povesteşti amănunţit mai tîrziu. Apoi chemă pe negru, îi porunci ceva într-o limbă pe care Cristo n-o înţelegea şi, întorcîndu-se către bătrîn, îi strigă poruncitor:

— Urmează-mă!

Fără să se odihnească şi fără să-şi schimbe hainele, Salvador ieşi din casă şi se îndreptă cu paşi repezi spre grădină. Cristo abia reuşea să se ţină după el. Lîngă al treilea zid îi ajunseră din urmă doi negri.

— L-am păzit pe Ichtyandro ca un cîine credincios, spuse Cristo gîfîind şi alergînd în urma doctorului. Nici cu un pas nu m-am îndepărtat de el... Dar Salvador nu-l asculta. Se oprise la marginea bazinului şi bătea nerăbdător cu piciorul, ca apa să se scurgă prin gurile ce se deschiseseră pe fund.

— Vino după mine, îi porunci din nou doctorul, coborînd scara subterană. Cristo şi cei doi negri îl urmară pe Salvador într-un întuneric de nepătruns. Doctorul sărea cîteva trepte deodată, ca unul ce cunoştea bine acest labirint subteran.

Ajungînd pe ultima platformă, Salvador nu întoarse comutatorul ca prima oară ci, după ce dibui cu mîna prin întuneric, deschise o uşă în zidul din dreapta Şi porni pe o galerie întunecoasă. Aici nu erau trepte Şi Salvador iuţi şi mai mult pasul, fără să aprindă lumina.

„Să nu cad într-o cursă sau într-un puţ”, gîndi Cristo, căutînd să nu rămînă în urmă. Merseră aşa multă vreme şi, în sfîrşit, Cristo simţi că galeria începu să coboare lin în pantă. Cîteodată i se părea că aude clipocind slab apa. Dar iată-i ajunşi la ţintă. Salvador, care le-o luase înainte, se opri şi făcu lumină. Se aflau într-o grotă mare, lungă, cu o boltă ovală plină cu apă. Bolta, pe măsură ce se îndepărta, se cufunda în ocean. Chiar la marginea cheiului de piatră pe care stăteau era ancorat un mic submarin. Salvador, Cristo şi cei doi negri intrară în el. Salvador

făcu lumină în cabină, unul din negri închise tambuchiul etanş, iar celălalt trebăluia lîngă motor. Deodată Cristo simţi că submarinul tresare, apoi coteşte încet, se scufundă şi începe să plutească lin. Nu trecură nici două minute, şi ieşiră din nou la suprafaţă. Salvador şi Cristo urcară pe puntea de comandă. Cristo nu mai fusese pînă atunci pe un submarin. Ambarcaţiunea care luneca pe suprafaţa oceanului ar fi putut uimi chiar pe un constructor de nave. Avea un profil neobişnuit şi după toate probabilităţile un motor extrem de puternic. Submarinul înainta repede, dar viteza putea fi mult mărită.

— Încotro au luat-o acei care l-au răpit pe Ichtyandro?

— Spre miazănoapte, de-a lungul coastei, răspunse Cristo. Aş îndrăzni să vă propun să-l luăm şi pe fratele meu. L-am prevenit şi acum ne aşteaptă pe ţărm.

— De ce să-l luăm?

— Pe Ichtyandro l-a răpit Zurita, acela care se îndeletniceşte cu pescuitul perlelor.

— De unde ştii? întrebă bănuitor doctorul.

— Cînd am descris fratelui meu goeleta, el a ghicit îndată că e vorba de „Meduza”, care aparţine lui Pedro Zurita. Îmi închipui că Zurita l-a răpit pe Ichtyandro ca să-l pună să pescuiască perle. Fratele meu, Baltazar, cunoaşte foarte bine locurile unde pescuieşte Zurita. Ne va fi de folos.

După o scurtă gîndire, doctorul acceptă:

— Fie! Îl luăm şi pe fratele tău.

Baltazar îşi aştepta fratele pe dig. Submarinul coti spre ţărm. De pe ţărm, Baltazar îl privea încruntat pe Salvador care îi furase şi schilodise fiul. Cu toate acestea, îl salută politicos şi, aruncîndu-se în apă, ajunse înot pînă la submarin.

— Cu toată viteza, înainte! porunci Salvador.

Doctorul stătea pe puntea de comandă şi scruta suprafaţa oceanului.

UN PRIZONIER NEOBIŞNUIT

Zurita tăie cu pila cătuşele care imobilizau mîinile lui Ichtyandro, îi dădu haine noi şi îi îngădui să ia cu sine masca şi înotătoarele pe care le ascunsese în nisip. Dar îndată ce tînărul se urcă pe puntea „Meduzei”, Zurita porunci indienilor să-l lege şi să-l arunce în cală. Lîngă Buenos-Aires făcu o scurtă escală pentru a lua provizii.

Aici, îl vizită pe Baltazar, îi povesti, lăudîndu-se, de norocul ce dăduse peste el şi îşi continuă călătoria de-a lungul coastei, îndreptîndu-se spre Rio de Janeiro. Avea de gînd să ocolească ţărmul estic al Americii de Sud şi să caute perle în Marea Caraibelor.

Pe Guttiere Zurita o instalase în cabina căpitanului, asigurînd-o că i-a redat lui Ichtyandro libertatea în golful Rio de la Plată. Curînd însă, ea îşi dădu seama că o minţise. Chiar în seara acelei zile auzi, venind din cală, strigăte şi gemete. Recunoscu glasul lui Ichtyandro. Zurita se afla pe covertă. Guttiere dădu să iasă din cabină, dar uşa era încuiată. Începu să bată cu pumnii în uşă, însă nu veni nimeni.

Auzind strigătele lui Ichtyandro, Zurita coborî de pe puntea de comandă, înjurînd furios, şi intră, împreună cu matrozul indian, în cala întunecoasă şi neaerisită.

— De ce urli? întrebă, brutal, Zurita.

— Mă... mă sufoc, se auzi glasul lui Ichtyandro. Nu pot trăi numai pe uscat. E o zăpuşeală aici! Da-ţi-mi drumul în ocean. Nu rezist pînă dimineaţa...

Zurita trînti tambuchiul şi urcă pe punte.

„Te pomeneşti că se sufocă chiar”, gîndi el îngrijorat, şi aşa ceva nu i-ar fi convenit deloc.

Porunci să se aducă în cală un butoi, pe care matrozii îl umplură apoi cu apă.

— Iată-ţi şi baia, îi spuse el lui Ichtyandro. Poftim, înoată. Iar mîine dimineaţă îţi dau drumul în ocean.

Ichtyandro se grăbi să se cufunde în butoi. Matrozii indieni care stăteau în prag îl priveau uimiţi. Încă nu aflaseră că prizonierul de pe „Meduza” era „diavolul mării”.

— Căraţi-vă pe punte! se răsti la ei Zurita.

În acest butoi nu numai că nu putea să înoate, dar nici măcar să stea în picioare. Fu nevoit să se chircească, aşa ca apa să-i acopere tot trupul. Pe vremuri, în acest butoi se păstrase carne sărată. Apa prinse repede mirosul şi Ichtyandro se simţea în butoi aproape la fel de prost ca şi în aerul stătut al calei.

Iar deasupra oceanului bătea dinspre sud-est un vînt răcoros, minînd goeleta tot mai departe, spre nord.

Zurita zăbovi îndelung pe puntea de comandă şi abia în zori intră în cabină. Îşi închipuia că soţia lui se culcase de mult. O găsi însă şezînd pe un scaun lîngă măsuţa îngustă, cu capul căzut pe braţe. Cînd intră Zurita, ea se ridică şi la flacăra firavă a lămpii din tavan ce pîlpîia gata să se stingă văzu că era palidă şi încruntată.

— M-ai minţit, îi spuse ea cu o voce surdă. Zurita nu prea se simţi la îndemîna sub privirile mînioase ale soţiei sale şi ca să-şi ascundă tulburarea arboră o mină degajată, îşi răsuci vîrfurile mustăţilor şi-i răspunse pe un ton glumeţ:

— Ichtyandro a preferat să rămînă pe „Meduza”, ca să fie mai aproape de tine.

— Minţi! Eşti un nemernic, un ticălos, te urăsc! Cu o mişcare bruscă apucă un cuţit mare ce atîrna pe perete şi ridică braţul, să-l lovească.

— Oho! exclamă Zurita. O apucă fulgerător de mînă şi o strînse atît de tare, încît Guttiere lăsă să-i scape cuţitul.

Zurita împinse cu piciorul cuţitul afară din cabină, dădu drumul braţului, şi-i spuse:

— Acum e în ordine. Eşti foarte emoţionată. Bea puţină apă.

Ieşi din cabină, încuind uşa cu cheia şi urcă pe punte.

La răsărit, zările se colorară în roz. Norii vaporoşi, luminaţi de soarele ce nu se înălţase încă deasupra orizontului, păreau nişte limbi de foc. Vîntul dimineţii, răcoros şi sărat, umfla pînzele. Deasupra oceanului zburau pescăruşii, pîndind cu ochii lor ageri peştii ce se zbenguiau la suprafaţă.

Dar iată că a răsărit şi soarele şi Zurita tot se mai plimba pe punte, cu mîinile la spate.

— Nu-i nimic, o fac eu să se astîmpere, îşi spuse el, cu gîndul la Guttiere.

Apoi strigă matrozilor să strîngă velele şi să arunce ancora. „Meduza” se opri legănîndu-se pe valuri.

— Daţi-mi un lanţ şi aduceţi-l pe omul din cală, porunci Zurita. Voia să vadă cît mai repede cum va pescui Ichtyandro perle. „Cu acest prilej se va mai înviora puţin în apă”, gîndi el.

Ichtyandro apăru pe punte escortat de doi indieni. Părea istovit. Privi cu atenţie în jur. Se afla lîngă arborele artimon, numai la cîţiva paşi de parapet. Deodată se smuci, alergă spre parapet şi îşi aruncă trupul ca să sară. Dar în clipa aceea pumnul greu al lui Zurita se abătu asupra capului său. Tînărul se prăbuşi pe punte, leşinat.

— Altă dată să nu te pripeşti, spuse Zurita pe un ton moralizator.

Se auzi zornăit de fiare. Un matroz îi dădu lui Zurita un lanţ subţire, lung, la capăt cu un cerc de fier.

Zurita încinse cu cercul mijlocul tînărului leşinat, încuie acest brîu de fier cu un lacăt şi spuse matrozilor:

— Turnaţi-i apă pe cap.

Tînărul îşi veni în fire şi privi mirat lanţul de care fusese legat.

— Aşa n-ai să-mi scapi, îl lămuri Zurita. Acum, am să-ţi dau drumul în ocean. Vei căuta pentru mine scoici de mărgăritar. Cu cît vei găsi mai multe perle, cu atît vei putea rămîne mai mult în apă. Dacă însă n-ai să-mi aduci scoici, am să te închid în cală şi ai să stai în butoi. Ai înţeles? De acord?

Ichtyandro confirmă dînd din cap.

Era gata să-i aducă lui Zurita toate comorile lumii, numai să se poată cufunda mai repede în apa curată a oceanului.

Zurita, Ichtyandro legat de lanţ şi matrozii se apropiară de parapetul goeletei. Cabina Guttierei se afla la celălalt capăt. Zurita nu vroia ca ea să-l vadă pe Ichtyandro înlănţuit.

Îl coborîră în apă. O, dacă ar putea rupe lanţul! Dar lanţul era foarte solid şi Ichtyandro trebui să se resemneze. Începu să strîngă scoici de mărgăritar şi să le pună în sacul mare ce-i atîrna la şold. Cercul de fier îi apăsa coastele, împiedicîndu-l să respire în voie. Şi totuşi se simţea aproape fericit că scăpase din cala înăbuşitoare şi din butoiul împuţit.

De pe bordul navei matrozii urmăreau cu uimire spectacolul nemaivăzut. Minutele se scurgeau unul după altul, iar omul coborît pe fundul oceanului nici gînd să urce la suprafaţă. La început apărură cîteva băşicuţe de aer, apoi – nimic.

— Să mă mănînce rechinul, dacă i-a mai rămas în plămîni un pic de aer. Se vede că în apă se simte ca peştele, spuse cu uimire un bătrîn pescuitor, căutînd să străpungă cu privirile apa.

Pe fund, se vedea limpede, tînărul, tîrîndu-se în genunchi.

— Mai ştii, poate-i chiar „diavolul mării”, murmură un matroz.

— Oricine o fi, căpitanul Zurita a făcut o afacere straşnică, răspunse şeful de echipaj. Un pescuitor ca ăsta face cît zece.

Soarele se ridicase cam de trei suliţe, cînd în sfîrşit Ichtyandro smuci lanţul, semn prin care cerea să fie ridicat. Sacul îi era plin de scoici. Ca să continue pescuitul, trebuia să-l golească.

Matrozii ridicară repede pe bord pe năzdrăvanul pescuitor. Erau nerăbdători să afle ce pradă aduce. De obicei, scoicile sînt lăsate cîteva zile, ca moluştele să putrezească. În felul acesta perlele se scot mai uşor. Acum însă matrozii şi Zurita erau prea nerăbdători. Se apucară cu toţii să deschidă scoicile cu cuţitul.

Cînd matrozii terminară această treabă, începură să vocifereze cu toţii deodată. Pe punte domnea o fierbere neobişnuită. Se prea poate ca Ichtyandro să fi avut norocul să dea peste un loc bun, dar, chiar aşa stînd lucrurile, ceea ce adusese dintr-o singură dată depăşea toate aşteptările. Printre perlele aduse vreo douăzeci erau neobişnuit de grele, de o formă desăvîrşită şi de cele mai gingaşe culori. Chiar de prima dată Zurita se alesese cu o întreagă avere! Cu o singură perlă mare şi-ar putea cumpăra o goeletă nouă, minunată. Zurita păşise pe drumul bogăţiei. Îşi vedea visul cu ochii.

La un moment dat Zurita observă că matrozii privesc cu lăcomie perlele. Aceasta îi displăcu. Se grăbi să le strîngă pe toate în pălăria lui de paie şi spuse:

— E timpul să îmbucăm ceva. Iar tu, Ichtyandro, eşti un pescuitor bun. Am o cabină liberă. Te voi instala acolo. Vei putea respira în voie. Am să-ţi comand o cadă mare, din tablă zincată. Dar poate nici n-ai să ai nevoie de ea, pentru că în fiecare zi vei putea înota în ocean. E adevărat că ai să fii legat de lanţ, dar n-am încotro! Altfel, te vei duce la crabii tăi şi nu te vei mai întoarce.

Ichtyandro n-ar fi vrut să stea de vorbă cu Zurita, dar, întrucît era prizonierul acestui individ lacom, trebuia să se gîndească la o locuinţă mai suportabilă.

— Cada e mai bună decît butoiul acela împuţit, spuse el lui Zurita, dar ca să nu mă înăbuş va trebui să schimbi des apa.

— Cît de des? întrebă Zurita.

— La fiecare jumătate de oră. Şi mai bine ar fi să am apă curgătoare.

— Ehe, văd că ţi-ai luat-o în cap. Te-a lăudat omul şi tu – gata începi cu pretenţiile şi cu toanele.

— Astea nu sînt toane, se supără tînărul. Eu... înţelege-mă bine, dacă vei înghesui un peşte mare într-o găleată, el nu va trăi mult. Peştele respiră oxigenul care se găseşte în apă, iar eu... sînt şi eu un peşte foarte mare, adăugă tînărul zîmbind.

— În privinţa oxigenului, nu ştiu dacă-i aşa, dar că peştii pier dacă nu li se schimbă apa, asta e adevărat. Se poate să ai dreptate şi cu oxigenul. Dar dacă aş pune oameni anume ca să-ţi pompeze tot timpul apa în cadă, m-ar costa prea mult, mai mult decît valorează perlele tale. Ai să mă aduci la sapă de lemn!

Ichtyandro n-avea idee cît valorează perlele şi nu ştia că Zurita plăteşte pescuitorilor şi matrozilor o nimica toată. Tînărul îi dădu crezare şi exclamă:

— Dacă nu-ţi convine să mă ţii, dă-mi drumul în apă! Şi privi lung oceanul.

— Nostim mai eşti! rîse cu poftă Zurita.

— Te rog! Am să-ţi aduc de bună voie perle, am strîns de mult o grămadă, uite atît, şi Ichtyandro arătă cu mîna în dreptul genunchiului, toate netede, egale, una şi una şi fiecare mare cît un bob... Ţi le aduc toate, numai să-mi dai drumul.

Zurita simţi că i se taie respiraţia.

— Basme! făcu el căutînd să pară calm.

— N-am minţit pe nimeni în viaţa mea, se supără Ichtyandro.

— Şi zi, unde se află comoara ta? întrebă Zurita fără să-şi mai ascundă emoţia.

— Într-o peşteră submarină. Numai Leading ştie unde e.

— Leading? Cine e ăsta?

— Delfinul meu.

— Aha! Iar în sinea lui: „Zău aşa, parc-aş avea halucinaţii. Dacă e adevărat – şi bănuiesc că nu minte – asta depăşeşte tot ce mi-aş fi putut dori vreodată. Am să devin neasemuit de bogat. Rotschild şi Rockefeller vor părea săraci pe lîngă mine.

După cum mi se pare, tînărul poate fi crezut. Ce-ar fi să-i redau libertatea pe cuvînt de onoare?”

Dar Zurita era un om de afaceri. Nu obişnuia să se încreadă în cuvîntul oamenilor. Stătu să chibzuiască cum să pună mîna pe această comoară a lui Ichtyandro. „Dacă îl va ruga Guttiere, n-are s-o refuze şi-i va aduce comoara.”

— Se prea poate să-ţi dau drumul, începu Zurita, dar un timp va trebui să mai rămîi la mine. Da. Am anumite motive. Şi cred că nici tu nu vei regreta, dacă vei mai rămîne. Iar cît timp eşti, deşi fără voie, oaspetele meu, ţin să te instalez comod. Ce-ar fi ca în loc de cadă, care e prea scumpă, să te pun într-o cuşcă mare de fier? În această cuşcă te vom coborî în apă şi ea te va apăra şi de rechini.

— Asta aşa e, dar trebuie să ies şi la suprafaţă.

— Nu-i nimic, din cînd în cînd te vom ridica. În orice caz m-ar costa mai ieftin, decît să pompez întruna apă în cadă. Într-un cuvînt voi aranja totul ca să fii mulţumit.

Zurita era foarte bine dispus. Spre uimirea tuturora porunci să se dea matrozilor la masă cîte un pahar de rachiu.

Pe Ichtyandro îl duseră înapoi în cală – cada nu era încă gata. Zurita deschise cu oarecare emoţie uşa cabinei şi, stînd în prag, arătă nevestei sale pălăria plină de perle.

— Nu-mi uit făgăduielile, începu el zîmbind, nevestelor le plac perlele, le plac darurile. Iar ca să obţii multe perle, îţi trebuie un pescuitor bun. Tocmai de aceea l-am făcut prizonier pe Ichtyandro. Priveşte aici, el le-a adus, într-o singură dimineaţă.

Guttiere aruncă în treacăt o privire spre perle şi cu greu îşi stăpîni o exclamaţie de mirare. Dar asta nu-i scăpă lui Zurita şi el rîse mulţumit:

— Vei deveni cea mai bogată femeie din Argentina sau poate chiar din întreaga Americă. Vei avea tot ce-ţi va dori inima. Am să-ţi construiesc un palat pentru care te vor invidia şi regii. Iar ca o garanţie pentru viitor, primeşte jumătate din aceste perle.

— Nu! Nu-mi trebuie nici una din aceste perle pe care le-ai obţinut printr-o fărădelege, îi tăie vorba Guttiere cu asprime. Şi te rog să mă laşi în pace.

Zurita îşi pierdu cumpătul. Nu mai putea de ciudă; la o astfel de primire chiar că nu se aşteptase.

— Vreau să vă mai spun două cuvinte, ca să dea mai multă importanţă vorbelor sale începu să-i spuie „dumneavoastră”. N-aţi dori să-i redau libertatea lui Ichtyandro?

Guttiere îl privi cu neîncredere, întrebîndu-se ce mai pune la cale.

— Spune mai departe, zise ea cu răceală.

— Soarta lui Ichtyandro e în mîinile dumneavoastră. Dacă i-aţi porunci să aducă pe „Meduza” perlele pe care le ţine ascunse undeva sub apă, am să-l las să plece unde vrea.

— Ia bine aminte la ce-ţi spun. Nu cred nici un cuvînt. Cum vei avea perlele îl vei fereca din nou pe Ichtyandro. Asta e tot atît de adevărat pe cît este de adevărat că sînt soţia celui mai mincinos şi mai perfid om. Să nu uiţi ce ţi-am spus şi să nu încerci vreodată să mă amesteci în afacerile tale murdare. Şi-ţi repet: să mă laşi în pace.

Văzînd că nu mai au ce vorbi, Zurita plecă. Ajuns în cabina lui, puse perlele într-un săculeţ pe care îl închise cu grijă într-un cufăr şi ieşi pe punte. Cearta cu soţia nu-l prea necăjise. Se şi vedea om bogat, înconjurat de stima tuturor.

Se urcă pe puntea de comandă şi-şi aprinse o ţigară de foi. Gîndindu-se la viitoarele avuţii, se înfiora de plăcere. Deşi întotdeauna era cu ochii în patru, de data aceasta nu observă cum matrozii, adunîndu-se grupuri, grupuri, se sfătuiau pe şoptite.

„MEDUZA” PĂRĂSITĂ

Zurita sta rezemat de parapet, în faţa arborelui trinchet. Deodată la un semn al şefului de echipaj mai mulţi matrozi se năpustiră asupra lui. Nu erau înarmaţi, dar în schimb erau numeroşi. Zurita însă nu putea fi învins atît de uşor. Doi matrozi îl apucară pe la spate. Zurita se smuci din mijlocul marinarilor şi, depărtîndu-se în fugă cîţiva paşi, se izbi cu toată puterea cu spatele de marginea parapetului.

Cei doi matrozi dădură drumul, gemînd, victimei lor şi se prăbuşiră pe punte. Zurita se îndreptă şi începu să se apere cu pumnii de ceilalţi duşmani. Nu se despărţea niciodată de revolverul său, dar atacul fusese atît de neaşteptat, încît nu apucă să-l scoată din toc. Se retrăgea încet spre arborele trinchet şi deodată începu să se caţere pe sarturi cu agilitatea unei maimuţe.

Un matroz îl apucă de picior, dar Zurita îl lovi cu celălalt în cap şi omul căzu ameţit pe punte. Zurita reuşi să ajungă pînă-n gabie şi se aşeză pe ea, înjurînd de mama focului. Aici se simţea într-o relativă siguranţă. Scoase revolverul şi strigă:

— Primului care încearcă să se urce pînă la mine îi crăp ţeasta!

Jos pe punte matrozii vociferau, sfătuindu-se ce să facă mai departe.

— În cabina căpitanului sînt arme! strigă şeful de echipaj, căutînd să acopere hărmălaia. Hai să spargem uşa!

Mai mulţi matrozi o luară spre scară.

„S-a zis cu mine, îşi spuse Zurita, o să mă împuşte!”

Scrută marea ca şi cînd s-ar putea să-i vină de acolo un ajutor neaşteptat. Nu-i veni să-şi creadă ochilor, cînd văzu un submarin brăzdînd luciul apei şi apropiindu-se cu o viteză neobişnuită de „Meduza”.

„Numai de nu s-ar scufunda! îşi zise el. Văd nişte oameni pe puntea de comandă. S-ar putea să nu mă observe şi să treacă mai departe?”

— Ajutor! Săriţi! Mă omoară! ţipă Zurita cît îl ţinea gura.

Cei de pe submarin îl văzuseră, pesemne. Submarinul venea direct spre „Meduza” cu toată viteza.

Între timp cîţiva matrozi înarmaţi apărură în capul scării. Ei dădură năvală pe punte, dar se opriră nehotărîţi. De „Meduza” se apropia un submarin înarmat – militar probabil. Doar nu puteau să-l omoare pe Zurita sub ochii acestor martori nepoftiţi.

Zurita triumfă, dar triumful său fu de scurtă durată. Pe puntea de comandă a submarinului stăteau Baltazar Şi Cristo, iar alături de ei un bărbat înalt cu nasul acvilin şi ochi de vultur. Acesta strigă tare:

— Pedro Zurita! Te somez să mi-l predai imediat pe Ichtyandro pe care mi l-ai răpit! Îţi dau cinci minute. Dacă nu te execuţi, am să-ţi scufund goeleta.

„Trădători! scrîşni Zurita, privindu-i cu ură pe Cristo şi Baltazar. Dar mai bine mă lipsesc de Ichtyandro, decît să-mi pierd viaţa.”

— Îl aduc îndată, spuse Zurita, coborînd pe sarturi. Matrozii înţeleseră că trebuie să-şi salveze pielea.

Unii coborîră în grabă bărcile, alţii se aruncară în apă şi porniră înot spre ţărm. Fiecare se gîndea numai la el.

Zurita coborî în fugă scara, intră în cabina sa, scoase în pripă săculeţul cu perlele, îl băgă în sîn, luă cîteva curele, o batistă şi în clipa următoare intră în cabina nevestei sale, o ridică în braţe şi ieşi pe punte.

— Ichtyandro nu se simte prea bine, îl veţi găsi în cabină, spuse Zurita fără s-o lase pe Guttiere din braţe.

Apoi fugi spre parapet, o aşeză într-o barcă pe care o coborî în apă şi sări şi el înăuntru.

Submarinul nu putea urmări acum barca: apa era prea mică, aici, dar Guttiere îl zărise pe Baltazar stînd pe puntea submarinului.

— Tată, salvează-l pe Ichtyandro! El să află... nu izbuti să termine ce avea de spus.

Zurita îi astupă gura cu batistă şi se grăbi să-i lege mîinile cu o curea.

— Lasă femeia în pace! strigă Salvador, văzînd ce se întîmpla.

— Această femeie e soţia mea şi nimeni n-are dreptul să se amestece în treburile mele! răspunse Zurita vîslind de zor.

— Nimeni n-are dreptul să se poarte aşa cu o femeie! strigă Salvador enervat. Dacă nu te opreşti,

Dar Zurita continuă să vîslească. Răsună un foc de armă. Glontele lovi marginea bărcii.

Atunci Zurita o ridică pe Guttiere şi ţinînd-o în faţa lui drept pavăză strigă:

— Continuă!

Guttiere se zbătea în braţele lui.

— Mai rar aşa nemernic! murmură Salvador, lăsînd în jos revolverul.

Baltazar se aruncă în apă, de pe puntea de comandă a submarinului şi încercă să ajungă înot barca. Dar Zurita era aproape de ţărm. Se opinti o dată cu nădejde şi un val îl ajută, aruncînd barca pe plajă. Pedro o luă pe Guttiere şi dispăru cu ea îndărătul pietrelor de pe ţărm.

Văzînd că nu e chip să-l prindă pe Zurita, Baltazar înotă spre goeletă şi, prinzindu-se de lanţul ancorei, se caţără pe punte. Apoi, coborî scara şi începu să-l caute pe Ichtyandro. Cercetă tot vasul, cercetă cala... Goeleta era goală.

— Ichtyandro nu e pe vas! îi strigă el lui Salvador.

— Dar e viu şi trebuie să fie undeva pe aici! Guttiere ne-a spus doar „Ichtyandro se află...” Dacă acest bandit nu i-ar fi astupat gura, am fi ştiut unde să-l căutăm, spuse Cristo.

Scrutînd suprafaţa apei, Cristo observă nişte vîrfuri de catarge. Se vede că aici se scufundase nu de mult o navă. Nu s-o fi aflînd acolo?

— Poate Zurita l-a trimis pe Ichtyandro să-i caute comori pe nava scufundată? îşi dădu cu părerea Cristo.

Baltazar ridică lanţul cu un cerc la capăt, care zăcea pe punte.

— Se vede că Zurita îl ţinea legat pe Ichtyandro de acest lanţ, cînd îl cobora în apă. Altfel Ichtyandro nu s-ar mai fi întors. Nu, este imposibil să se afle pe nava scufundată.

— Da, spuse gînditor Salvador. L-am învins pe Zurita, dar tot nu l-am găsit pe Ichtyandro.

NAVA SCUFUNDATĂ

Urmăritorii lui Zurita nu ştiau nimic de evenimentele petrecute pe „Meduza” în dimineaţa aceea.
Matrozii se sfătuiseră toată noaptea, iar în zori hotărîrea era luată: la prima ocazie urmau să-l atace pe Zurita, să-l omoare şi să pună stăpînire pe Ichtyandro şi pe goeletă.

În faptul zilei Zurita stătea pe puntea de comandă. Vîntul se potolise şi „Meduza” înainta încet numai cu trei noduri pe oră.

Zurita privea ţintă un anumit punct pe ocean. Desluşi prin binoclu antenele unei nave scufundate.

Văzu apoi un colac de salvare plutind la suprafaţa apei. Porunci matrozilor să coboare o barcă şi să aducă colacul de salvare pe bord.

Cînd l-au adus, Zurita citi pe el numele vasului: „Mafaldu”. «Cum s-a scufundat „Mafaldu”?» se miră Zurita. Cunoştea acest vas mare de pasageri ce naviga sub pavilion american. Pe un vas ca acesta trebuie să fi fost multe lucruri de valoare. „Ce-ar fi să-l pun pe Ichtyandro să mi le aducă? Dar e oare destul de lung lanţul? N-aş crede... Iar dacă îi dau drumul fără lanţ, nu se mai întoarce...”

Zurita căzu pe gînduri. În el se dădea lupta între lăcomie şi teama de a-l pierde pe Ichtyandro.

Între timp „Meduza” se apropia încet de vîrfurile catargelor ce se vedeau din apă.

Matrozii se strînseră grămadă lîngă parapet. Nu se simţea nici o adiere. „Meduza” se opri.

— Într-o vreme am lucrat pe „Mafaldu”, spuse un matroz. E un vapor mare, adevărat oraş. Cu el călătoreau doar americani bogaţi.

«Se vede că „Mafaldu” se scufundase fără să aibă timp să lanseze un S.O.S., îşi spuse Zurita. Poate se defectase postul de radiotelegrafie, căci altfel i-ar fi sosit ajutor, din toate porturile din împrejurimi, şalupe rapide, glisoare, iahturi, aducînd pe reprezentanţii autorităţilor, reporteri, fotografi, operatori de cinematograf, ziarişti şi scafandri. Nu e timp de pierdut. Va

trebui să risc şi să-i dau drumul lui Ichtyandro fără lanţ. Altă soluţie nu văd. Dar cum să-l fac să se întoarcă pe navă? Şi dacă tot risc, n-ar fi mai bine să-l trimit să-mi aducă răscumpărarea? Comoară de perle! Dar să fie chiar atît de preţioasă comoara lui? Nu cumva Ichtyandro exagerează?»

Desigur că ar fi şi mai bine să pună mîna şi pe perle şi pe comorile de pe „Mafaldu". Perlele n-o să dispară nicăieri, căci nimeni nu le poate găsi fără Ichtyandro, numai să reuşească să-l păstreze pe tînăr în mîinile sale. Comorile de pe „Mafaldu" însă vor deveni inaccesibile peste cîteva zile, sau poate chiar peste cîteva ore. «Aşadar, mai întîi „Mafaldu"», se hotărî Zurita. Porunci oamenilor să arunce ancora, apoi coborî în cabină, aşternu cîteva rînduri pe o foaie de hîrtie şi se duse la Ichtyandro.

— Ascultă, Ichtyandro, ştii carte? Ai un bilet de la Guttiere.

Ichtyandro apucă repede biletul şi citi: «Ichtyandro, îndeplineşte rugămintea mea. Alături de „Meduza" se află un vapor scufundat. Coboară în apă şi adă de pe acest vas tot ce vei găsi de preţ. Zurita te va lăsa să pleci fără lanţ, dar trebuie să te întorci pe „Meduza". Fă-o pentru mine, Ichtyandro, şi în curînd vei fi din nou liber. Guttiere.»

Pînă atunci, Ichtyandro nu primise nici un rînd de la Guttiere şi nu-i cunoştea scrisul. Se bucură foarte mult primind acest răvaş. Îndată însă căzu pe gînduri: Să nu fie vreun nou vicleşug al lui Zurita.

— De ce nu m-a rugat Guttiere personal? întrebă Ichtyandro, arătînd biletul.

— Nu se simte prea bine, răspunse Zurita, dar ai s-o poţi vedea îndată ce te vei întoarce.

— Ce-i trebuiesc ei aceste lucruri preţioase? continuă tînărul neîncrezător.

— Dacă ai fi fost un om ca toţi oamenii, n-ai pune asemenea întrebări. Care femeie nu vrea să se îmbrace frumos, nu vrea să poarte podoabe scumpe? Or pentru aceasta e nevoie de bani. Pe vasul scufundat se află o grămadă de bănet. Acum, el nu aparţine nimănui – de ce să nu-l aduci pentru Guttiere? În special trebuie să cauţi monezi de aur. Acolo trebuie să fie nişte saci poştali de piele. Pe lîngă această şi pasagerii or fi avînd asupra lor obiecte de aur, inele...

— Cred că nu-ţi închipui că am să scotocesc cadavrele!

întrebă Ichtyandro indignat. Şi în general nu cred nimic din ce spui. Guttiere nu rîvneşte bogăţii, ea nu m-ar trimite să săvîrşesc o asemenea faptă...

— Mii de draci! exclamă Zurita. Îşi dădea seama că planul său e gata să eşueze, dacă nu va izbuti să-l convingă imediat pe Ichtyandro.

Reuşi să se stăpînească şi spuse rîzînd, simulînd bună dispoziţie:

— Văd că nu e chip să te păcălească cineva. Ei bine, voi fi sincer. Atunci ascultă. Nu Guttiere, ci eu rîvnesc la aurul de pe „Mafaldu”. Asta crezi?

Ichtyandro nu-şi putu reţine un zîmbet.

— Ba bine că nu!

— Foarte bine. Dacă ai început să mă crezi, înseamnă că pînă la urmă ne vom înţelege. Da, am nevoie de acest aur. Şi dacă pe „Mafaldu” se va găsi aur cît valorează perlele tale, îndată ce mi-l vei aduce, îţi voi da drumul în ocean. Nenorocirea e că tu nu prea ai încredere în mine, şi de altfel nici eu în tine. Mă tem că dacă îţi voi da drumul în apă fără lanţ, ai să te scufunzi şi...

— Dacă am să-mi dau cuvîntul de onoare că mă voi întoarce, aşa va fi.

— Încă n-am avut prilejul să mă conving că eşti un om de onoare. Nu-ţi sînt simpatic şi nu m-ar mira dacă nu te-ai ţine de cuvînt. O iubeşti însă pe Guttiere şi îi vei îndeplini rugămintea. Aşa e? De aceea m-am înţeles cu dînsa. Ea ar dori, fireşte, să nu te mai ţin prizonier, de aceea ţi-a scris acest răvaş şi mi l-a dat ca să-ţi uşureze calea spre libertate. Acum ai înţeles?

Tot ce-i spunea Zurita i se părea lui Ichtyandro verosimil şi convingător. Nu observase însă că Zurita promite să-i redea libertatea numai dacă se va convinge că aurul de pe „Mafaldu” valorează cît perlele sale...

«Ca să pot face o comparaţie, îşi spuse Zurita, Ichtyandro va trebui – am să-i pretind acest lucru – să-şi aducă aici perlele. Astfel voi avea în mina aurul de pe „Mafaldu” şi comoara, şi pe Ichtyandro.»

Dar Ichtyandro n-avea cum să cunoască planurile lui Zurita. Tonul sincer al acestuia avu darul să-l convingă şi după ce se codi puţin, se învoi.

Zurita oftă uşurat. „N-o să mă înşele”, gîndi el.

— Vino mai repede.

Ichtyandro ieşi în grabă pe punte şi se aruncă în apă. Cînd matrozii îl văzură pe Ichtyandro plonjînd, fără lanţ, înţeleseră pe dată că tînărul a plecat să aducă comorile vasului scufundat. Oare Zurita se gîndeşte să devină numai el singur stăpînul acestor bogăţii? Nu era timpul de pierdut. Şi se năpustiră asupra lui.

În timp ce echipajul se lupta cu Zurita, Ichtyandro începu să cerceteze vasul scufundat.

Prin deschizătura uriaşă de pe covertă pătrunse în navă, înotă deasupra scării, ce semăna cu scara unei clădiri mari, şi nimeri în sfîrşit într-un culoar larg. Aici era aproape întuneric. Doar o lumină palidă se cernea prin uşile deschise. Ichtyandro pătrunse printr-una din aceste uşi deschise şi se văzu într-un salon. Hublouri mari, rotunde, luminau slab sala vastă în care puteau să încapă sute de oameni. Ichtyandro se instală pe un policandru superb şi se uită în jur. Ce privelişte bizară! Scaunele de lemn şi măsuţele ridicate de apă se legănau sus, aproape de tavan. Pe o mică estradă văzu un pian cu capacul deschis. Pe podea erau aşternute covoare moi. Lambriul lustruit de mahon al pereţilor se coşcovise pe alocuri. Lîngă un perete văzu cîţiva palmieri.

Ichtyandro părăsi policandrul şi înotă spre palmieri. Deodată, se opri uimit. Un om îi venea în întîmpinare, repetind fiecare din mişcările sale. „O oglindă”, ghici Ichtyandro. Era o oglindă mare care ocupă tot peretele, reflectînd vag, prin apă, interiorul salonului.

Nu avea nici un rost să caute aici comori. Ieşi înot în culoar, coborî pe puntea următoare şi pătrunse într-o încăpere la fel de somptuoasă şi de mare ca salonul de sus – restaurantul, probabil. Pe rafturile bufetului, pe tejghele şi lîngă tejghele, pe jos, erau o mulţime de sticle de vin, borcane de conserve, tot felul de cutii. Din cauza presiunii apei, la multe sticle dopurile intraseră înăuntru, iar cutiile de tablă erau turtite. Tacîmurile rămăseseră pe mese, dar şi pe jos erau o mulţime de furculiţe şi cuţite de argint.

Ichtyandro se îndreptă spre cabine.

Intră în cîteva cabine mobilate după ultima expresie a confortului american, dar nu văzu nicăieri nici un cadavru. Doar într-o singură cabină de pe puntea a treia găsi un cadavru

umflat ce se legăna sub tavan.

„Se vede că mulţi pasageri s-au salvat cu bărcile”, îşi spuse Ichtyandro. Dar coborînd şi mai jos, pe puntea clasei a treia văzu un spectacol înfiorător: în cabine, mulţime de trupuri de bărbaţi, femei şi copii. Erau aici cadavre de albi, chinezi, negri şi indieni.

Echipajul căutase să salveze în primul rînd pe pasagerii bogaţi din clasa întîia, lăsîndu-i pe ceilalţi în voia soartei. Ichtyandro nu reuşi să pătrundă în unele cabine: uşile erau barate de cadavre. Cuprinşi de panică, oamenii se înghesuiseră, căutînd să răzbată pînă la ieşire, împiedicîndu-se unii de alţii şi pierzînd astfel ultima şansă de salvare. În culoarul nesfîrşit se legănau încet cadavre umflate. Se mişca apa ce pătrundea prin hublourile deschise. Îngrozit, Ichtyandro se grăbi să părăsească acest cimitir submarin.

„Oare Guttiere nu ştia unde mă trimite?” se întrebă Ichtyandro. Oare era ea în stare să-l pună să scotocească prin buzunarele înecaţilor, să forţeze încuietoarele valizelor? Nu, ea nu era capabilă de aşa ceva! Se vede că din nou căzuse în cursa întinsă de Zurita. „Voi ieşi la suprafaţă, hotărî Ichtyandro, şi voi cere ca Guttiere să iasă pe punte şi să întărească toate acestea cu gura ei”.

Lunecînd ca un peşte prin nesfîrşitele culoare, şi urcînd astfel de pe o punte pe alta, tînărul ieşi repede la suprafaţă. Înotă grăbit spre „Meduza”.

— Zurita! chemă el. Guttiere!

Dar nu răspunse nimeni. „Meduza” se legăna mută pe valuri. „Unde or fi dispărut cu toţii? se întrebă tînărul. Ce mai pune la cale Zurita?” Se apropie tiptil de goeletă şi se caţără pe punte.

— Guttiere! mai strigă el o dată.

— Aici sîntem! se auzi slab, dinspre mal, glasul lui Zurita. Se uită într-acolo şi-l văzu pe Zurita care-l privea scoţînd prudent capul dintre tufişuri.

— Guttiere s-a îmbolnăvit! Vino încoace, Ichtyandro! strigă Zurita.

Guttiere e bolnavă! O va vedea îndată. Sări în apă şi înotă cît putu de repede spre ţărm.

Ichtyandro dădu să iasă din apă, cînd auzi vocea înăbuşită a Guttierei:

— Zurita minte! Fugi, Ichtyandro!

Tînărul făcu repede cale întoarsă şi se îndepărtă înotînd sub apă. Cînd ajunse departe de ţărm, ieşi la suprafaţa şi privi în jurul său. Văzu pe mal fluturînd ceva alb. Poate era Guttiere care îl felicita pentru libertatea recîştigată. O va mai revedea oare vreodată?...

Ichtyandro înotă repede spre larg. În depărtare zări un mic vas, care înconjurat de spumă se îndrepta spre sud, brăzdînd apa cu prova ascuţită.

„Să mă ţin cît mai departe de oameni”, îşi spuse Ichtyandro şi, cufundîndu-se adînc, dispăru sub apă.

Partea a treia

INIMĂ DE TATĂ

După călătoria nereuşită cu submarinul, Baltazar era frămîntat de cele mai negre gînduri. Pe Ichtyandro nu l-au găsit, iar Zurita dispăruse undeva împreună cu Guttiere.

— Afurisiţii de albi! bombănea moşneagul, stînd singur în dugheană lui. Ne-au alungat de pe pămînturile noastre şi ne-au făcut sclavi. Ne schilodesc copiii. Ne răpesc fiicele. Vor să ne nimicească pe toţi, pînă la unul.

— Bună ziua, frate! se auzi deodată glasul lui Cristo. Îţi aduc o noutate! O mare noutate. Ichtyandro a fost găsit.

— Cum?! Baltazar sări de pe scaun. Spune mai repede!

— Îţi voi spune, numai să nu mă întrerupi, căci altfel îmi pierd firul. Ichtyandro a fost găsit. Tot eu am avut atunci dreptate: se afla pe vasul scufundat. Cînd ne-am depărtat, a ieşit la suprafaţă şi a pornit înot spre casă.

— Şi unde e acum? La Salvador?

— Da, la Salvador.

— Mă voi duce la acest Salvador şi-i voi pretinde să-mi dea copilul înapoi.

— N-o să ţi-l dea! ripostă Cristo. Pe lîngă toate Salvador i-a interzis lui Ichtyandro să iasă în larg. Cîteodată însă îi mai dau eu drumul, pe ascuns...

— Ba o să-l dea! Căci de nu, am să-l omor pe Salvador. Să mergem chiar acum.

Cristo începu să dea speriat din mîini:

— Aşteaptă măcar pînă mîine. Abia am reuşit să-l înduplec pe doctor să mă învoiască să-mi văd „nepoţica”. Salvador a devenit foarte bănuitor. Cînd te priveşte în ochi, parcă te împunge cu pumnalul. Te rog, aşteaptă pînă mîine.

— Fie. Voi veni mîine la Salvador. Iar acum mă duc acolo, pe malul golfului. Poate îl voi vedea măcar de departe pe fiul meu.

Baltazar a stat toată noaptea pe ţărmul stîncos al golfului, scrutînd valurile. Oceanul era foarte agitat. Dinspre miazăzi bătea în rafale un vînt rece, smulgînd spuma de pe greabănele valurilor şi împrăştiind-o pe stîncile de pe ţărm. Valurile izbeau cu un zgomot asurzitor malul. Înecată în avalanşa de nori ce goneau pe cer, luna cînd lumina valurile, cînd dispărea. Cu toată strădania lui, Baltazar nu putu desluşi nimic pe suprafaţa spumegîndă a oceanului. Zorile îl surprinseră încremenit pe o stîncă de pe ţărm. Din negru, oceanul devenise ca plumbul, rămînînd însă la fel de pustiu.

Deodată, Baltazar tresări. Ochii săi ageri zăriră un obiect întunecat ce se legăna pe valuri. Un om! Un înecat poate! Ba nu, omul e întins liniştit pe spate, cu braţele sub cap. Oare el să fie?

Baltazar nu se înşela. Era Ichtyandro.

Se ridică şi strîngîndu-şi mîinile la piept strigă:

— Ichtyandro, fiul meu! Şi ridicînd braţele bătrînul se aruncă în apă.

Căzînd de pe stîncă, se cufundă adînc. Cînd ieşi la suprafaţă, nu mai văzu nimic. Înfruntînd valurile, cu disperare se mai cufundă o dată, dar un val uriaş îl prinse, îl dădu peste cap şi-l aruncă pe ţărm, retrăgîndu-se cu un vuiet surd.

Ud pînă la piele, Baltazar se ridică, privi valurile şi oftă adînc.

— Să mi se fi părut?

După ce vîntul şi soarele îi uscară hainele, Baltazar se îndreptă spre zidul ce străjuia proprietatea lui Salvador şi bătu în poarta de fier.

— Cine e acolo? întrebă un negru, strecurînd o privire prin ferăstruică întredeschisă.

— Am venit la domnul doctor pentru o chestiune foarte importantă.

— Domnul doctor nu primeşte pe nimeni, răspunse negrul şi închise ferăstruica.

Baltazar continuă să bată, să strige, dar nu veni nimeni să-i deschidă. De după zid nu se auzea decît hămăitul ameninţător al cîinilor.

— Stai că-ţi arăt eu ţie, spaniol afurisit, ameninţă Baltazar şi porni spre oraş.

Nu departe de tribunal se afla pulperia[11] „Palma" – o clădire albă, veche şi scundă, cu ziduri groase de piatră. În faţa intrării se afla terasa, nu prea mare, umbrită cu o pînză vărgată. Aici erau mai multe măsuţe şi cactuşi în vase albastre, emailate. Terasa prindea viaţă o dată cu căderea serii. Ziua, muşterii preferau odăile joase şi răcoroase. Pulperia era parcă o secţie a tribunalului. Cînd se judecau procesele, aici veneau reclamanţii, pîrîţii, martorii şi acuzaţii care nu erau încă puşi sub stare de arest.

Aceştia preferau să-şi petreacă timpul aici, bînd vin şi pulche, în nesfîrşitele ore de aşteptare, pînă ce le venea rîndul la judecată. Un puşti isteţ, care făcea mereu naveta între judecătorie şi „Palma", le povestea tot ce se petrece la tribunal. Aranjamentul era foarte comod. Tot aici veneau tot felul de cîrciogari dubioşi şi martori de profesie, care îşi ofereau fără nici o jenă serviciile.

Baltazar fusese de mai multe ori la „Palma" cu treburile prăvăliei sale. El ştia că va găsi aici cine să-i scrie o petiţie. Şi tocmai pentru aceasta venise.

Traversă grăbit terasă, pătrunse în antreu unde se simţi învăluit de o răcoare plăcută, trase aerul în piept, îşi şterse fruntea năduşită şi-l întrebă pe puştiul care se învîrtea în jurul lui:

---

[11] *Pulperia – birt (în limba spaniolă). (N. r.).*

— Larra a venit?

— Don Flores de Larra a venit şi e la masa lui, răspunse dezgheţat băiatul.

Omul, care purta răsunătorul nume de don Flores de Larra, fusese pe vremuri un slujbaş mărunt la judecătorie de unde l-au dat afară pentru luare de mită. Acum, avea mulţi clienţi: acest mare cîrciogar era foarte căutat de toţi cei cu procese dubioase. Şi Baltazar avusese de-a face cu el.

Larra şedea la măsuţă, lîngă o fereastră gotică cu pervaz larg. Avea în faţa lui o cană cu vin şi o servietă burduşită, atît de roasă încît părea roşcată. Din buzunarul hainei sale ponosite, de un verde măsliniu, apărea un stilou gata oricînd să intre în acţiune. Larra – rotofei, chel, complet ras, cu obrajii rumeni, nasul roşu, era plin de sine. Vîntuleţul ce pătrundea prin fereastră făcea să-i fluture cele cîteva fire de păr cărunt. Nici chiar preşedintele curţii în persoană nu şi-ar fi primit clienţii cu mai multă măreţie ca acest Larra.

Văzîndu-l pe Baltazar, schiţă nepăsător din cap un salut, arătă cu un gest fotoliul împletit din faţa lui şi spuse:

— Luaţi loc, vă rog. Ce vă aduce la mine? Doriţi vin sau pulche?

De obicei, el comandă, şi clientul plătea. Baltazar se făcu că nu aude:

— O chestiune importantă, foarte importantă, Larra.

— Don Flores de Larra, îl îndreptă cîrciogarul, sorbind din cană.

Dar Baltazar nu-l luă în seamă.

— Şi în ce constă, mă rog, această importantă chestiune?

— Tu ştii bine, Larra...

— Don Flores de...

— Ţine-ţi boscăriile pentru fraieri! se răsti Baltazar. E ceva foarte serios.

— Atunci dă-i drumul mai repede, răspunse Larra, schimbînd pe dată tonul.

— Îl ştii pe „diavolul mării”?

— N-am avut onoarea să-i fiu prezentat personal, dar am auzit multe despre el, răspunse Larra, reluînd din obişnuinţă tonul grav.

— Ascultă aici! Acela căruia lumea îi spune „diavolul mării” este fiul meu, Ichtyandro.

— Cu neputinţă! exclamă Larra. Eşti beat, pesemne, Baltazar.

Indianul trînti cu pumnul în masă:

— De ieri n-am luat în gură decît cîteva înghiţituri de apă de mare.

Atunci, situaţia e şi mai gravă...

— Ce, crezi poate că m-am scrîntit? Nu, sînt în toate minţile. Taci şi ascultă.

Şi Baltazar îi depănă întreaga poveste. Larra îl asculta pe indian, fără să scoată o vorbă. Sprîncenele sale cărunte se ridicau tot mai sus. Pînă la urmă nu se mai putu stăpîni, renunţă la măreţia lui olimpică şi, pocnind cu palma-i grasă în tăblia mesei, strigă:

— Un milion de draci!

Chelnerul, într-un şorţ alb şi cu un şervet murdar, veni fugă:

— Ce doriţi?

— Două sticle de Sauternes la gheaţă! Şi adresîndu-se lui Baltazar: Straşnic! Formidabilă afacere! Spune drept, ai născocit singur totul? Deşi, ca să fiu sincer, paternitatea ta este tocmai punctul cel mai slab din întreaga afacere.

— Cum, te îndoieşti? Baltazar se aprinse la faţă de mînie.

— Lasă, bătrîne, nu te burzului. Ţi-am spus-o numai ca jurist, din punct de vedere al valorii probelor judiciare: sînt cam şubrede. Dar asta se poate drege. Da. Şi putem cîştiga o groază de bănet.

— Îl vreau pe fiul meu, nu bani, obiectă Baltazar.

— Nu-i om să n-aibă nevoie de bani, mai ales unul – ca tine, de pildă – a cărui familie s-a mărit, spuse Larra sentenţios şi, mijindu-şi ochii cu viclenie, continuă: Iar lucrul cel mai preţios şi cel mai sigur în afacerea Salvador este că am izbutit să aflăm cu ce experienţe şi operaţii se îndeletniceşte doctorul. Îl lucrăm noi şi ai să vezi că din acest sac cu aur – Salvador adică – o să înceapă să curgă pesos, ca portocalele răscoapte pe timp de furtună.

Baltazar abia atinse paharul de vin pe care i-l umpluse Larra.

— Vreau să-mi recapăt fiul. Să-mi faci o petiţie s-o dau la tribunal, spuse el.

— Nu, nu! În nici un caz! se împotrivi speriat Larra. Dacă

începem cu asta stricăm totul. Asta o vom face la sfîrşit.

— Tu, cum mă sfătuieşti? întrebă Baltazar.

— Întîi şi întîi, Larra îşi îndoi degetul mare, vom trimite lui Salvador o scrisoare ticluită în cei mai aleşi termeni. Îl vom informa că am aflat despre operaţiile şi experienţele sale care sînt împotriva legii. Şi dacă doreşte ca ele să nu devină de notorietate publică, va trebui să ne plătească o sumă frumuşică. O sută de mii. Da, cel puţin o sută de mii. Larra se uită întrebător la Baltazar.

Dar acesta tăcea, încruntat.

— Apoi, continuă Larra, după ce vom primi această sumă – şi o vom primi fără îndoială – îi vom trimite încă o scrisoare în termeni şi mai aleşi. Îl vom anunţa că s-a găsit adevăratul tată al lui Ichtyandro şi că dispunem de probe incontestabile. Îi vom scrie că tatăl doreşte să-şi recapete fiul şi nu va ezita să intenteze o acţiune, cu care prilej s-ar putea descoperi cum l-a schilodit Salvador pe Ichtyandro. Dacă Salvador nu vrea să apară în faţa justiţiei şi vrea să păstreze copilul, va trebui să plătească persoanelor indicate de noi, într-un anumit loc şi la anumită oră, un milion de dolari.

Dar Baltazar nu-l mai asculta. Apucă sticla şi dădu s-o arunce în capul lui Larra. Acesta nu-l văzuse niciodată pe bătrîn atît de furios.

Nu te enerva. Încetează. Am glumit. Pune jos sticla! exclamă Larra, apărîndu-şi cu mîna ţeasta lucioasă.

— Tu!... Tu!... urlă Baltazar scos din fire. Îmi propui să-mi vînd copilul, să renunţ la Ichtyandro. Ce, n-ai inimă? Sau poate nu eşti om, eşti un scorpion, o tarantulă, şi nici nu ştii ce înseamnă inimă de tată!

— Cinci! Cinci! Cinci! răcni Larra, înfuriindu-se la rîndul său. Cinci inimi ar trebui să am! Am cinci feciori! Cinci drăcuşori de toate mărimile! Cinci guri! Ştiu, înţeleg, simt! Şi tu îl vei avea pe al tău. Numai să ai răbdare şi să mă asculţi pînă la sfîrşit.

Baltazar se linişti. Puse sticla pe masă şi coborînd capul în piept îl privi pe Larra pe sub sprîncene.

— Hai, să te aud!

— Aşa te vreau! Prin urmare, Salvador ne va plăti un milion. Asta va fi zestrea lui Ichtyandro al tău. Fireşte că voi ciupi şi eu ceva. Ia, colo, vreo sută de mii pentru osteneală şi ca drept de autor pentru invenţia mea. Las' că ne-nţelegem noi.

Salvador va plăti milionul, îmi pun capul. Şi îndată ce va plăti...

— Îl vom da în judecată.

— Mai ai niţică răbdare. Vom oferi editorilor şi redactorilor responsabili de la cel mai mare concern de ziare material despre o crimă senzaţională pentru, să zicem, vreo douăzeci sau treizeci de mii. O să ne prindă bine pentru cheltuieli mărunte. De asemenea poate vom ciupi ceva şi din fondurile speciale ale poliţiei secrete. Cu o afacere ca asta un agent de poliţie poate să facă repede carieră. După ce vom stoarce din cazul Salvador tot ce se poate stoarce, atunci, mă rog, n-ai decît să te duci la tribunal să invoci sentimentele părinteşti şi, de-ţi va ajuta Themis[12] în persoană, ai să-ţi dovedeşti drepturile şi ai să strîngi la pieptu-ţi de părinte pe fiul tău iubit.

Larra dădu păhărelul de duşcă, lovi cu el în masă şi îl privi triumfător pe Baltazar.

— Ce zici de asta?

— Nu mănînc, nu dorm nopţile şi tu îmi propui să tărăgănesc lucrurile la nesfîrşit? începu Baltazar.

— Bine, dar pentru ce? îl întrerupse Larra înflăcărat. Pentru ce? Pentru milioane. Mi-li-oane! Oare nu mai eşti în stare să înţelegi atîta lucru? Doar ai trăit douăzeci de ani fără Ichtyandro.

— Am trăit. Acum însă... într-un cuvînt, scrie petiţia.

— A încetat să mai judece! exclamă Larra. Vino-ţi în fire, omule. Trezeşte-te, bagă-ţi minţile în cap! Milioane! Bani! Aur! Vei putea cumpăra orice îţi pofteşte inima. Tutun de cea mai bună calitate, o maşină, douăzeci de goelete, pulperia asta...

— Scrie petiţia, că de nu, mă voi adresa altcuiva, spuse cu hotărîre Baltazar.

Înţelegînd că nu mai are rost să insiste, Larra clătină din cap, oftă, scoase o coală de hîrtie din servieta roşcată şi-şi smulse stiloul din buzunarul de la piept.

În cîteva minute ticlui o reclamaţie împotriva lui Salvador în care arăta că acesta îşi însuşise în mod ilegal şi-l schilodise pe fiul lui Baltazar.

— Îţi spun pentru ultima oară: gîndeşte-te ce faci, mai zise Larra.

---

[12] *Themis – zeiţa ordinei, dreptăţii şi justiţiei la grecii antici. (N. r.).*

— Ad-o încoace, făcu indianul, întinzînd mîna.

— S-o dai procurorului general. Ştii unde? Îşi dăscăli Larra clientul şi apoi mormăi pentru sine: „Să te poticneşti pe scară şi să-ţi rupi picioarele!”

Ieşind de la procuror Baltazar se lovi nas în nas, pe scară mare, albă, cu Zurita.

— Tu ce cauţi aici? îl întrebă acesta bănuitor. Nu cumva ai venit să mă reclami?

— Pe toţi ar trebui să vă reclam, răspunse Baltazar, gîndindu-se la spanioli în general, dar n-am cui. Ascultă, unde ai ascuns-o tu pe fiica mea?

— Cum îndrăzneşti să mă tutuieşti! izbucni Zurita. Dacă n-ai fi tatăl soţiei mele, te-aş cotonogi cu bastonul ăsta.

Apoi, dîndu-l brutal la o parte pe Baltazar ca să-şi facă loc, urcă scara şi dispăru după o uşă mare de stejar.

UN CAZ COMPLICAT

Procurorul Buenos-Aires-ului fu vizitat de un oaspe rar – episcopul Juan de Garcilasso, superiorul catedralei din localitate. Procurorul, un omuleţ gras, vioi, cu ochişorii înecaţi în grăsime, părul tuns scurt şi mustaţa cănită, se ridică din jilţul său pentru a-l saluta pe episcop. Apoi, grijuliu, îl pofti pe scumpul său oaspe să şadă într-un fotoliu masiv de piele, chiar lîngă birou.

Episcopul şi procurorul erau doi oameni foarte diferiţi. Faţa procurorului era cărnoasă şi roşie, cu buze groase şi un nas borcănat ca o pară. Degetele de la mîini păreau nişte cioturi scurte, groase, iar nasturii de pe pîntecul rotund stăteau parcă gata să sară în orice clipă, neputînd să reţină mormanul tremurător de grăsime.

Faţa episcopului impresiona prin slăbiciune şi paloare. Nasul subţire, coroiat, bărbia ascuţită şi buzele subţiri, aproape vinete, îi dădeau o înfăţişare tipică de iezuit. Deşi episcopul nu se uită niciodată în ochii interlocutorului său, îl observa totuşi cu cea mai mare atenţie. Se bucura de o imensă influenţă şi abandonă deseori treburile bisericeşti pentru a trage iţele complicatului joc politic. Îndată ce salută pe procuror, trecu la scopul vizitei sale.

— Aş dori să ştiu, începu încet episcopul, în ce stadiu se află cazul profesorului Salvador.

— Prin urmare şi prea sfinţia ta se interesează de acest caz! exclamă amabil procurorul. Da, e un proces ce iese cu totul din comun! Apoi, luînd de pe birou un dosar gros, procurorul îl răsfoi şi continuă: în urma reclamaţiei lui Pedro Zurita, am procedat la o percheziţie la domiciliul profesorului Salvador. Declaraţiile lui Zurita, că Salvador face animalelor operaţii cu totul neobişnuite, s-au confirmat pe deplin. În grădinile lui Salvador am descoperit o adevărată fabrică de monştri. Ceva uluitor! Aşa, de pildă, Salvador...

— Cunosc din ziare rezultatele percheziţiei, îl întrerupse cu moliciune episcopul. Ce măsuri aţi luat faţă de acest Salvador? E arestat?

— Da, e arestat. Pe lîngă această noi am adus în oraş, ca probă materială şi martor al acuzării, un tînăr pe nume Ichtyandro, poreclit şi „diavolul mării”.

V-ar fi trecut prin minte că faimosul „diavol al marii”, care ne-a preocupat atîta vreme, nu este decît un monstru din menajeria lui Salvador? În prezent, experţii şi profesorii universitari studiază pe toţi aceşti monştri. Se înţelege că n-am putut aduce în oraş toată menajeria, toate aceste probe materiale vii. Pe Ichtyandro, însă, l-am adus şi l-am instalat în subsolul tribunalului. Avem multă bătaie de cap cu el. Închipuiţi-vă, am fost nevoiţi să comandăm anume o cadă mare, deoarece nu poate trăi fără să stea în apă. Şi într-adevăr se simţea foarte rău. Se vede că Salvador a adus nişte modificări cu totul extraordinare în organismul său, în urma cărora tînărul s-a transformat într-un om-amfibie. Savanţii noştri cercetează această problemă.

— Mă interesează mai mult soarta lui Salvador, spuse tot atît de şters episcopul. În ce articol poate fi încadrată fapta sa? Şi ce părere aveţi: va fi sau nu osîndit?

— Afacerea Salvador e un caz rar în analele justiţiei, răspunse procurorul. Ca să fiu sincer nu ştiu încă să încadrez această infracţiune. Lucrul cel mai simplu ar fi, fireşte, să-l acuzăm pe Salvador de vivisecţii interzise de lege şi de mutilări cauzate acestui tînăr...

Episcopul se încruntă:

— Socotiţi poate că toate aceste fapte ale lui Salvador nu

constituie o crimă?

— Admiţînd chiar că ar constitui, dar ce crimă anume? Continuă procurorul. Am mai primit o declaraţie de la un oarecare Baltazar, un indian. Acesta susţine că Ichtyandro e fiul său. Probele sînt cam slabe, dar ne-am putea folosi de acest indian, ca de un martor al acuzării, dacă experţii ar stabili că Ichtyandro este într-adevăr fiul lui.

— Prin urmare, în cazul cel mai bun, singura acuzaţie ce i se va aduce lui Salvador va fi nerespectarea statutului medicilor şi va fi judecat numai pentru că a operat un copil fără încuviinţarea părintelui?

— Şi poate pentru cauzare de mutilări. Această acuzaţie e mai gravă. Mai există încă ceva care complică acest caz. Experţii înclină să creadă – ce-i drept asta nu este concluzia lor definitivă – că unui om normal nici nu i-ar putea trece prin minte să creeze asemenea monştri şi să facă o operaţie atît de neobişnuită. Se poate întîmpla că experţii să-l declare pe Salvador iresponsabil, alienat.

Strîngîndu-şi buzele subţiri, episcopul rămase tăcut, privind spre un capăt al mesei. Apoi spuse aproape în şoaptă:

— Nu m-am aşteptat la aşa ceva din partea dumitale.

— La ce anume, prea sfinţia ta? întrebă nedumerit procurorul.

— Chiar şi dumneata, un apărător al dreptăţii, pari să justifici faptele lui Salvador, considerînd că operaţiile sale n-ar fi chiar lipsite de rost.

— Dar ce e rău în asta?

— ... Şi nu ştii să găseşti în ele elementele crimei. Dar justiţia bisericii – justiţia divină – priveşte altfel faptele lui Salvador. Îngăduie să-ţi vin în ajutor şi să-ţi dau un sfat.

— Vă rog chiar, bîigui jenat procurorul. Episcopul începu să vorbească încet, ridicînd treptat glasul ca un predicator, ca un acuzator.

Susţii că faptele lui Salvador nu sînt lipsite de un rost? După părerea dumitale, omul şi animalele pe care le-a schilodit ar fi căpătat astfel unele avantaje, pe care înainte nu le-au avut. Ce înseamnă asta? Oare Creatorul l-a făcut pe om ca pe o fiinţă imperfectă? Oare era necesară intervenţia unui profesor pe nume Salvador pentru ca să devină desăvîrşit corpul omului?

Procurorul şedea nemişcat cu privirile pironite în pămînt.

În faţa bisericii el apărea acum în postură de acuzat. Nu se aşteptase la aşa ceva.

— Oare ai uitat ce scrie în Sfînta Scriptură, în Cartea Facerii, capitolul unu, versetul douăzeci şi şase: „Şi-a zis Dumnezeu: să facem pe om după chipul şi după asemănarea Noastră” – şi mai departe versetul douăzeci şi şapte: „Şi a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său”. Iar Salvador are îndrăzneala să denatureze acest chip, această asemănare şi dumneata – chiar dumneata! – găseşti că faptele sale nu sînt lipsite de un scop!

— Iertare, sfinte părinte... reuşi să îngîne procurorul.

— Oare Domnul nu a considerat că opera lui este sublimă, desăvîrşită? Urmă inspirat episcopul. Dumneata cunoşti bine legile omeneşti, dar le uiţi pe cele divine. Adu-ţi aminte de versetul treizeci şi unu, tot din primul capitol al „Facerii”: „Şi a văzut Domnul tot ce a creat şi toate erau foarte bune”. Iar Salvador al dumitale socoate că ceva trebuie schimbat, transformat, schilodit, că oamenii trebuie să devină făpturi care să poată trăi şi pe pămînt şi în apă. Şi dumneata găseşti toate acestea inteligente, raţionale. Oare nu e hulă adusă Domnului? Nu e un sacrilegiu? O profanare? Sau poate legile laice nu mai pedepsesc la noi crimele religioase? Ce se va întîmpla dacă asemenea dumitale toţi vor spune: „Da, Dumnezeu nu l-a creat bine pe om.

Doctorul Salvador trebuie să-l schimbe pe om”? Oare nu e o crimă monstruoasă împotriva religiei?... Domnul a socotit că tot ce a creat este bun. Iar Salvador se apucă să mute capetele animalelor, să le schimbe blănurile, creînd monştri cu adevărat oribili, de parcă şi-ar rîde de Creator. Şi dumneata te întrebi dacă faptele lui Salvador sînt criminale!?

Episcopul se opri. Era foarte mulţumit de efectul vorbelor sale. Apoi, după o scurtă tăcere, începu din nou să vorbească încet, ridicînd treptat glasul:

— Am spus că mă interesează mai mult soarta lui Salvador. Dar mi-ar putea fi indiferentă soarta lui Ichtyandro? Această făptură nu are măcar un nume creştinesc, deoarece Ichtyandro nu înseamnă altceva în limba greacă decît omul-peşte. Chiar dacă Ichtyandro personal nu s-a făcut vinovat cu nimic, dacă el nu este decît o victimă, reprezintă totuşi o jignire adusă Domnului, un sacrilegiu. Prin însăşi existenţa lui

poate să zăpăcească minţile, să trezească gînduri păcătoase, să ducă în ispită pe cei slabi cu duhul, să clintească din credinţa lor slabă pe alţii. Ichtyandro nu trebuie să existe! Cel mai bun lucru ar fi fost dacă Domnul l-ar fi chemat la el, dacă acest sărman tînăr s-ar fi stins din cauza imperfecţiunii trupului său mutilat, episcopul aruncă procurorului o privire plină de subînţelesuri. În orice caz el trebuie să fie acuzat, scos din rîndurile oamenilor, lipsit de libertate. După cîte ştiu a săvîrşit şi el fărădelegi. A furat peşte de la pescari, le-a rupt năvoadele şi în cele din urmă i-a speriat într-atît, încît, după cum cred că ţii minte, ei au refuzat să mai iasă în larg şi oraşul a rămas fără peşte. Salvador cel fără de Dumnezeu şi abjecta sa operă – Ichtyandro – reprezintă o neruşinată provocare aruncată bisericii, Domnului, cerului! Şi biserica nu va depune armele, pînă ce ei nu vor fi nimiciţi.

Episcopul îşi continua rechizitoriul. Procurorul şedea abătut în faţa lui, cu ochii în pămînt, fără a încerca măcar să întrerupă această avalanşă de cuvinte teribile.

Cînd în sfîrşit episcopul termină, procurorul se ridică şi, apropiindu-se de el, spuse cu voce surdă:

— Sînt creştin şi voi veni la confesional să-mi mărturisesc păcatul şi să obţin iertarea sfinţiei voastre. Iar ca funcţionar superior, ţin să vă exprim recunoştinţa pentru ajutorul pe care mi l-aţi dat. Acum crima lui Salvador îmi este clară. El va fi acuzat şi pedepsit. Nici Ichtyandro nu va putea scăpa de sabia justiţiei.

UN NEBUN GENIAL

Procesul nu-l demoraliza pe Salvador. La închisoare rămăsese calm şi sigur de el, cu judecătorul de instrucţie şi cu experţii vorbea de sus, indulgent, aşa cum vorbeşte un adult copiilor.

Firea lui energică nu suporta inactivitatea. Scria mult, făcu cîteva operaţii strălucite la spitalul închisorii. Printre pacienţii săi era şi soţia primului temnicer. O tumoare malignă îi punea viaţa în primejdie şi Salvador a salvat-o de la moarte, atunci cînd medicii chemaţi la consult au refuzat orice intervenţie, declarînd că, în cazul acesta, medicina este neputincioasă.

Sosi şi ziua procesului.

Uriaşa sală de şedinţe era neîncăpătoare pentru toţi acei care doreau să asiste la judecată. Oamenii se înghesuiau prin coridoare, umpluseră toată piaţa din faţa clădirii, priveau prin ferestrele deschise. Mulţi curioşi se urcaseră în copacii ce creşteau lingă tribunal.

Salvador îşi ocupă calm locul, pe banca acuzaţilor. Avea o ţinută atît de demnă, încît un neiniţiat şi-ar fi putut închipui că nu el e acuzatul, ci judecătorul. Salvador refuză să apeleze la serviciile unui avocat.

Sute de priviri curioase erau aţintite asupra lui, dar rar era în stare cineva să înfrunte ochii lui scrutători.

Ichtyandro stîrnise un interes tot atît de mare, dar el nu era în sală. În ultimele zile se simţea foarte rău şi aproape tot timpul şi-l petrecea în cadă plină cu apă, scăpînd astfel de iscodirile sîcîitoare ale curioşilor, în procesul lui Salvador, Ichtyandro figura doar ca martor al acuzării, sau mai curînd, după cum se exprimase procurorul, ca una din probele materiale.

Procesul în legătură cu activitatea criminală a lui Ichtyandro urma să fie judecat separat, după procesul lui Salvador.

Procurorul fusese nevoit să procedeze în felul acesta pentru că episcopul îl zorea să termine mai repede cu Salvador, iar strîngerea de probe împotriva lui Ichtyandro cerea timp. Agenţii procurorului recrutau energic, dar prudent, la pulperia

„Palma”, martori pentru viitorul proces, în care Ichtyandro urma să figureze ca acuzat. Dar episcopul făcea mereu aluzii procurorului că cea mai bună soluţie ar fi dacă Domnul l-ar chema la el pe nefericitul Ichtyandro. Moartea lui ar fi fost cea mai bună dovadă că mîna omului nu poate decît să strice opera divină.

Trei experţi savanţi, profesori universitari, au dat citire concluziilor expertizei. Întreaga asistenţă ascultă cu cea mai mare atenţie părerea oamenilor de ştiinţă, căutînd să nu scape nici un cuvînt.

— La cererea instanţei, îşi începu cuvîntarea expertul principal al tribunalului, profesorul Chein, un om între două vîrste, am examinat animalele şi pe tînărul Ichtyandro, operaţi de profesorul Salvador în laboratoarele sale. De asemenea, am cercetat laboratoarele şi sălile de operaţie ale doctorului, nu mari, dar utilate cu multă pricepere. Profesorul Salvador a aplicat la operaţii nu numai ultimele realizări ale tehnicii chirurgicale, cum ar fi bisturiuri electrice, raze ultraviolete pentru sterilizare şi altele, dar şi instrumente necunoscute încă chirurgilor. Ele au fost confecţionate, probabil, după indicaţiile sale. Nu voi insista asupra experienţelor profesorului Salvador făcute asupra animalelor. Aceste experienţe au constat în operaţii strălucite şi extrem de îndrăzneţe ca concepţie: transplantarea ţesuturilor şi a unor organe întregi, împreunarea prin sutură a două animale, transformarea animalelor cu respiraţia pulmonară în animale cu respiraţia pulmonară şi branhială şi invers, transformarea femelelor în masculi, precum şi în aplicarea unor noi metode de întinerire. În grădinile lui Salvador am văzut copii şi adolescenţi de la vîrsta de cîteva luni pînă la paisprezece ani, aparţinînd diferitelor triburi indiene.

— În ce stare sînt copiii? întrebă procurorul.

— Sînt cu toţii sănătoşi şi plini de viaţă – zburdă şi se joacă prin grădină. Pe mulţi dintre ei Salvador i-a scăpat de la moarte. Indienii aveau încredere în el şi îi aduceau copii din cele mai îndepărtate regiuni – de la Alaska pînă la Ţara de Foc. La el veneau eschimoşii, iaganii, apaşii, taulipangii, sanapanii, indienii botocuzi, pano şi araucani.

În sală se auzi un oftat.

— Indienii din toate triburile îşi aduceau copiii la Salvador.

Procurorul dădu semne de îngrijorare. După discuţia cu

episcopul, care a avut darul să-i îndrepte gîndurile pe un făgaş nou, nu putea asculta cu calm aceste elogii aduse lui Salvador. De aceea, îl întrebă pe expert:

— Ce părere aveţi dumneavoastră, operaţiile pe care le făcea Salvador erau utile şi raţionale?

Dar preşedintele Curţii, un bătrîn cărunt cu chipul aspru, temîndu-se că nu cumva expertul să răspundă afirmativ, se grăbi să intervină:

— Părerile personale ale expertului asupra problemelor ştiinţifice nu interesează Curtea. Vă rog să continuaţi. Ce a rezultat din examinarea tînărului araucan Ichtyandro?

— Corpul său era acoperit cu un înveliş solzos, artificial, continuă expertul, dintr-o substanţă necunoscută, elastică, dar extrem de rezistentă. Analiza acestei substanţe e în curs. Ichtyandro se slujea cîteodată în apă de nişte ochelari cu sticle speciale din flintglass masiv, avînd indicii de refracţie aproape doi. În felul acesta el putea să vadă bine sub apă. Cînd i-am scos învelişul solzos, am văzut sub omoplaţi nişte deschizături rotunde avînd zece centimetri în diametru şi acoperite cu cinci lamele subţiri semănînd cu branhiile de rechin.

În sală se auziră exclamaţii înăbuşite, de uimire. Da, continuă expertul, pare de necrezut, dar Ichtyandro are plămîni de om şi în acelaşi timp şi branhii de rechin, de aceea el poate trăi şi pe pămînt şi în apă.

Un om-amfibie? întrebă ironic procurorul.

— Da, într-o anumită privinţă, un om-amfibie.

— Dar de unde au răsărit branhii de rechin la Ichtyandro? întrebă preşedintele.

Expertul desfăcu larg braţele:

— E o enigmă pe care poate profesorul Salvador în persoană va binevoi să ne-o explice. Iată părerea noastră: conform legii biologice a lui Haeckel, orice fiinţă vie, în dezvoltarea sa, repetă toate formele pe care le-a parcurs specia respectivă în decursul vieţii sale de veacuri. Se poate afirma cu certitudine că primii strămoşi ai omului respirau cu ajutorul branhiilor.

Procurorul dădu să se scoale, dar preşedintele îl opri cu un gest.

— În a douăzecea zi a dezvoltării sale, găsim la embrionul uman patru pliuri branhiale, aşezate una după alta. Mai tîrziu

însă aparatul branhial al embrionului se modifică: primul arc branhial se transformă parte în canalul auditiv cu oscioare auditive şi în trompa lui Eustache, iar porţiunea sa de jos în mandibulă; arcul al doilea se transformă în coarnele şi corpul osului hioid; şi al treilea în cartilagiul tiroid al laringelui. Nu credem că profesorul Salvador a reuşit să oprească dezvoltarea lui Ichtyandro în fază embrionară. E adevărat însă că ştiinţa cunoaşte cazuri, cînd la adulţi s-au păstrat pe gît, sub maxilar, orificiile branhiale neacoperite, aşa-numitele fistule cervicale. Se înţelege însă că nu poţi trăi în apă cu aceste resturi de branhii. Dacă în dezvoltarea embrionului ar fi intervenit o anomalie, ar fi putut rezulta două situaţii: sau ar fi continuat să se dezvolte branhiile, pe seama organului auditiv, survenind şi alte modificări anatomice şi în acest caz Ichtyandro ar fi devenit un monstru cu un cap nedezvoltat, pe jumătate de peşte, pe jumătate de om; sau ar fi învins totuşi tendinţa de dezvoltare normală a omului, şi ar fi dispărut branhiile. Ori Ichtyandro e un tînăr perfect normal, cu un auz bun, mandibulă bine dezvoltată şi plămîni normali. Dar pe lîngă aceasta el posedă şi branhii bine dezvoltate. Cum funcţionează branhiile şi plămînii, care este corelaţia dintre ele, dacă apa trece prin gură şi plămîni, spre branhii sau pătrunde în ele prin deschiderea mică pe care am găsit-o pe corpul lui Ichtyandro, mai sus de orificiul branhial rotund, asta, n-o ştim. Am putea răspunde la aceste întrebări, numai dacă am fi făcut o disecţie. Repet, e o enigmă, pe care trebuie să o dezlege profesorul Salvador. Profesorul ar trebui să ne explice de asemenea cum au apărut cîinii care seamănă cu jaguarii, animale ciudate, neobişnuite, precum şi maimuţele-amfibii – aceste repetări ale cazului Ichtyandro.

— Aşadar, care este în principiu concluzia dumneavoastră? întrebă preşedintele.

Profesorul Chein, care şi el era un savant şi chirurg cu renume, răspunse cu toată sinceritatea:

— Recunosc că nu pricep nimic din toate acestea. Un singur lucru pot să spun: ceea ce a făcut profesorul Salvador poate fi numai opera unui geniu. Se vede că Salvador s-a gîndit că în meseria lui de chirurg a atins o perfecţiune care îi permite să desfacă, să refacă şi să adapteze corpul animalului şi al omului după bunul său plac. Şi cu toate că aceste transformări el le-a realizat într-un mod strălucit, cutezanţa şi amploarea

concepţiei frizează... nebunia.

Salvador zîmbi dispreţuitor.

N-avea de unde să ştie că experţii doreau să-i uşureze situaţia, şi să pună problema iresponsabilităţii sale, pentru a putea înlocui regimul penitenciar cu un regim de spital.

— Nu susţin că ar fi nebun, continuă expertul, observînd zîmbetul lui Salvador, dar în tot cazul, după părerea noastră, acuzatul ar trebui internat într-un ospiciu, unde să rămînă mult timp sub observaţia psihiatrilor.

— Curtea n-a ridicat problema iresponsabilităţii acuzatului, dar va examina această chestiune, spuse preşedintele. Profesor Salvador, sînteţi bun să răspundeţi la unele întrebări ale experţilor şi ale procurorului?

— Da, răspunse Salvador, am să dau explicaţiile necesare. Doresc însă că acesta să fie şi ultimul meu cuvînt.

ACUZATUL ARE CUVÎNTUL!

Salvador se ridică încet şi-şi plimbă privirile prin sală, ca şi cum ar fi căutat pe cineva. Printre cei de faţă îi zări pe Baltazar, Cristo şi Zurita. În prima bancă şedea episcopul. Salvador zăbovi puţin cu privirile asupra lui şi zîmbi abia perceptibil. Apoi începu să caute din nou, cercetînd cu atenţie întreaga sală.

— Nu văd aici pe adevăratul păgubaş, spuse în sfîrşit Salvador.

— Eu sînt păgubitul! strigă deodată Baltazar, sărind de pe scaun. Dar Cristo îl trase de mîneca şi-l sili să se aşeze.

— La care păgubaş vă referiţi? întrebă preşedintele. Dacă aveţi în vedere animalele pe care le-aţi schilodit, Curtea n-a găsit de cuviinţă să le aducă aici.

Dar Ichtyandro, omul-amfibie, se află în clădirea tribunalului.

— Mă gîndesc la Cel-de-sus, răspunse calm şi serios Salvador.

Auzind acest răspuns, preşedintele uimit se lăsă pe speteaza fotoliului: „Salvador a înnebunit cu adevărat? Sau simulează nebunia pentru a scăpa de închisoare?”

— Ce vreţi să spuneţi prin asta? întrebă preşedintele.

— Cred că acest lucru trebuie să fie limpede Curţii, răspunse Salvador. Cine este principalul şi singurul păgubaş? E clar că numai Dumnezeu. După părerea Curţii, am adus prin faptele mele un prejudiciu prestigiului său, pătrunzînd cu forţa în domeniul lui. El s-a declarat perfect satisfăcut de tot ce a creat, cînd deodată vine un doctor oarecare şi spune: „Asta nu e bine făcut. Asta trebuie modificat”. Şi începe să transforme opera Domnului, după cum crede el că e mai bine...

— E o profanare! Cer ca spusele acuzatului să fie trecute în procesul-verbal, izbucni procurorul cu aerul unui om jignit în cele mai sacre sentimente.

Salvador ridică din umeri.

— Nu fac decît să redau esenţa rechizitoriului. Oare toată acuzarea nu se reduce la aceasta? Am studiat dosarul. La început eram acuzat că aş fi făcut vivisecţii şi cauzat mutilări.

Acum, mi se mai aduce încă o învinuire: blasfem. De unde bate acest vînt? Oare nu dinspre catedrală?

Profesorul Salvador aruncă o privire episcopului. Aţi pus singur la cale un proces în care figurează, nevăzut, din partea acuzării, Cel-de-sus, în calitate de păgubit, iar pe banca acuzării, alături de mine, se află în calitate de inculpat Charles Darwin. Se prea poate ca spusele mele să mîhnească unele persoane care se află în sală, dar insist asupra afirmaţiei că organismul animalelor şi chiar al omului nu este perfect şi necesită unele modificări. Sper că episcopul Juan de Garcilasso, superiorul catedralei, aici de faţă, va confirma acest lucru.

Cuvintele doctorului stîrniră uimirea întregii săli.

— Prin 1915, cu puţin înaintea plecării mele pe front, continuă Salvador, am avut prilejul să fac o mică modificare în organismul onorabilului episcop, şi anume: i-am tăiat apendicele, această anexă inutilă şi dăunătoare a cecumului. După cîte îmi amintesc, pe cînd era întins pe masa de operaţie, sacerdotul, pacientul meu, n-a obiectat împotriva denaturării chipului asemănător cu Domnul, pe care am săvîrşit-o cu bisturiul, tăindu-i o părticică din corp. Oare n-a fost aşa? întrebă Salvador, uitîndu-se ţintă la episcop.

Juan de Garcilasso nici nu clipi. Numai obrajii săi palizi se colorară un pic în roz, iar degetele sale subţiri tremurară uşor.

— Şi am mai avut şi un alt caz, pe cînd mă ocupam încă cu practica particulară şi făceam operaţii de întinerire. Oare nu mi s-a adresat, cu rugămintea să-l întineresc, onorabilul procuror, signor Augusto de...

Procurorul încercă să protesteze, dar cuvintele sale fură înăbuşite de rîsetele sălii.

— Vă rog să reveniţi la subiect, interveni aspru preşedintele.

— Această observaţie ar fi mult mai indicată pentru Curtea însăşi, pară Salvador. Nu eu, ci Curtea a pus astfel problema. Se prea poate că unii dintre cei prezenţi să se fi speriat la gîndul că toţi cei de faţă nu sînt decît maimuţele sau chiar peştii de ieri, care au căpătat facultatea de a vorbi şi auzi, deoarece arcurile lor branhiale s-au transformat în organele vorbirii şi audiţiei. Ei, dacă nu chiar maimuţe sau peşti, în orice caz urmaşii acestora. Şi apoi, adresîndu-se procurorului care dădea semne de nerăbdare: Liniştiţi-vă! N-am de gînd angajez

aici discuţii în contradictoriu sau să ţin o conferinţă despre teoria evoluţiei. Şi, după o scurtă pauză, Salvador continuă: Nenorocirea nu este că omul se trage din animal, ci că n-a încetat să fie animal... Un animal brutal, rău, lipsit de raţiune. Savantul meu coleg n-a făcut bine că v-a speriat. Ar fi putut să nu vă vorbească despre dezvoltarea embrionului. N-am încercat să influenţez embrionul şi nici să încrucişez animalele. Sînt chirurg. Singura mea unealtă este bisturiul. Ca chirurg am avut prilejul să-i ajut pe oameni, am căutat să-i vindec. În timpul operaţiilor a trebuit de multe ori să transplantez ţesuturi, organe, glande. Ca să perfecţionez această metodă am făcut experienţe de transplantarea ţesuturilor la animale.

Ţineam mult timp sub observaţie animalele operate, la mine în laborator, străduindu-mă să aflu, să cercetez ce se întîmpla cu organele transplantate într-un loc nou, cîteodată neobişnuit. Cînd observaţiile mele se terminau, animalul era mutat în grădină. Aşa a luat fiinţă această grădină-muzeu. M-a pasionat îndeosebi problema schimbului şi transplantării ţesuturilor la animale foarte diferite din punct de vedere al structurii lor, de pildă peşti şi mamifere, şi invers. Şi aci am ajuns la rezultate pe care chiar oamenii de ştiinţă le consideră în general irealizabile. Dar eu nu văd nimic extraordinar în aceasta. Ceea ce am făcut eu astăzi, mîne o va face orice chirurg. Profesorul Chein a auzit probabil de ultimele operaţii ale chirurgului german Sauerbruch. Acesta a reuşit să înlocuiască un femur bolnav cu o tibie.

— Dar Ichtyandro? întrebă expertul.

— Ichtyandro e mîndria mea. Dificultăţile de care m-am lovit la operaţia ce i-am făcut-o nu erau numai de ordin tehnic. Trebuia să modific însuşi modul de funcţionare a organismului omenesc. Am sacrificat şase maimuţe cu experienţele prealabile, pînă mi-am atins scopul şi l-am putut opera pe copil, fără să-i pun viaţa în primejdie.

— Dar în ce a constat această operaţie? întrebă preşedintele.

— Am transplantat copilului branhiile unui rechin tînăr şi astfel copilul a căpătat posibilitatea de a trăi şi pe uscat şi în apă.

În sală răsunară exclamaţii de uimire. Corespondenţii diferitelor ziare, prezenţi în sală, alergară la telefon, grăbiţi să

comunice redacţiilor respective această noutate.

— Mai tîrziu, am obţinut rezultate şi mai bune. Ultima mea realizare – maimuţa-amfibie pe care aţi văzut-o – poate trăi un timp nedeterminat, atît pe uscat cît şi în apă, fără ca acest lucru să-i pericliteze sănătatea. Ichtyandro, însă, poate trăi pe uscat cel mult 3-4 zile. Pentru el este foarte vătămător să se afle prea mult timp pe uscat; plămînii îi obosesc, branhiile se usucă şi îi provoacă dureri sfredelitoare intercostale. Din păcate, timpul cît am fost plecat, Ichtyandro n-a respectat regimul prescris de mine: a stat prea mult pe uscat, şi-a obosit excesiv plămînii şi a contractat o boală gravă. Echilibrul organismului său a fost tulburat şi acum e nevoit să stea în apă cea mai mare parte din timp. Din omul-amfibie el se transformă în omul-peşte...

— Îngăduiţi-mi să pun o întrebare acuzatului, se adresă procurorul preşedintelui. Cum de i-a venit lui Salvador ideea să creeze un om-amfibie şi ce scop a urmărit prin aceasta?

— Ideea care m-a îndemnat s-o fac e mereu aceeaşi: omul nu este perfect. Devenind în cursul evoluţiei mult superior strămoşilor săi – animalele, omul a pierdut în acelaşi timp multe din însuşirile pe care le avusese în fazele inferioare de dezvoltare, pe cînd era animal. Astfel, omul ar avea imense avantaje dacă ar putea trăi în apă. De ce să nu-i redăm această însuşire? Istoria evoluţiei faunei ne învaţă că toate animalele terestre şi pasările se trag din animalele acvatice, adică au ieşit din ocean. Ştim de asemenea că unele animale terestre s-au întors din nou în apă. Delfinul era un peşte. Ieşind pe uscat a devenit mamifer, iar apoi s-a întors în apă, deşi, asemenea balenelor, a rămas mamifer. Şi balena şi delfinul respiră prin plămîni. Delfinul ar putea fi ajutat să devină o amfibie care respiră şi prin branhii şi prin plămîni. Ichtyandro m-a rugat să fac o asemenea operaţie. Atunci prietenul său, delfinul Leading, ar putea rămîne mai mult timp împreună cu el sub apă. Tocmai mă pregăteam s-o fac. Primul peşte între oameni şi primul om între peşti, era firesc ca Ichtyandro să se simtă singur. Dacă, după el şi alţi oameni ar pătrunde în ocean, viaţa s-ar schimba cu desăvîrşire. Atunci oamenii ar birui uşor această puternică stihie: apa. Ştiţi voi oare cîtă forţă ascunde această stihie? Suprafaţa oceanului este de trei sute şaizeci şi unu de milioane cincizeci de mii kilometri pătraţi. Întinsul apelor ocupă mai mult de şapte zecimi din suprafaţa globului pămîntesc. Dar această

pustietate cu inepuizabilele ei rezerve de hrană şi de materii prime industriale ar putea cuprinde milioane, miliarde de oameni. Peste trei sute şaizeci şi unu de milioane kilometri pătraţi, asta este numai întinderea, suprafaţa. Or, oamenii ar putea trăi acolo pe cîteva etaje submarine. În ocean s-ar putea instala miliarde de oameni, neînghesuiţi, nestrîmtoraţi.

Şi ce forţă! Ştiţi voi oare că apele oceanului absorb o energie solară egală ca forţă cu şaptezeci şi nouă de miliarde cai putere? Dacă n-ar ceda căldura aerului şi dacă n-ar exista şi alte forme de pierdere a căldurii, oceanul ar fierbe în clocot. Deci, practic, o rezervă inepuizabilă de energie. Cum valorifică omul terestru această energie? Aproape deloc.

Dar puterea curenţilor marini?! Numai Golfstream-ul deplasează împreună cu curentul Florida nouăzeci şi unu de miliarde tone de apă pe oră. De vreo trei mii de ori mai mult decît deplasează un fluviu mare. Şi aceasta doar un singur curent marin! Cum valorifică omul terestru curenţii? Aproape deloc.

Iar unde mai puneţi puterea valurilor, a fluxului! Forţa cu care izbesc valurile ţărmul atinge treizeci şi opt de mii de kilograme – treizeci şi opt de tone, la fiecare metru pătrat de suprafaţă. Înălţimea la care se avînta valurile atinge patruzeci şi trei de metri şi valul poate ridica o greutate pînă la un milion de kilograme – ca de pildă, bucăţi de stîncă. Fluxurile ating o înălţime de peste şaisprezece metri, adică înălţimea unui bloc cu patru etaje. Cum valorifică omenirea aceste forţe? Aproape deloc.

Pe uscat, vieţuitoarele nu se pot ridica mult deasupra suprafeţei şi nici pătrunde prea adînc în interior, în ocean, însă, viaţa e pretutindeni – de la ecuator pînă la poli, de la suprafaţă pînă la o adîncime de aproape zece kilometri.

Cum folosim noi inepuizabilele bogăţii ale oceanelor? Pescuim, sau mai bine zis prindem peşti din pojghiţa superficială a oceanului, şi nu folosim deloc adîncurile. Culegem bureţi, mărgean, perle, alge şi atît.

Efectuăm şi unele lucrări sub apă: construirea podurilor şi stăvilarelor, ridicăm navele scufundate – şi asta-i tot. Dar şi aceste lucrări se efectuează cu multă greutate, cu mult risc, adeseori cu jertfe omeneşti. Sărman om terestru, care nu rezistă sub apă nici două minute. Cum se poate lucra în asemenea

condiţii!?

Altceva ar fi dacă omul ar putea trăi şi lucra în apă fără costume de scafandru, fără aparate de oxigen.

Ce de comori ar fi descoperit el! Iată Ichtyandro de pildă. El mi-a povestit... dar mai bine tac, ca să nu ispitesc demonul lăcomiei omeneşti. Ichtyandro mi-a adus de pe fundul mării probe de metale rare şi de alte roci. O, nu vă emoţionaţi. Mi-a adus probe mici de tot. Dar s-ar putea ca aceste zăcăminte să se găsească în ocean în cantităţi imense.

Dar comorile scufundate?

Amintiţi-vă, de pildă, de transatlanticul „Luisitania”.

În primăvara anului 1916 a fost scufundat de nemţi lîngă coastele Irlandei. În afară de bijuteriile pe care le aveau cei o mie cinci sute de pasageri care au pierit, pe „Luisitania” se găseau monezi de aur în valoare de o sută cincizeci de milioane de dolari, precum şi lingouri de aur în valoare de cincizeci de milioane de dolari! (*Rumoare în sală*.) Pe lîngă aceastã, mai existau două casete cu briliante cu destinaţia Amsterdam. Printre briliante se afla unul dintre cele mai preţioase din lume – „Calif”, care valorează milioane. Se înţelege că nici chiar un om ca Ichtyandro n-ar putea coborî la o adîncime mare – pentru aceasta ar trebui creat un om (*aici procurorul scoase o exclamaţie de indignare*) care ar putea suporta o presiune mare, asemenea peştilor abisali. De altfel nu cred că acest lucru ar fi absolut imposibil. Dar nu se poate face totul dintr-o dată.

— Dacă nu mă înşel, vă atribuiţi însuşirile unei divinităţi atotputernice? remarcă procurorul.

Salvador nici nu dădu atenţie cuvintelor sale şi continuă:

— Dacă omul ar putea trăi în apă, atunci valorificarea oceanului, a adîncurilor sale ar progresa cu paşi gigantici. Marea ar înceta să mai fie o stihie îngrozitoare, care reclamă victime omeneşti. N-ar mai trebui să jelim înecaţii.

Toţi cei prezenţi parcă vedeau aievea lumea submarină cucerită de omenire. Ce largi perspective ar deschide supunerea oceanului! Nici chiar preşedintele nu-şi putu stăpîni o întrebare:

— De ce n-aţi publicat rezultatele experienţelor dumneavoastră?

— Nu eram grăbit să ajung pe banca acuzaţilor, răspunse zîmbind Salvador, şi pe lîngă aceasta, mă temeam că în condiţiile regimului nostru, invenţia mea să nu facă mai mult rău

decît bine. S-a şi încins lupta în jurul lui Ichtyandro. Cine m-a pîrît din răzbunare? Acest Zurita care mi l-a răpit pe Ichtyandro. Iar de la Zurita te pomeneşti că l-ar fi luat pe Ichtyandro generalii şi amiralii, ca să-l silească pe omul-amfibie să scufunde nave de război. Nu, n-am putut să fac din Ichtyandro sau din „Ichtyandrii" un bun al tuturora, într-o ţară unde lupta şi cupiditatea transformă într-o calamitate cele mai de seamă descoperiri, făcînd să crească suferinţele oamenilor. M-am gîndit la…

Salvador tăcu. Schimbă brusc tonul şi, continuă, uitîndu-se zîmbind spre expert:

— Mai bine să tac, că altfel mă veţi socoti nebun. Nu, refuz cinstea de a fi socotit nebun, chiar dacă s-ar adăuga şi epitetul de genial. Nu sînt nici nebun şi nici maniac. Oare n-am înfăptuit tot ce mi-am propus? Aţi văzut cu ochii voştri realizările mele. Dacă consideraţi că ceea ce am făcut este o crimă, vă rog să mă judecaţi după toate rigorile legii. Nu solicit indulgenţă.

LA ÎNCHISOARE

Experţii care primiseră misiunea să-l examineze pe Ichtyandro trebuiau să avizeze nu numai asupra însuşirilor fizice ale tînărului, dar şi asupra facultăţilor sale mintale.

— În ce an sîntem? În ce lună? Ce zi e astăzi? îl întrebau experţii.

Ichtyandro răspundea:

— Nu ştiu.

Uneori nu putea răspunde la cele mai simple întrebări. Dar nu se putea spune că nu e normal. Ignoră multe din cauza condiţiilor specifice în care fusese crescut şi în care trăise. Parcă ar fi fost un copil mare. Şi experţii conchiseră: „Ichtyandro nu are capacitatea juridică”. Asta însemna că nu poate fi judecat. Instanţa clasă dosarul şi institui o tutelă asupra lui Ichtyandro. Doi oameni s-au oferit să fie tutorii lui: Zurita şi Baltazar.

Salvador avea dreptate susţinînd că Zurita îl pîrîse din răzbunare. Dar pe lîngă dorinţa de a se răzbuna pentru pierderea lui Ichtyandro, Zurita mai urmărea şi alt scop: dorea să pună din nou mîna pe Ichtyandro, şi de aceea voia să-i devină tutore. Mitui cu vreo zece perle de valoare pe judecători şi pe membrii consiliului de tutelă. Acum era pe cale să-şi atingă scopul.

Invocîndu-şi paternitatea, Baltazar cerea ca el să fie numit tutorele lui Ichtyandro. Dar n-avu noroc. Cu toată strădania lui Larra, experţii declarară că nu se poate stabili identitatea lui Ichtyandro cu copilul lui Baltazar, născut cu douăzeci de ani în urmă. Declaraţiile unui singur martor – Cristo, care pe lîngă această mai era şi fratele lui Baltazar, nu inspirau experţilor prea multă încredere.

Larra nu ştia că în această afacere se amestecaseră procurorul şi episcopul. Tribunalul avea nevoie de Baltazar în timpul procesului ca de un păgubit, ca de un părinte al cărui fiu fusese răpit şi schilodit. Dar nici tribunalul şi nici biserica n-aveau nici un interes să recunoască paternitatea lui Baltazar şi să îi redea copilul: ele doreau să se descotorosească de Ichtyandro odată pentru totdeauna.

Cristo, care între timp se mutase la fratele său, era

îngrijorat de starea acestuia. Baltazar putea să stea ore în şir dus pe gînduri, uitînd să doarmă şi să mănînce, sau fără veste începea să se agite ca un nebun, să alerge de colo pînă colo prin dugheană ţipînd: „Fiul meu, fiul meu!” în asemenea clipe îi înjura pe spanioli în toate limbile pe care le cunoştea.

Odată, după o astfel de criză, Baltazar îi spuse fără veste lui Cristo:

— Ascultă, frate, mă duc la închisoare. Am să dau temnicerului cele mai frumoase perle pe care le am, ca să-mi dea voie să-l văd pe Ichtyandro. Vreau să-i vorbesc. El singur o să recunoască în mine pe tatăl său. Este cu neputinţă ca un fiu să nu-şi recunoască tatăl: vocea sîngelui!

Cristo încercă să-l convingă pe fratele său să nu se ducă, dar degeaba. Baltazar era neclintit în hotărîrea să.

Se duse le închisoare. Se tăvăli plîngînd la picioarele temnicerilor. Milogindu-se şi presărînd cu perle tot drumul de la poartă pînă la clădirea închisorii, ajunse în sfîrşit la celula lui Ichtyandro.

Era o cămăruţă mică, unde abia pătrundea lumina printr-o ferăstruică îngustă, cu zăbrele. Aici era zăpuşeală şi un aer infect: temnicerii schimbau rar apa din cadă şi nu prea îşi dădeau osteneala să strîngă de pe jos resturile putrede de peşte, cu care era hrănit neobişnuitul deţinut.

La perete, în faţa ferestrei, stătea o cadă de tablă.

Baltazar se apropie de cadă şi privi suprafaţa întunecată a apei sub care se afla Ichtyandro.

— Ichtyandro! Chemă el încet. Ichtyandro… Suprafaţa apei se increţi, dar tînărul nu apăru. După ce aşteptă puţin, Baltazar întinse o mînă tremurîndă şi o cufundă în apa caldă. Mîna sa atinse un umăr.

Din cadă apăru deodată capul ud al lui Ichtyandro. Tînărul întrebă:

— Cine eşti? Ce doreşti?

Baltazar căzu în genunchi şi întinzînd braţele începu să vorbească repede:

— Ichtyandro! Eu sînt tatăl tău. Adevăratul tău tată. Salvador nu ţi-e tată. Salvador e un om rău. El te-a schilodit... Ichtyandro! Ichtyandro! Hai, uită-te bine la mine. Oare nu-ţi recunoşti tatăl?

Apa se prelingea încet din părul des al tînărului pe faţa lui

palidă şi picura de pe bărbie. Se uita trist, puţin mirat, la bătrînul indian.

— Nu te cunosc, răspunse tînărul.

— Ichtyandro, strigă Baltazar, uită-te bine la mine! Şi deodată bătrînul indian apucă capul tînărului, îl trase spre el şi începu să-l acopere cu sărutări, vărsînd lacrimi fierbinţi. Ferindu-se de aceste mîngîieri neaşteptate, Ichtyandro începu să se agite în cadă, revărsînd apa pe dalele pardoselii.

O mînă îl apucă pe Baltazar de guler, îl ridică în aer şi-l zvîrli într-un ungher. Bătrînul se prăbuşi cu zgomot pe podea, lovindu-se tare cu capul de peretele de piatră.

Cînd deschise ochii îl văzu pe Zurita aplecat asupra lui. Ţinea strîns pumnul drept, gata să-l lovească, iar în mîna stînga avea o hîrtie pe care o agita triumfător.

— O vezi? E decizia prin care sînt numit tutorele lui Ichtyandro. Va trebui să-ţi cauţi aiurea un fiu bogat. Iar pe acest tînăr îl duc mîine dimineaţa acasă la mine. Ai înţeles?

Întins pe podea, Baltazar începu să mîrîie surd, ameninţător.

Peste o clipă sări în picioare şi se năpusti, răcnind sălbatic, asupra duşmanului său şi reuşi să-l doboare.

Smulse din mîinile lui Zurita hîrtia şi o băgă în gură, continuînd să-i care la pumni. Se încinse o luptă crîncenă.

Temnicerul, care stătea în prag cu cheile în mînă, se socoti dator să păstreze cea mai strictă neutralitate. Amîndoi combatanţii îl mituiseră bine şi nu voia să-i stingherească. Numai cînd Zurita îşi încleşta degetele pe gîtul bătrînului, se alarmă:

— Să nu-l gîtui!

Turbat de mînie, Zurita nu ţinu seama de cuvintele temnicerului şi Baltazar ar fi păţit-o rău de tot, dacă în celulă n-ar fi apărut un personaj nou.

— Splendid! Domnul tutore se antrenează în exercitarea drepturilor sale! Se auzi glasul lui Salvador. Ce păzeşti aici? Sau poate nu-ţi cunoşti îndatoririle? Se răsti el la temnicer, ca şi cînd ar fi fost directorul închisorii.

Intervenţia doctorului avu efect. Temnicerul se aruncă între cei doi oameni încăieraţi.

Atraşi de zgomot mai veniră şi alţi temniceri şi în curînd reuşiră să-i despartă.

Zurita avea toate motivele să se considere învingător. Totuşi, deşi înfrînt, Salvador era mai puternic decît toţi adversarii săi. Pînă şi aici, în această celulă, deţinut fiind, Salvador reuşea să se facă ascultat de oameni şi să dea evenimentelor cursul dorit.

— Duceţi-i de aci pe aceşti scandalagii, porunci Salvador temnicerilor. Vreau să rămîn singur cu Ichtyandro.

Temnicerii îi dădură ascultare. Îi scoaseră afară pe Zurita şi Baltazar, fără să ţină seama de protestele şi de înjurăturile lor. Uşa celulei se închise cu zgomot.

Cînd glasurile se topiră undeva în fundul coridorului, Salvador se apropie de cadă şi-i spuse lui Ichtyandro care scosese capul din apă:

— Ridică-te, Ichtyandro. Vino în mijlocul celulei, vreau să te examinez.

Tînărul făcu întocmai.

— Foarte bine, continuă Salvador. Vino mai la lumină. Respiră. Mai adînc. Încă o dată. Acum nu respira. Aşa...

Salvador percuta pieptul lui Ichtyandro şi, lipindu-şi urechea, îi auzi respiraţia întretăiată.

— Ai senzaţia că te înăbuşi?

— Da, tată, răspunse Ichtyandro.

— Singur eşti de vină, răspunse Salvador. N-aveai voie să rămîi atît de mult pe uscat.

Ichtyandro plecă capul şi căzu pe gînduri. Apoi deodată îl privi pe Salvador drept în ochi şi-l întrebă:

— De ce n-aveam voie, tată? De ce toţi au voie şi eu nu?

Lui Salvador îi era mult mai greu să suporte această privire plină de un reproş ascuns, decît îi fusese să răspundă întrebărilor ce i se puseseră la proces. O înfruntă însă cu curaj:

— Fiindcă ceea ce ai tu, nu are nici un alt om: eşti singurul care poate trăi în apă... Spune, Ichtyandro, dacă ţi s-ar fi dat să alegi între a fi la fel ca toţi oamenii şi a trăi pe pămînt, sau a trăi numai în apă, ce-ai fi preferat?

— Nu ştiu... răspunse tînărul, după o scurtă gîndire. Îi erau la fel de dragi lumea marină şi pămîntul,

Guttiere. Acum însă, pe Guttiere o pierduse pentru totdeauna...

— Acum aş prefera oceanul, răspunse tînărul într-un tîrziu.

— Această alegere ai făcut-o mai de mult, Ichtyandro, prin

aceea că, nedîndu-mi ascultare, ai tulburat echilibrul organismului tău. De acum înainte vei putea trăi numai în apă.

— Dar nu în această apă murdară, oribilă. Am să mor aici. Vreau în larg, în ocean!

Salvador îşi înăbuşi un suspin.

— Voi face totul ca să te scot cît mai repede din această închisoare, Ichtyandro. Curaj! Şi lovindu-l îmbărbătător de cîteva ori pe umăr, se întoarse în celula lui.

Aici, se aşeză pe un scăunel lîngă masa îngustă şi căzu pe gînduri.

Ca orice chirurg, cunoscuse şi el insuccese. Cîte vieţi se stinseseră sub bisturiul său, din vina lui, înainte ca el să fi atins perfecţiunea. Dar nu se gîndea niciodată la aceste victime. Au pierit zeci de oameni, dar mii de vieţi au fost salvate. Acest calcul îl satisfăcea pe deplin.

Se simţea însă răspunzător de soarta lui Ichtyandro. Tînărul era mîndria lui. Îl iubea ca pe operă sa cea mai bună. Pe lîngă această se ataşase de Ichtyandro şi-l îndrăgise ca pe propriul său fiu. De aceea, boala şi soarta tînărului îl preocupau, îl îngrijorau atît de mult pe Salvador.

Cineva bătu la uşa celulei.

— Intră! strigă Salvador.

— Nu vă deranjez, domnule profesor? întrebă încet temnicerul şef.

— Deloc, făcu Salvador, ridicîndu-se. Cum se simte nevasta, copilul?

— Mulţumesc, foarte bine. I-am trimis la soacra mea, departe de aici, în Anzi...

— Da, aerul de munte le va face bine, remarcă Salvador.

Dar temnicerul nu pleca. Trăgînd cu ochiul spre uşă, se apropie de Salvador şi-i spuse încet:

— Domnule profesor! Pentru că mi-aţi salvat soţia puteţi dispune de viaţa mea. O iubesc ca...

— Nu-mi mulţumi, mi-am făcut datoria.

— Aş dori să vă arăt recunoştinţa mea pentru binele ce mi-aţi făcut, răspunse temnicerul. Şi nu numai atît. N-am învăţat multă carte, dar citesc ziarele şi ştiu ce reprezintă profesorul Salvador. Nu se poate ca un asemenea om să zacă în închisoare, împreună cu toţi vagabonzii şi tîlharii.

— Dacă nu mă înşel, preasavanţii mei prieteni, spuse

zîmbind Salvador, m-au declarat nebun ca să mă poată interna la infirmerie.

— Infirmeria închisorii tot închisoare e, obiectă temnicerul. Chiar mai rău: în loc să fiţi între tîlhari veţi fi între nebuni. Salvador, între nebuni! Nu, nu, asta nu trebuie să se întîmple!

Coborînd vocea pînă la şoaptă, continuă:

— M-am gîndit la toate. Nu degeaba mi-am trimis familia în munţi. Am să vă ajut să evadaţi şi apoi voi dispare şi eu. Numai nevoia m-a silit să vin aici, dar mi-e silă de această muncă. Pe mine n-o să mă găsească, iar dumneavoastră... Veţi părăsi această ţară blestemată, cîrmuita de popi şi negustori. Am vrut să vă mai spun ceva, continuă el după o scurtă ezitare. Voi divulga acum un secret de serviciu, un secret de stat...

— Nu te pune nimeni s-o faci, îl întrerupse Salvador.

— Da, dar... n-aş putea niciodată... nu pot să execut îngrozitorul ordin ce mi s-a dat. Toată viaţa m-ar chinui conştiinţa. Iar dacă voi divulga acest secret, voi fi cu cugetul împăcat. Aţi făcut atîta pentru mine, iar ei... Nu datorez nimic superiorilor, şi... apoi... mă pun să săvîrşesc o crimă.

— Pînă aici au ajuns? întrebă Salvador.

— Da. Am aflat că Ichtyandro nu va fi predat nici lui Baltazar, nici tutorelui său Zurita. Cu toate că acesta are documentul la mînă şi deşi a împărţit şperţuri grase, tot nu-l va primi pentru că... ei au hotărît să-l ucidă pe Ichtyandro.

Salvador tresări uşor.

— Aşa stau lucrurile? spune mai departe!

— Da, să-l ucidă pe Ichtyandro! Cel mai mult a stăruit episcopul, deşi n-a pronunţat niciodată acest cuvînt. Mi-au dat otravă, cred că e cianură de potasiu. La noapte ar urma s-o pun în cada lui Ichtyandro. Medicul închisorii a fost şi el cumpărat. Va constata că Ichtyandro a murit din cauza operaţiei prin care l-aţi transformat într-un om-amfibie. Dacă nu voi executa ordinul, mă aşteaptă o grea pedeapsă. Or, am familie... Dacă îl execut, mă vor ucide şi pe mine şi nimeni nu va afla nimic. Ei mă au la mina. Am călcat odată, în trecut, legea... N-a fost o faptă gravă... Mai mult un accident... Oricum, am hotărît să fug şi am pregătit totul. Dar nu pot, nu vreau să-l omor pe Ichtyandro. Iar ca să vă salvez pe amîndoi, pe dumneavoastră şi pe Ichtyandro, ar fi greu, aproape imposibil, într-un timp atît de scurt. Dar pe dumneavoastră singur pot să vă salvez. M-am

gîndit la toate. Mi-e milă de Ichtyandro, dar viaţa dumneavoastră e mai preţioasă. Aţi putea crea prin măiestria dumneavoastră un alt Ichtyandro, dar nimeni în toată lumea n-ar putea crea un alt Salvador.

Doctorul se apropie de temnicer, îi strînse mîna şi-i spuse:

— Îţi mulţumesc, dar pentru mine nu pot accepta acest sacrificiu. Ai putea fi prins şi judecat.

— Nu e nici un sacrificiu! Totul e bine chibzuit.

— Aşteaptă. Nu pot accepta pentru mine acest sacrificiu. Dar dacă îl salvezi pe Ichtyandro, faci pentru mine mult mai mult chiar decît a mă elibera. Sînt sănătos, voinic şi oriunde aş fi voi găsi prieteni, care să mă ajute să-mi recapăt libertatea. Ichtyandro, însă, trebuie scos de aici fără nici o zăbavă.

— Dorinţa dumneavoastră e ordin pentru mine, spuse temnicerul.

După plecarea acestuia, Salvador murmură zîmbind:

— E mai bine aşa. Să nu revină nimănui mărul discordiei.

Salvador se plimbă puţin prin celulă, şoptind: Bietul băiat! Se aşeză apoi la masă, aşternu cîteva cuvinte pe o foaie de hîrtie, se apropie de uşă şi bătu.

— Chemaţi-l pe temnicerul şef. Cînd acesta veni, Salvador îi spuse:

— Mai am o rugăminte. N-ai putea să-mi aranjezi o întrevedere cu Ichtyandro? Pentru ultima oară!

— Nimic mai simplu. Din superiori nu-i nimeni aici. Toată închisoarea a rămas în grija noastră.

— Foarte bine. Şi mai am o rugăminte.

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră.

— Redîndu-i lui Ichtyandro libertatea, vei face foarte mult pentru mine...

— Dar dumneavoastră, domnule profesor, mi-aţi făcut un bine atît de mare...

— ... Fie, să admitem că sîntem chit, îl întrerupse Salvador. Totuşi, pot şi vreau să-ţi ajut familia. Iată aici un bilet. Pe el scrie o adresă şi o singură literă: „S" – adică Salvador. Te vei duce la această adresă. E o persoană de încredere. Dacă va trebui să stai ascuns un timp, dacă vei avea nevoie de bani...

— Dar...

— Nici un „dar”. Du-mă mai repede la Ichtyandro. Tînărul se miră foarte mult, cînd Salvador apăru iar în celula lui.

Niciodată nu-l văzuse Ichtyandro atît de trist, atît de duios.

— Ichtyandro, fiul meu, începu Salvador, va trebui să ne despărţim mai repede decît crezusem şi, poate, pentru mult timp. Sînt foarte neliniştit pentru soarta ta. Te ameninţă mii de primejdii... Dacă ai rămîne aici, ai putea pieri sau, în cel mai bun caz, ai deveni prizonierul lui Zurita sau al vreunui alt tîlhar ca dînsul.

— Dar tu, tată?

— Judecătorii mă vor condamna fără îndoială şi mă vor arunca în închisoare, unde voi rămîne probabil vreo doi ani, sau poate mai mult. În timpul acesta vreau să te ştiu în siguranţă, cît mai departe de aici... Cunosc un asemenea loc, dar este tocmai de cealaltă parte a Americii de Sud, la vest, în Oceanul cel Mare, pe o insulă din Tuamotu sau, cum i se mai spune, Arhipelagul de Jos. Nu-ţi va fi uşor să ajungi pînă acolo, dar toate primejdiile pe care va trebui să le înfrunţi nu se compară cu acele care te ameninţă aici, acasă, în golful La Plata. Îţi va fi mai uşor să ajungi pînă acolo şi să găseşti aceste insule, decît să eviţi aici plasele şi cursele perfidului duşman.

Ce itinerariu să-ţi recomand? Ai putea porni într-acolo, spre vest, ocolind America de Sud dinspre miazănoapte sau dinspre miazăzi. Amîndouă drumurile au părţile lor bune şi părţile lor rele. Drumul pe la nord este puţin mai lung. Pe lîngă aceasta, dacă te-ai hotărît pentru el, ar trebui să înoţi din Oceanul Atlantic în cel Pacific, străbătînd Canalul Panama, ceea ce este foarte primejdios: ai putea fi prins, mai ales în ecluze sau – la cea mai mică neatenţie – te-ar putea strivi o navă. Canalul nu este prea larg şi nici prea adînc: lăţimea maximă e de 91 de metri, adîncimea este de 12 metri şi jumătate, iar transatlanticele moderne de mare pescaj ating aproape fundul cu chila.

În schimb ai înota tot timpul în ape calde şi pe căi umblate. De la Canalul Panama pornesc spre vest trei mari drumuri oceanice: două spre Noua Zeelandă şi unul spre insulele Fiji, şi mai departe. Dacă ai alege drumul din mijloc, observînd pe unde merg vapoarele, sau poate agăţîndu-te chiar de ele, ai ajunge aproape la ţinta călătoriei. În tot cazul, amîndouă căile ce duc spre Noua Zeelandă cuprind zona arhipelagului Tuamotu. N-ai avea decît să urci ceva mai spre nord.

Drumul ce trece pe la extremitatea sudică e mai scurt, în schimb vei fi nevoit să înoţi în apele reci de la miazăzi, la hotarul gheţurilor plutitoare, mai ales dacă vei ocoli Capul Horn din Ţara de Foc – extremitatea cea mai sudică a Americii de Sud. Strîmtoarea Magelan este foarte agitată. Pentru tine ea nu prezintă fireşte un pericol atît de mare ca pentru corăbii şi vapoare, dar totuşi este destul de primejdios. Strîmtoarea a fost un adevărat cimitir pentru vasele cu pînze. La est – e largă, iar la vest – îngustă, plină de stînci şi insuliţe. Vînturi năprasnice ce bat dinspre apus mîna apele spre răsărit, şi va trebui să le înfrunţi. Aceste vîrtejuri te ar putea strivi chiar şi sub apă.

De aceea te sfătuiesc să alegi calea mai lungă şi să ocoleşti mai bine Capul Horn, decît să treci prin strîmtoarea Magelan. Apa oceanului se răceşte încetul cu încetul şi sper că te vei obişnui treptat cu schimbarea temperaturii, iar sănătatea ta nu va avea de suferit. De hrană nu va trebui să te îngrijeşti, căci o vei avea mereu la îndemînă, ca şi apa de altfel. Te-ai obişnuit de mic copil să bei apa de mare, fără să-ţi strice.

Îţi va fi oarecum mai greu să găseşti drumul de la Capul Horn spre arhipelagul Tuamotu, decît dacă ai fi traversat Canalul Panama. De la Capul Horn nu pornesc spre miazănoapte drumuri largi, oceanice pe care să circule multe vapoare. Am să-ţi indic cu precizie longitudinea şi latitudinea; le vei putea calcula cu ajutorul instrumentelor speciale pe care le-am comandat anume pentru tine. Dar nu-ţi va fi chiar atît de uşor să duci cu ţine aceste instrumente, ele îţi vor îngreuna şi stingheri mişcările...

— Am să-l iau pe Leading cu mine. El va căra toată povara. Şi apoi, cum m-aş putea despărţi de el? Cred că-i e tare dor de mine.

— Nu se ştie cui îi este mai mult dor, spuse zîmbind Salvador: lui de tine sau ţie de el. Îl iei aşadar pe Leading. Perfect. Vei ajunge deci la arhipelagul Tuamotu. Aci, va trebui să găseşti o insulă izolată, de mărgean. Iată cum ai s-o recunoşti: pe insulă se înalţă un stîlp în vîrf cu o giruetă – un peşte mare. E uşor să ţii minte. Se prea poate să treacă o lună, două sau chiar trei pînă ai să găseşti această insulă, dar nu-i nici o nenorocire:

Acolo e apa caldă, iar stridii ai să găseşti cîte vrei.

Salvador îl obişnuise pe Ichtyandro să asculte cu răbdare fără să întrerupă. Dar cînd doctorul ajunse aici cu explicaţiile,

Ichtyandro nu-şi putu stăpîni curiozitatea:

— Şi ce-am să găsesc pe această insulă cu giruetă în formă de peşte?

— Prieteni credincioşi, care te vor înconjura cu grijă şi dragoste, răspunse Salvador. Acolo trăieşte vechiul meu prieten, savantul francez Armand Villebois, oceanograf celebru. Ne-am cunoscut şi ne-am împrietenit cu mulţi ani în urmă, pe cînd mă aflam în Europa. Armand Villebois e un om extrem de interesant, dar acum n-am timp să-ţi vorbesc despre el. Nădăjduiesc că ai să-ţi dai tu singur seama ce fel de om e. O să-ţi povestească fără îndoială ce l-a făcut să se retragă pe acea insulă singuratică de mărgean, pierdută în Oceanul Pacific. Dar el nu este singur. El trăieşte pe această insulă împreună cu soţia lui, o femeie simpatică, cu mult suflet, şi cu copiii lor, un băiat şi o fată, născută chiar acolo. Fata trebuie să aibă vreo 17 ani, iar băiatul, vreo 25.

Ei te cunosc din scrisorile mele şi sînt încredinţat că te vor primi cu drag în familia lor... Şi după o scurtă ezitare: Se înţelege că acum vei fi nevoit să-ţi petreci mai tot timpul în apă. Vei putea însă ieşi zilnic pentru cîteva ore, ca să te întîlneşti şi să vorbeşti cu prietenii tăi. Se prea poate că te refaci şi atunci vei putea să rămîi pe uscat tot atît de mult cît şi în apă.

Armand Villebois va fi pentru tine ca un al doilea tată, iar tu îi vei fi un ajutor nepreţuit în cercetările sale ştiinţifice, în domeniul oceanografiei. Ceea ce ştii despre ocean şi locuitorii săi este de ajuns pentru zece profesori. Salvador zîmbi. Caraghioşii de experţi îţi puneau la proces întrebări după tipic: în ce an, zi şi lună sîntem. N-ai putut să răspunzi, numai pentru că toate acestea nu te interesează deloc. Dacă te-ar fi întrebat despre curenţii submarini sau, să spunem, despre temperatură apei, despre salinitatea în golful La Plata şi prin împrejurimile sale, din răspunsurile pe care le-ai fi dat s-ar putea alcătui un tratat întreg. Vei afla însă mult mai multe şi îţi vei putea împărtăşi cunoştinţele celorlalţi oameni, dacă explorările tale submarine vor fi călăuzite de un savant atît de eminent şi cu atîta experienţă ca Armand Villebois. Sînt convins că voi amîndoi veţi da un studiu în domeniul oceanografiei, care va face epocă în dezvoltarea acestei ştiinţe şi vîlvă în întreaga lume. Iar numele tău va sta alături de numele lui Villebois – îl cunosc bine, va stărui asupra acestui lucru. Te vei pune în slujba ştiinţei şi

prin aceasta vei fi de folos întregii omeniri.

Dacă însă vei rămîne aici, vei fi silit să slujeşti interesele josnice ale unor indivizi ignoranţi şi lacomi. Sînt încredinţat că în apele curate şi străvezii ale atolului şi în familia Iui Armînd Villebois vei găsi refugiu şi fericire.

Şi acum, încă un sfat. Îndată ce vei ajunge în ocean, ceea ce se poate întîmpla chiar la noapte, înoată direct spre casă prin tunelul subteran – (acasă nu-i decît credinciosul nostru Jim) – ia-ţi instrumentele de navigaţie, cuţitul şi celelalte, caută-l pe Leading şi pleacă la drum înainte ca soarele să se înalţe deasupra oceanului. Adio, Ichtyandro! Nu, la revedere!

Şi pentru prima oară în viaţă, Salvador îl îmbrăţişa pe Ichtyandro şi-l sărută cu drag. Apoi îl bătu zîmbind pe umăr.

— Un flăcău ca tine nu se pierde nicăieri. Cu aceste cuvinte ieşi repede.

EVADAREA

Olsen abia se întorsese de la fabrica de nasturi unde lucra şi stătea la masă. Deodată, cineva bătu în uşă.

— Cine e? strigă Olsen, nemulţumit că e deranjat. Uşa se deschise şi în cameră intră Guttiere.

— Guttiere! Tu? De unde vii? exclamă Olsen uimit şi totodată bucuros, ridicîndu-se de pe scaun.

— Bună ziua, Olsen, spuse Guttiere. Stai şi mănîncă. Şi rezemîndu-se de uşcior, continuă:

— Nu mai pot trăi cu bărbatul meu şi cu mama lui. Zurita... a îndrăznit să mă lovească. Am plecat de la el. L-am părăsit pentru totdeauna, Olsen.

La această noutate, Olsen lăsă mîncarea.

— Ce veste neaşteptată! exclamă el. Stai jos. Abia te ţii pe picioare. Dar parcă tu spuneai: „Ce Dumnezeu a unit, omul nu trebuie să desfacă”. Zici să nu mai vorbim despre asta? Cu atît mai bine. Mă bucură. Te-ai întors la tatăl tău?

— Tata nu ştie nimic. Şi apoi, Zurita ar fi venit acolo şi m-ar fi luat acasă. M-a găzduit o prietenă.

— Şi... ce-ai de gînd să faci?

— Am să intru la fabrică. Am venit chiar să te rog să-mi găseşti ceva de lucru acolo... indiferent ce.

Olsen clătină îngrijorat din cap:

— Acum e foarte greu să găseşti de lucru. Totuşi eu am să încerc, fireşte. Şi după o clipă de gîndire: Dar ce va zice bărbatul tău de toate acestea?

— Nici nu vreau să ştiu de el.

— Dar el va dori să ştie unde este nevasta lui, spuse Olsen zîmbind. Şi apoi să nu uiţi că te afli în Argentina. Zurita te va găsi pînă la urmă şi atunci... ştii prea bine că nu-ţi va da pace. Legea şi opinia publică sînt de partea lui.

Guttiere rămase pe gînduri. Deodată spuse cu hotărîre:

— Dacă-i aşa, am să plec în Canada sau în Alaska...

— ... în Groelanda, la Polul Nord! o întrerupse Olsen, şi continuă pe un ton mai serios: O să ne mai gîndim noi la asta. Aici e primejdios să rămîi. Şi pe mine, de mult mă bate gîndul să plec. Cine m-a pus să vin aici, în America Latină? Aici se dă încă

prea multă ascultare popilor. Păcat că n-am reuşit să fugim atunci. Dar Zurita te-a răpit, iar biletele şi banii noştri s-au dus... Cred că acum n-ai bani să-ţi plăteşti călătoria cu vaporul în Europa. De altfel nici eu n-am. Dar nu e neapărat nevoie să plecăm direct în Europa. Dacă vom ajunge însă, zic „vom ajunge”, pentru că nu te voi părăsi pînă ce nu vei fi în afară de orice primejdie – dacă vom ajunge în statul vecin Paraguai, sau mai bine în Brazilia, lui Zurita nu-i va mai fi atît de uşor să te găsească şi vom avea tot timpul să ne pregătim de plecarea în Statele Unite sau chiar în Europa... Ştii că doctorul Salvador e la închisoare, împreună cu Ichtyandro?

— Ichtyandro? L-au găsit? De ce la închisoare? L-aş putea vedea? Îl copleşi Guttiere cu întrebările pe Olsen.

— Da, Ichtyandro e la închisoare şi ar putea să devină iarăşi sclavul lui Zurita. Stupid proces şi absurde învinuiri au fost aduse lui Salvador şi lui Ichtyandro.

— E groaznic! Şi nu poate fi salvat?

— Am încercat tot timpul s-o fac, dar degeaba. Iată însă că pe neaşteptate temnicerul şef în persoană s-a oferit să mă ajute. La noapte urmează să-i redăm lui Ichtyandro libertatea. Chiar acum am primit două bilete: unul de la Salvador, iar celălalt de la temnicerul şef.

— Vreau să-l văd pe Ichtyandro, spuse Guttiere. Pot veni cu tine?

Olsen se gîndi şi răspunse:

— Cred că nu. Şi pentru tine ar fi mai bine să nu-l mai vezi.

— Dar de ce?

— Pentru că Ichtyandro e bolnav. Dar, deşi bolnav ca om, e sănătos ca peşte.

— Nu pricep.

— Ichtyandro nu mai poate trăi pe uscat. Ce se va întîmpla dacă o să te revadă? I-ar fi foarte greu, şi poate nici pentru tine n-ar fi uşor. Ichtyandro va dori să se întîlnească cu tine, iar viaţa pe uscat i-ar fi fatală...

Guttiere plecă trist capul.

— Cred că ai dreptate... spuse ea după o scurtă gîndire.

— Între el şi restul omenirii s-a ridicat o barieră de netrecut: oceanul. Ichtyandro e condamnat. De acum încolo numai în apă poate trăi.

— Dar cum se va simţi acolo? Singur, pe întinderile nesfîrşite ale oceanului? Un om între peşti şi monştri marini?

— S-a simţit fericit în lumea lui submarină, pînă ce...

Guttiere roşi.

— Acum nu va mai fi atît de fericit...

— Încetează, Olsen, spuse cu glas trist Guttiere.

— ... Dar timpul lecuieşte toate rănile. Poate că-şi va recăpăta chiar liniştea pierdută. Şi aşa va trăi, între peşti şi monştri marini. Şi dacă nu-l va sfîşia un rechin, va ajunge pînă la adînci bătrîneţi... Iar moartea e pretutindeni aceeaşi...

Umbrele serii se adînceau. În cameră se făcuse aproape întuneric.

— E timpul să plec, zise Olsen, ridicîndu-se. Guttiere se ridică şi ea.

— Poate aş putea să-l văd de departe? întrebă ea.

— Desigur, dacă nu-ţi vei trăda prezenţa.

— Asta ţi-o făgăduiesc.

Se întunecase de-a binelea cînd Olsen, îmbrăcat ca un sacagiu, pătrunse pe poarta închisorii dinspre strada Coronel Dias[13].

— Încotro? îl apostrofă paznicul.

— Am adus „diavolului” apă de mare, răspunse Olsen, după cum îl dăscălise temnicerul şef.

Toţi paznicii ştiau că în închisoare se găseşte un deţinut neobişnuit – „diavolul mării” – care şade într-o cadă plină cu apă de mare, fiindcă nu suportă apa dulce. Din cînd în cînd apa din cadă trebuia schimbată şi ea era adusă cu un car, într-un butoi mare.

Olsen se apropie de clădirea închisorii, ocoli colţul, ajunse în dreptul bucătăriei şi se opri lîngă intrarea personalului. Temnicerul pregătise totul. Paznicii postaţi de obicei în coridor şi la intrare fuseseră îndepărtaţi sub diferite pretexte. Însoţit de temnicer, Ichtyandro ieşi din închisoare, fără să-l oprească nimeni.

— Şi acum, bagă-te repede în butoi! spuse temnicerul.

Ichtyandro nu aşteptă să i se spună a doua oară.

— Mînă!

---

[13] *Coronel Dias – stradă pe care se afla una din intrările închisorii. (N. r.).*

Olsen pocni din hăţuri, ieşi din curtea închisorii şi o luă fără grabă pe Avenue de Alvar, pe lîngă gara Ritero şi staţia de mărfuri.

În urma căruţei se vedea mai încolo silueta unei femei.

Se făcuse noapte, cînd Olsen ieşi din oraş. Drumul trecea chiar pe ţărm. Vîntul bătea din ce în ce mai tare. Valurile se rostogoleau pe mal, zdrobindu-se cu zgomot de stînci.

Olsen privi în jur. Pe drum nu se vedea nimeni. Numai în depărtare străluceau farurile unui automobil care venea în mare viteză. „Să treacă maşina”.

Automobilul trecu ca un fulger în sunetul claxonului şi în lumina orbitoare a farurilor şi dispăru pe drumul ce ducea spre oraş.

— E momentul! Olsen întoarse capul şi-i făcu semn Guttierei să se ascundă îndărătul pietrelor. Apoi ciocăni în butoi şi strigă: Am sosit! Ieşi de acolo!

Din butoi se ivi un cap.

Ichtyandro se uită în jur, apoi ieşi repede şi sări pe pămînt.

— Îţi mulţumesc, Olsen! zise tînărul, strîngînd tare cu palma-i umedă mîna uriaşului.

Ichtyandro gîfîia ca într-un acces de astmă.

— N-ai pentru ce! Rămîi cu bine! Fii cu multă băgare de seamă! Să nu te apropii de ţărm. Fereşte-te de oameni ca să nu ajungi din nou prizonier.

Nici chiar Olsen nu ştia ce instrucţiuni primise Ichtyandro de la Salvador.

— Da, da, făcu gîfîind Ichtyandro. Am să plec departe de aici, unde se află insulele de mărgean. Acolo e multă linişte şi nu trece nici un vas. Îţi mulţumesc, Olsen! Tînărul alergă spre apă.

Dădu să se arunce în valuri, cînd deodată se întoarse şi strigă:

— Olsen, Olsen! Dacă ai s-o vezi vreodată pe Guttiere transmite-i salutări de la mine şi spune-i că n-am s-o uit niciodată!

Tînărul se aruncă în apă strigînd:

— Adio, Guttiere!

— Adio, Ichtyandro! răspunse încet Guttiere, ascunsă după grămada de pietre.

Vîntul bătea atît de năprasnic, încît aproape nu te puteai ţine în picioare. Oceanul era zbuciumat, foşnea nisipul, pietrele

se rostogoleau cu zgomot.

O mînă strînse braţul Guttierei.

— Să mergem, Guttiere! îi spuse cu duioşie Olsen. O conduse pînă la drum.

Guttiere mai întoarse o dată capul, să privească oceanul şi, sprijinindu-se de braţul lui Olsen porni spre oraş.

După ce îşi împlini pedeapsa, Salvador se întoarse acasă unde se consacră din nou activităţii ştiinţifice. Totodată se pregătea pentru o lungă călătorie.

Cristo rămase mai departe în serviciul său.

Zurita îşi cumpărase o goeletă nouă şi acum căuta perle în golful Californiei. Deşi n-a ajuns omul cel mai bogat din America, totuşi nu se poate plînge de soarta lui. Vîrfurile mustăţilor sale arată, asemenea acelor unui barometru, timp frumos.

Guttiere divorţă de bărbatul ei şi se căsători cu Olsen. Ei s-au stabilit la New York şi lucrează amîndoi la o fabrică de conserve. Pe coasta golfului La Plata nimeni nu-şi mai aminteşte de „diavolul mării”.

Doar uneori în nopţile înăbuşitoare, cînd în linişte se aude vreun sunet bizar, pescarii bătrîni spun celor tineri:

— Aşa trîmbiţa din scoică „diavolul mării”. Şi povestesc despre el legende.

Un singur om din Buenos-Aires nu l-a uitat pe Ichtyandro.

Nu e puşti în oraş să nu-l cunoască pe bătrînul cerşetor indian, aproape nebun.

— Iată, vine tatăl „diavolului mării”!

Dar indianul nu dă nici o atenţie ştrengarilor.

De cîte ori întîlneşte un spaniol, bătrînul se întoarce, scuipă în urma lui şi murmură blesteme.

Dar poliţia îl lasă în pace pe bătrînul Baltazar. Nu-i un nebun furios şi nu face nimănui vreun rău.

Numai cînd oceanul e răscolit de furtună, bătrînul indian devine foarte agitat.

Porneşte grăbit spre ţărm şi, riscînd să fie luat de valuri, se suie pe bolovanii grămădiţi acolo şi strigă, strigă zi şi noapte, pînă se potoleşte furtuna:

— Ichtyandro! Ichtyandro, fiul meu! Dar oceanul îşi păstrează taina.

Cuprins: